

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Pedagogická fakulta

Katedra pedagogiky a psychologie

**POSTOJE MLADÉ GENERACE K MANŽELSTVÍ V DNEŠNÍ
DOBĚ**

Bakalářská práce

České Budějovice 2012

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Filip Abramčuk, Ph.D.**

Vypracovala: **Kristýna Dvořáková**

Studijní program: **Psychologie**

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě, fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Mladé Vožici, dne 12. dubna 2012

.....
Kristýna Dvořáková

Poděkování:

Na tomto místě bych chtěla poděkovat vedoucímu své bakalářské práce PhDr. Filipu Abramčukovi, Ph.D. Za odborné vedení a poskytování rad a podnětů při zpracovávání mé práce. Dále bych pak chtěla poděkovat respondentům, za jejich ochotu vést se mnou rozhovor.

Anotace

Hlavním cílem této bakalářské práce je prozkoumat, jaké postoje mají dnes mladí lidé k manželství a jaké subjektivně prožívané vlivy (např. osobní hodnoty, vztahové zkušenosti, rodinné hodnoty a normy, společenské trendy atd.) jejich postoje formovaly.

V teoretické části se budu věnovat manželství a jeho funkcím jako typu partnerství a jako typu společenské instituce, a dále tématice postojů a jejich funkci v dynamice a struktuře osobnosti.

Výzkumným přístupem bude kvalitativní metodologie, se způsobem sběru dat zejména pomocí hloubkových rozhovorů.

Klíčová slova

postoj, manželství, nesezdané soužití, rodičovství

Anotation

The subject of this bachelor thesis is both to explore attitudes of today's young people towards marriage and to recognize subjectively experienced influence indicators (family and personal values, social and family trends, relationship experience, etc.) forming these attitudes.

In the theoretical part, marriage and its functions, such as type of partnership and social institution type, then attitudes and its functions related to personality patterns and dynamics, are then discussed.

The research methodology will be qualitative, where especially the in-depth interviews are used to collect data.

Key words

attitudes, marriage, cohabitation, parentig

OBSAH

I. ÚVOD.....	8
II. TEORETICKÁ ČÁST	10
1. POSTOJE	10
1.1 Vymezení pojmu	10
1.2 Funkce postojů.....	11
1.3 Vznik a vývoj postojů.....	12
1.4 Změny postojů	13
1.5 Formy postojů.....	14
2. SŇATEČNOST, MANŽELSTVÍ A ROZVODOVOST	15
2.1 Základní fakta sňatečnosti	15
2.2 Manželství.....	17
2.2.1 Vznik manželství a způsoby uzavírání sňatku.....	17
2.2.2 Povinnosti manželů	18
2.2.3 Příčiny rozvratu manželství a zánik partnerství	18
2.2.4 Očekávání žen a mužů v manželství	19
2.2.5 Motivy vedoucí k uzavření sňatku a vývoj manželství	22
2.3 Základní fakta o rozvodovosti	23
3. NESEZDANÉ SOUŽITÍ.....	24
3.1 Druhy nesezdaného soužití.....	25
3.2 Výhody nesezdaného soužití	25
3.3 Nevýhody nesezdaného soužití	26
3.4 Rodičovství, majetek a nesezdané soužití	26
3.5 Mýty a očekávání	27
4. RODINA A RODIČOVSTVÍ.....	28
4.1 Definice rodiny	29
4.2 Funkce rodiny	30
4.3 Rodičovství.....	30
5. OBDOBÍ MLADÉ DOSPĚLOSTI	31
5.1 Charakteristika mladé dospělosti.....	32
5.2 Proměna kognitivních funkcí	32
5.3 Proměna emocionality	33
4.4 Sociální zařazení.....	35

III. PRAKTICKÁ ČÁST	36
1. CÍL VÝZKUMU A VÝZKUMNÉ OTÁZKY.....	36
2. VÝZKUMNÝ SOUBOR.....	36
3. POUŽITÁ METODA A VYTVÁŘENÍ OKRUHŮ K ROZHOVORU.....	37
3.1 Způsob zpracování dat.....	38
4. ETICKÉ ZÁSADY VÝZKUMU.....	38
5. VÝSLEDKY	39
6. DISKUZE.....	53
7. ZÁVĚR.....	55
8. SHRNU TÍ	56
IV. POUŽITÁ LITERATURA	58
V. PŘÍLOHY	61

I. ÚVOD

"Manželství čisté jest nejdůvěrnějším přátelstvím - je to vrchol spojení, naší dobou tak pěstované a chválené, asociace duší. Nemůže být intimnější asociace, než mezi mužem a ženou. Manželství ženě i muži má být vyšším vývojem. V manželství začíná se nový život."

(Tomáš Garrigue Massaryk, Citáty o manželství)

Manželství, a partnerství všeobecně, je téma, na které si mnoho lidí, jež řeší problémy v této oblasti, nezávisle na věku, utváří postoje a názory. Pokud se podíváme na statistiky, z demografických údajů je patrné, že počet uzavřených sňatků klesl, zatímco počet sňatků rozvedených stoupl. Proč tomu tak je? Z jakého důvodu lidé vstupují do manželství méně? Na to, jaký názor a postoj chováme k této instituci, se zcela jistě odráží naše zkušenosti s ní. Ať již zkušenosti v rodině od rodičů či prarodičů, tak i z okolí.

Manželstvím se vytvoří pevný svazek mezi dvěma lidmi, kteří se rozhodli společně strávit zbytek života. Někteří se však rozhodnou do manželství nevstoupit a žijí v nesezdaném soužití. Co je k takovému rozhodnutí vede? Určitě je také nutné přihlédnout k finanční situaci, která v dnešní době není příliš příznivá, zvláště co se týká mladých párů. Na pracovním trhu se těžko hledá uplatnění a následkem toho vzrůstá nezaměstnanost. I tato situace je faktorem, který by mohl přispět ke snižování sňatečnosti na našem území. Ovšem nelze to brát jako jediné kritérium, které je rozhodující. Důraz je také kladen na porušení tradičních forem manželství, rodiny a rodinného soužití vůbec. V dnešní společnosti můžeme pozorovat i nárůst mimomanželských vztahů a toleranci k nim.

S ohledem na výše zmíněná témata, jsem se rozhodla pro toto téma bakalářské práce. Jako cíl své bakalářské práce jsem si určila zjistit, jaký postoj zaujímá dnešní mladá generace k instituci manželství. Manželství je stále vnímáno jako mezník mezi dospíváním a dospělostí. Zajímalo mne, jak se k této otázce staví lidé v období mladé dospělosti a jak si představují oni sami svou budoucnost v tomto směru. Právě mladá dospělost je obdobím, kdy dochází ke změnám statusu a celkovému uspořádání osobnosti. Dochází také k přijímání nových rolí, jak role manžela nebo manželky, tak i role rodiče. Je to životní fáze, kdy dochází ke změnám obzvláště v sociální sféře a v emočním prožívání.

V teoretické části nastíním, jak postoje vznikají, co je to manželství a co vše obnáší. Dále se popíši kritéria vývoje mladé dospělosti. Její nejdůležitější faktory, které s nástupem mladé dospělosti přináší změny do života člověka.

V praktické části se budu zabývat rozhovory s vybranou věkovou skupinou na téma manželství.

Doufám, že si mi díky rozhovorům podaří lépe porozumět vybrané problematice.

II. TEORETICKÁ ČÁST

1. POSTOJE

1.1 Vymezení pojmu

Původ slova můžeme nalézt v latinském slově *aptus*, což mimo jiné znamená: vystrojen, připraven (Novák, 2002).

Již mnoho autorů se je snažilo definovat. Proto máme hned několik možností při výběru definice, které se ale liší tím, na co daní autoři kladli důraz nejvíce. Pro bližší představu uvedu několik definic. Podle Fishbeina a Ajzena (in Hayes, 1998) jsou postoje jen naučené sklony k celkové reakci, která je příznivá nebo nepříznivá, na daný objekt, osobu či událost. Jejich definice se zaměřuje na tři hlavní rysy postojů: jsou naučené, konzistentní a týkají se příznivých nebo nepříznivých reakcí (Hayes, 1998). Autoři rozsáhlé učebnice sociální psychologie Krech, Crutchfield a Ballachey v roce 1968 předložili definici, kde chápou postoje jako stálé soustavy kladných nebo záporných hodnocení, emocionálního citění a sklonů jednání pro nebo proti vůči společenským objektům (Nakonečný, 1999). Mít tedy vůči něčemu postoj, znamená zaujmout vůči nějakému objektu (věc, událost, idea, člověk, atd.) nějaké hodnotící stanovisko (Nakonečný, 1999). V této definici je ale kladen důraz i na to, že se postoje týkají činností či i jednání. Některé další definice zdůrazňují, že postoje nás připravují k činnosti a způsobují, že se častěji chováme určitým způsobem. Osgood, Sucim a Tannenbaum v roce 1957 (in Nakonečný, 1999) vyřkli definici: *"Postoje jsou predispozice k reakci, které se od jiných stavů připravenosti liší hodnotícím charakterem reakce, ke které disponují."* Podle této definice, jsou postoje podobné mentálnímu "nastavení" a obsahují důležitou hodnotící složku.

G. W. Allport zpřesnil pojetí postoje jako vztahu člověka k hodnotám v roce 1935: *"Postoj je mentální a nervový stav pohotovosti, organizovaný zkušeností vyvíjející direktivní nebo dynamický vliv na odpovědi individua vůči všem objektům a situacím, s nimiž je v relaci."* (in Nakonečný, 1999). Díky tomuto pojetí však postoje směřovány s motivy. R.T. LaPierre prokázal, že mezi postoje a jednáním může být rozpor, lidé tedy ne vždy jednají souhlasně se svými postoji. Th. M. Newcomb určil rozdíl mezi postojem a motivem - postoj determinuje způsob jednání, ale motiv je příčinou jednání. Podle něj je

postoj pohotovost k aktivaci motivu. Postoj samotný pak lze definovat takto : *"Postojem individua vůči nějaké věci chápeme jeho predispozici vůči této věci jednat, vnímat, myslet a cítit."* Avšak tato definice nevyhovuje jak teoreticky tak ani ve výzkumné praxi.(Nakonečný, 1999).

Postoje jsou však také popisovány pomocí tří dimenzí a díky každé z nich dosáhneme celku. První dimenze je kognitivní. Týká se zejména názorů a myšlenek, které má daná osoba o předmětu postoje. Následuje emocionální (afektivní) dimenze, která je zaměřena na to, co osoba cítí vůči předmětu postoje. Hlavním bodem jsou tedy emoce a emocionální reakce. Poslední dimenzí v je konativní nebo-li behaviorální dimenze. Zde je záměr na sklony k chování či jednání ve vztahu k předmětu postoje. Tento tříložkový model je všeobecně uznáván (Hayes, 1998).

1. 2 Funkce postojů

Postoje mají individuální význam, nejsou to nepodstatné okolnosti, ale organizované vztahy k hodnotám určené zkušeností. (Nakonečný, 1999)

D. Katz (1960) rozlišuje 4 základní funkce postojů. První z nich je instrumentální (adjustační nebo utilitární) funkce. Pozitivní postoje si člověk utváří v souvislosti s asociací odměny. Stejně tak si utváří i negativní postoje, kdy si však člověk utváří tento postoj následkem asociace trestu (např. negativní postoj k manželství jako společenské instituci může být vyjádřením zklamání z vlastního nebo podceněním hodnot, které přináší, či nedůvěrou, že tyto hodnoty přinese právě jemu (Nakonečný, 1999, str. 137). Tato funkce má kořeny v učení (Stroebe, 2006). Druhou funkcí je ego-defenzivní funkce. Postoje zde mohou chránit integritu dané osoby (např. redukce úzkosti), chrání člověka před uznáním nepříjemných pravd o jeho vlastnostech a činech, kterých se dopustil (liberalistické postoje mohou být například druhem sebeobrany proti příliš volnému způsobu života, který jedince znejišťuje). Třetí funkce, hodnotově expresivní, popisuje, že subjekt může nalézt uspokojení v realizaci a vyjádření svých postojů (např. v politické či náboženské oblasti). A poslední funkce je kognitivní - každý člověk má tendenci uspořádat nějakým způsobem poznatky o světě, sobě samém a nacházet řád, chápat smysl událostí a vztahů, které je proplétají. Tato tendence se projevuje na vytváření postojů, které spojují poznávání a cítění v systém hodnot. Jde ale také zároveň o subjektivní význam poznatků (Nakonečný, 1999).

Existuje subjektivní význam postojů, a to tzv. postojů "centrálních", jež vyjadřují vztahy k důležitým objektům (např. k rodině, zaměstnání, druhým lidem, k sexu, zábavě, vedení domácnosti a k hodnotám, které člověk uznává za významné, jako je např. láska, přátelství, svoboda, atd.). Proti tomu se periferní postoje týkají méně závažných objektů (např. vztah k americké zahraniční politice nebo ke stánkovému prodeji, apod.) (Nakonečný, 1999).

1.3 Vznik a vývoj postojů

Existuje mnoho teorií zabývajících se vývojem postojů. Podle Fishbeina a Ajzena, jsou postoje naučené, získáváme je v průběhu běžného sociálního života. Z rodiny, ve které vyrůstáme a od lidí, s nimiž se stýkáme. Tajfel (1978) tvrdí, že sociální identita a sounáležitost se skupinou do které se řadíme, ovlivňuje naše osvojené postoje. Zvnitřňujeme členství ve skupinách a to pak tvoří důležitou součást naší sebeúcty. (Hayes, 1998).

Tajfel tvrdí, že tento mechanismus tvoří podklad stálých zaujatostí bez ohledu na sociální identifikaci vede do slepé uličky. Můžeme říci, že Tajfel tedy vidí kořeny mnoha postojů v sociální identifikaci (Hayes, 1998). Eysenck a Wilson (1975) usuzují, že postoje jsou z velké části vrozené. Jejich myšlenky vychází z poznatku, že vrozené jsou i nějaké rysy osobnosti - neuroticismus, stabilita, a ty poté tvoří základ postojů. Tvrzení, která jsou těmto podobná, jsou založena především na pozorování, že u členů jedné určité rodiny se mnohdy objeví podobné rysy a shodné postoje, od jedné k další generaci (Hayes, 1998). Nejčastější způsob, jakým si lidé formují postoje je přes jejich sociální prostředí. Například děti často vyvíjejí své postoje na základě postojů svých rodičů (Sanderson, 2009). Rodina dává dětem prostředí, v němž probíhá učení, a děti tak velmi snadno přejímají postoje a myšlenky lidí, které tvoří prostředí, ve kterém se vyskytují, což popsal Bandura (1972). I genetická teorie se však může zakládat na pravdě, plyne z však daleko více otázek, než odpovědí, existuje pro ni málo důkazů a nedokáže například vysvětlit, jak lidé postupují při přejímání nebo formování specifických postojů (Hayes, 1998).

Petty a Caccioppo (1981) tvrdili, že se náš postoj vyvíjí až po té, co se setkáme s objektem. Když ho ještě neznáme a poznáváme ho postupně, objevujeme jeho další aspekty a můžeme si o něm vytvářet již nějaké mínění. Vytváříme si soustavu deduktivních přesvědčení. Dalším stádiem je postojového vývoje je hodnocení již zmíněných deduktivních přesvědčení, tak si formujeme postoj. Nedostatek této teorie spočívá v tom,

že o věcech, o kterých nevíme nic, nemáme na k nim vytvořený žádný postoj. Lidé ale nejsou tak racionální (např.: vytvoření si zaujatého postoje vůči sociální skupině, se kterou daný člověk nestýká.) Můžeme říci, že čím více toho o dané věci víme, tím méně extrémní emoce vůči ní chováme. S tím však teorie Pettyho a Caccioppa nepočítá (Hayes, 1998) .

1.4 Změny postojů

Postoje, jakožto produkty, které vznikají učením, se mohou také za určitých podmínek měnit, jelikož všechno co je naučené je podmíněné. To znamená, že vše je trvalé relativně, ačkoli zkušenosti mohou vést k důsledkům, které jsou trvalé. Mění se v důsledku působení nějaké výrazné zkušenosti (psychický otřes, krize, apod.). Jinak jsou však velmi stabilizovány a za běžných okolností se nemění (Nakonečný, 1999). H.C. Triadis (1975) uvedl faktory, které jsou důležité při změně postoje, a to: důvěryhodnost zdroje informace, atraktivita zdroje informace, moc zdroje informace a styl, struktura a obsah informace. Širší pojetí mají E. F. Mueller a A. Thomas (1974):

1) "Prolomení hodnotové struktury" - v extrémním případě, který je však nezákonný, byl používán Čínany proti zajatým americkým leteckým důstojníkům, je tzv. "mytí mozku" ("brain washing"). Tato "metoda" spočívá v pokořování jedince tak dlouho, dokud nezačne pochybovat o svém dosavadním smýšlení. Takto se podkope víra v sebe sama a vezme se člověku příležitost vyrovnání se s pochybováním. Současně se využije deprivace všech životních funkcí (jídla, pití, spaní), tak se dosáhne stavu infantilní závislosti, který se změnou denní rutiny ještě více vystupňuje. Poté se v jedinci vzbudí pocit, že "není nic" a "naočkuje se" mu žádoucí postoj, který pak musí veřejně demonstrovat (Nakonečný, 1999).

2) Vytvoření motivace pro přijetí nového hodnocení: nejprimitivnější formou je mučení, jímž se odebírá sebeuznání, udržují se pocity viny, že je za vše co se děje v jeho špatně, zodpovědný. Takto se vytvoří stav, kdy je "schopen" přijmout vše, co se mu předloží. Neexistuje člověk, který by byl schopen tomuto nátlaku odolávat (toto tvrzení prokazují moskevské procesy z 30.let, kdy se souzení přiznali i k těm nejvážnějším zločinům). Uplatnění zde najde nejen potřeba zbavení se nepříjemností, ale i potřeba osobní integrity a souhlasu, v němž je nalezená naděje na záchranu (Nakonečný, 1999).

3) Cvičení nového postoje: pokud je zničena identita jedince, je schopen přijmout vše, co mu někdo nabídne (Nakonečný, 1999).

Použitím těchto tří způsobů se dosáhlo změny antikomunistických postojů v prokomunistické, u zajatých letců (Nakonečný, 1999) .

1.5 Formy postojů

1.5.1 Předsudky

"Předsudek je averzivní nebo hostilní postoj vůči osobě, která náleží k určité skupině, prostě proto, že náleží k této skupině, a je možno předpokládat, že má závadné kvality připisované této skupině, a je možno předpokládat, že má závadné kvality připisované této skupině." (G. W. Allport 1958, in Novák 2002, str. 9).

Předsudky jsou formy postojů, o nichž se autoři shodují, že se jedná o iracionální či afektivně zdůrazněné postoje. Část, která u předsudků považována za typickou je prvek averze a hostility. Někteří odborníci však připouští možnost opaku, a tedy, že jsou syceny, někdy nadměrnou láskou a nedostatkem náhledu. Jistě je také možný postojový a následně i předsudečný mix "+" a "-". Tak vznikají předsudky v nichž se mísí neznalost (např.: smýšlení o charakterově čistých, nevzdělaných a naivních vesničanech.

1.5.2 Stereotypy

Novák (2002) uvádí, že tento pojem uvedl v literatuře poprvé v roce 1922 W. Lippmann v díle Public Opinion. Stereotypy chápeme jako úsečné představy o věcech, osobách, skupinách, institucích, avšak tyto zkratkovité představy jsou připisovány všem jednotlivcům, kteří patří k dané skupině nebo třídě jevů. S. Baley definuje stereotyp jako: *"Tvrz naší tradice, za jejímiž branami můžeme bezpečně setrvat u názorů, jež zastáváme."* (Novák, 2002, str. 10).

Stereotypy se týkají: Iracionálně a afektivně založeného posuzování lidí (někdy i zvířat). Skupiny, ten, kdo hodnotí někoho jiného jako příslušníka určité skupiny, nedělá rozdíly slovního hodnocení. Stereotyp nemusí mít negativní složku, jak je totiž stereotypně známo, Angličané mají suchý smysl pro humor, Francouzi jsou galantní, atd. Stereotypy jsou však generalizující, tzn. že člověk má tendenci jisté, podle vlastního mínění typické vlastnosti všem členům určité skupiny. Jako druh stereotypů se dá označit "autostereotyp", což je představa a mínění, které o sobě má určitá skupina lidí, o sobě samých (Pražáci). A "heterostereotyp", což je představa určité skupiny lidí o příslušnících jiné skupiny (Pražáci o venkovanech). Je důležité uvědomit si vliv stereotypního chování (Novák, 2002) .

1.5.3 Pověry

J. M. Bochénski ve Stručném slovníku filosofických pověr, rozlišuje pověry relativní a absolutní. V případě prvních je přesvědčení v rozporu s naším světonázorem - ledacos z křesťanství znamená pro ateisty pověru. Absolutní pověru představuje takřikajíc hloupost a ultimo (Novák, 2002) .

1.5.4 Mýtus

J. M. Bocheński (in Novák, 2002), mýtus je líčení, něčeho o čem, víme, že není pravdivé, ale přidržujeme ho, jako kdyby to pravda byla. V překladu toto slovo znamená bájný příběh, pohádku, legendu, která se traduje o někom nebo o něčem, soustavu názorů a přesvědčení. V historické variantě značí součást mytologie a předvědeckého poznání. "Každý mýtus je stejným způsobem "pravdivý" i "nepravdivý", jak uvedl G. Fink (in Novák, 2002, str. 15). V praxi ale rozlišujeme mýty v podobě příběhů, v psychologii je nejznámější mýtus Oidipův. Ve vědě o manželství jsou rodinné a manželské mýty rozdělené na hestické a dyshestické. Je to nazváno dle Hestie, což byla bohyně rodinného krbu. Hestický mýtus je považován za pomáhající v manželství a rodiny, jeho vliv je pozitivní. dyshestický má opačný, negativní dopad (Novák, 2002) .

1.5.6 Fáma

Allport a Postman (in Novák, 2002, str. 18) považují tento jev za "sdělené, jež se týká aktuálních událostí, je předkládáno k věření, šíří se od osoby k osobě, a to zpravidla". Je to většinou informace neověřená a atraktivní. Vyvolává radost či strach. Podporuje vytvoření hranice mezi "my" a "oni" (Novák, 2002) .

2. SŇATEČNOST, MANŽELSTVÍ A ROZVODOVOST

2.1 Základní fakta sňatečnosti

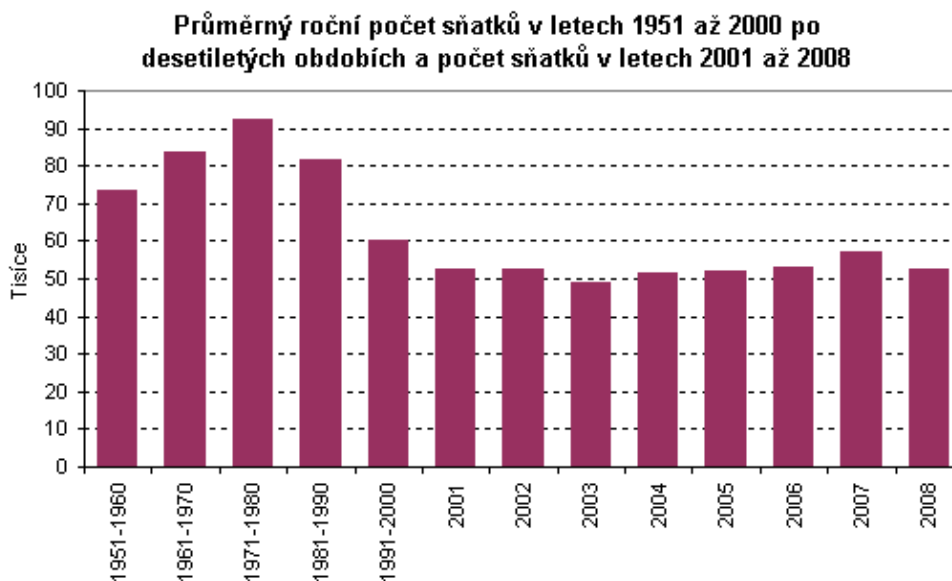
V 70. a 80. letech 20. století, zůstávaly jen 3 ženy ze 100 a 5 mužů ze 100, svobodných po celý život. Mezi roky 1989 a 2000, počet sňatků klesl u nás, v České republice, téměř na polovinu. Je to však dáno i tím, že sňatky čím dál tím více odkládají. V roce 1989 byl průměrný věk nevěst 21,8 roku, ale v roce 2000 stoupl průměrný věk na 26,4 roku. U ženichů ve stejném období se výše věku změnila z 24,6 na 28,8 roku (Možný, 2002).

Ivo Možný (2002) ve své knize Česká společnost uvádí základní fakta o sňatečnosti. Pár nejdůležitějších bych v této bakalářské práci ráda zmínila.

- Pro 76% českých mužů a 68% českých žen ve věku 15 - 45 let, je úspěšné manželství nejdůležitější věcí v životě. Jen 1 z 10 dospělých v ČR považuje instituci jakou je manželství za zastaralou.
- Snížení sňatečnosti po roce 1900 bylo způsobeno snížením zájmu u mladých žen. Podíl nevěst, které byly mladší 19 let, klesl z 19% ze všech sňatků v roce 1900 na necelá 2% v roce 2000. Byl zaznamenán nárůst sňatečnosti žen mezi 25 - 30 lety.

Na stránkách Českého statistického úřadu (Sňatečnost, 2012) údaje o sňatečnosti a rozvodovosti končí rokem 2008. Jak můžeme vidět na grafu, v roce 2008 bylo uzavřeno přes 50 tisíc sňatků (52 457). Okolo 62,6% sňatků bylo uzavřeno dvěma svobodnými snoubenci a druhou skupinou, která uzavírala nejčastěji sňatky byli novomanželé, kteří již byli rozvedeni (15,4%). Jako další skupina jsou sňatky rozvedené osoby se svobodnou osobou (10% s rozvedeným mužem a 9,6% s rozvedenou ženou). Ovdovělí lidé vstupují do manželství již jen ojediněle. Historicky nejméně sňatků bylo zaznamenáno v roce 2003 (přes 48 tisíc) a nejvíce sňatků je zaznamenáno z období v letech 1971 - 1980 (přes 90 tisíc).

Graf č.1

2.2 Manželství

Manželství je definované rodinným zákonem jako: *"trvalé společenství muže a ženy založené zákonem stanoveným způsobem"*. Hlavním účelem je založení rodiny a řádná výchova dětí (Holub, Nová, Hyklová, 2005). Je to tedy forma institucionalizovaného párového vztahu, je to tedy vztah dvou lidí (Vágnerová, 2008).

Manželství by mělo být bezpečné útočiště, ve kterém by partneři měli mít možnost vyjádřit své odlišnosti, ale i hněv a konflikt (Nine psychological tasks for a good marriage, 2012).

V České republice je možné žít v několika druzích manželství. Podle definic Hartl a Hartlové (2010, str.294), jsou to tyto druhy:

Manželství je zvykovým právem nebo zákonem definované soužití muže a ženy, případně několika partnerů.

Manželství monogamní je svazek jednoho muže a jedné ženy; v evropské kulturní tradici existuje od starověku jako jediná právní forma.

Manželství na zkoušku je předmanželské soužití včetně soužití sexuálního v jednom bytě za společného hospodaření; založeno na názoru, že předmanželské poznání umožňuje lépe předpovědět budoucí manželské vztahy; postupně ztrácí na významu s tolerancí společnosti k volnému soužití dvou hetero i homosexuálních partnerů

Manželství nenaplněné je sexuálně nenaplněné manželství; podle katolického církevního práva se mohlo stát důvodem k rozvodu, pokud se u jednoho z manželů prokázala neschopnost pohlavního styku

Manželství neplodné je manželství, v němž žena při nechráněném pohlavním styku neotěhotní do 2 let, minimálně při 2 stycích za měsíc.

Manželství nezralé je manželství uzavřené osobami nezletilými, nedospělými, sociálně a emocionálně nezralými, nejčastěji pod tlakem těhotenství partnerky; často motivované snahou mladého člověka uniknout k rozvrácené rodiny nebo jinak tíživé situace => konstelace manželská, matka nezralá.

Uvádějí se i jiné formy manželství, které však u nás, v České republice, uzavřít nelze.

2.2.1 Vznik manželství a způsoby uzavírání sňatku

Manželství by mělo založeno na dobrovolném rozhodnutí muže a ženy vytvořit harmonické, pevné a trvalé životní společenství. Oba budoucí manželé by se navzájem

měli poznat, své charakterové vlastnosti a zdravotní stav, aby mohli založit funkční manželství, které plní svůj účel. Jsou dvě možnosti, jak lze sňatek uzavřít:

1. Před orgánem církve - Prohlášení o uzavření manželského svazku učiní snoubenci u orgánu pověřeného vést matriky pro obvod, v němž má jeden v páru trvalé bydliště, a to před starostou nebo pověřeným poslancem městského zastupitelstva za přítomnosti matrikáře (Kocourek, 1997).

2. Před orgánem státu - Prohlášení činí muž a žena před orgánem církve, a to před osobou, která vykonává činnost duchovního v registrované církvi nebo náboženské společnosti. Takováto manželství se musí uzavírat v kostele nebo na místě, jež je určeno církví (Kocourek, 1997).

2.2.2 Povinnosti manželů

Oba manželé, muž i žena, mají stejná práva, ale i stejné povinnosti. Mají povinnosti spolu žít, být si věrni, pomáhat si navzájem, vytvářet zdravé rodinné prostředí a vzájemně se respektovat. Jsou povinni, dle svých možností, pečovat o uspokojení potřeb rodiny, což zahrnuje péči o děti a domácnost. O záležitostech týkajících se rodiny rozhodují oba manželé společně. Pokud se nedokáží dohodnout, rozhodne o těchto záležitostech soud na návrh jednoho z nich. Souhlas druhého manžela není třeba k výkonu povolání a k pracovnímu uplatnění (Holub, Nová, Hyklová, 2005).

"Jednání jednoho manžela při obstarávání běžných záležitostí rodiny zavazuje oba manžely společně a nerozdílně" (Holub, Nová, Hyklová, 2005, str. 37).

2.2.3 Příčiny rozvratu manželství a zánik partnerství

Mezi příčiny rozvodů nejčastěji patří porušení manželských povinností, které jsou zákonem stanoveny (žít spolu, věrnost, respektovat se, pomáhat si, atd.). Soud má však povinnost ještě před zahájením řízení, pokusit se o smír manželů. Manželé jsou vyzváni ke konzultaci svého problému s odborníky (psychology, psychiatry) či ke kompromisu, pokud ovšem jeden z nich nabízené řešení odmítne, je zahájeno řízení. V praxi jsou nejčastější příčiny rozvratů manželství zdůvodňovány nevěrou, finančními neshodami, rozdílnými povahovými vlastnostmi, rozdílnými zájmy, odlišnými výchovnými metodami až po fyzické násilí. Nedá se ale říci, že to platí pro všechny. Mezilidské vztahy, a manželské ještě více, jsou velmi složité sami o sobě, a to co může jednomu páru vadit a vést tak k rozvodu, druhému vadit nemusí. Situace se ale stává složitější, pokud si rozvod jeden z manželů nepřeje (např. z důvodu citového nebo majetkového připoutání, snaha zachovat

rodinu, apod). Je to těžká úloha pro soud a přináší to pro oba zúčastněné velmi nepříjemné zážitky. Soud musí dokázat, že manželství neplní manželské funkce (Francová, Závodská, 2008).

2.2.4 Očekávání žen a mužů v manželství

Kratochvíl (2009) ve své knize Manželská a párová terapie zmiňuje, co ženy očekávají od mužů a co muži od žen očekávají v manželství.

U každého z partnerů můžeme odhalit jistá obecná, typická a většinou nesplněná očekávání žen a mužů, která mají vztah k převládajícím postojům, způsobům prožívání a stereotypům chování žen a mužů v určité společnosti.

Očekávání žen

1. Posedět a popovídat. Ženy mají potřebu sdílet své zážitky, pocity, mluvit o věcech, které je trápí. A k tomu potřebují pozorného posluchače, který jim dá kladnou odezvu. Hlavní součástí tohoto očekávání, je potřeba ženy vypovídat se, ze všeho, co cítí, co zažila, ze svých starostí. Často se očekává i vzájemnost ze strany muže, a to tak, že i on se podělí o své zážitky se ženou. Žena zpravidla nepotřebuje rady, jediné a hlavní, co v dané chvíli potřebuje je to, aby se muž dokázal vcítit a pochopil ji, případně utěšil. Tento rozhovor však nemusí vypadat tak, že žena mluví jen o svých starostech. Může být lehkou a jednoduchou konverzací, která je prostředkem k vzájemné blízkosti pocitů, naslouchání a porozumění. Hovor však může být i povrchního rázu, manželé si sdělují denní zážitky, dojmy, na něco společně nadávají, někoho pomlouvají nebo někoho či něco pochvalují. Od muže se v tomto očekává empatické naslouchání, poskytování souhlasu, citové podpory.

2. Duševní porozumění. Druh tohoto očekávání spočívá v tom, že žena může bez obav sdílet s mužem své pocity, prožívání, myšlenky, názory, zážitky. Muž naslouchá ženě, zajímá se o to, jak se cítí, jak co vnímá, neironizuje a neargumentuje proti. Vcítuje se do významu slov, pomáhá ženě, aby si své názory a myšlenky ujasnila. Při duševním porozumění mají manželé na mnoho událostí shodný nebo podobný názor, avšak také počítají s tím, že je tu možnost odlišného hodnocení. Tato skutečnost je však nestaví do konfliktu, ale obohacuje je a umožňuje možnost osobního růstu. Rozhovor se týká splněných, ale i nesplněných přání. Ani jeden z nich nevyužívá sdělení jednoho proti němu v hádce. Můžou se sobě navzájem svěřit, i když se dopustí chyb. Partneři spolu sdílejí i pěkné zážitky. Součástí duševního porozumění je vzájemnost partnerů. Muž se také

aktivně angažuje ve vztahu, nestydí se před ní sdílet své plány, zážitky, myšlenky, přání, city.

3. Vycítit, co žena potřebuje. Vycítění toho, co žena potřebuje, je vlastně vyšším stupněm duševního porozumění. Žena nemusí říkat, co si myslí, co chce, muž to vycítí a spontánně na to reaguje a jejím přáním vyhoví. Nabídne jí sám pomoc, zajímá se o to, co je potřeba udělat (vynést koš, nakoupit, atd.). Muž ví, že žena potřebuje slyšet ocenění, pozná, kdy je vhodné jí přinést květiny. Také pozná, kdy se s ním chce milovat a kdy by jí jeho snahy jen obtěžovaly, protože je unavená.

4. Vyjadřovat lásku celým svým životem. Tento požadavek zahrnuje všechny předchozí tak, že jsou rozprostřeny do delšího časového intervalu. Začleňuje všechna očekávání do širšího emočního rámce. Muž má mít ženu rád a ona musí vycítit z jeho projevů chování, nemělo by to být nárazové. Žena očekává opakované a spontánní náznaky a výrazy mužovy lásky, kdy jí v kritických chvílích stojí po boku, poskytuje jí svobodu, dává jí najevo, že je pro něj jediná.

Očekávání mužů

Očekávání mužů jsou oproti očekávání žen spíše zaměřena od banálních věcí po věci, které jsou stále projevem vnějšího chování než vnitřních prožitků.

1. Uvařeno, uklizeno. Muži hlavně očekávají, že manželství bude poskytovatelem uspokojení základních potřeb (jídlo, domov). Přejde z práce domů, bude uvařeno. V tomto očekávání často dochází ke zklamání už jen pro to, že : "Maminka vařila lépe!" Tento požadavek souvisí s uklizeností, příjemnou atmosférou a útulností domova. Muž očekává uklizeno, utřený prach, ale zároveň žena nesmí vnášet pořádek do jeho věcí, jako například do náradí apod.

2. Sex, kdykoli se mu zachce. Snadné a dostupné uspokojování sexuálních potřeb, aniž by si partnerku musel nějak získávat květinami či večeří v restauraci. Toto očekávání není pojmenované záměrně "častý sex", ale "sex, kdykoli se mu zachce". A to proto, že zachce-li se muži 3x denně nebo 1x za měsíc, partnerka bude dostupná. Pokud sex vyžadovat nebude, nechá ho být a nebude ho obtěžovat. Bude také umět muže, jako sexuálního partnera, ocenit a obdivovat.

3. Obdiv a stále. Očekávání muže, že ho žena bude stále obdivovat za to, jak je schopný, inteligentní, pracovitý, šikovný, silný, citlivý, mužný, apod. Bude mu to

opakovat, když budou sami, ale i za přítomnosti ostatních. bude chválit jeho činy, pomoc v domácnosti, péči o rodinu a to jaký je výborný manžel.

4. Nezatěžovat starostmi. Muž očekává obdiv, ale neočekává již to, že ho žena bude zatěžovat nějakými zbytečnými starostmi. Například, aby spravil vypínač, nakoupil, objednal uhlí, apod. Jakmile ho žena začne zatěžovat podobnými starostmi, raději zvolí variantu, kdy bude o něco déle v práci.

Vágnerová ve své knize Vývojová psychologie II. dospělost a stáří (2008), uvádí v kapitole o mladé dospělosti význam manželství pro lidi, v tomto věku. Manželství vymezuje třemi způsoby: sociálně, kdy manželství představuje dyádu, která spojuje dvě, do té doby cizí, rodiny. Pak psychologicky, zde se partneři definují v tomto vztahu, mají spolu určitý druh komunikace, zvolili si životní styl, hodnoty, strategie pro řešení konfliktů. A jako poslední způsob, kterým manželství vymezuje, je fyzický. Manželé spolu sdílejí společný prostor a čas.

Uzavřením manželství, oba manželé projdou změnou ve valné většině dosavadních sociálních vztahů. Mění se i vztahy s původní rodinou. Adaptace na manželství vyžaduje zvládnání vztahu s dalšími příbuznými. Je nutné vymezit vzájemný kontakt, hranice soukromí. V České republice převažuje matrilokalita, tzn., že mladé rodiny žijí převážně v blízkosti orientační rodiny ženy než muže. Manželé se také vyprošťují ze vztahů s generační skupinou. Mění se četnost a forma kontaktů, jelikož více ustupují potřebám rodiny. Vztahy, které jsou však důvěrné, mladí lidé udržují a zároveň vznikají i nová přátelství, ačkoli většinou povrchnější.

Manželská role s sebou přináší nové zkušenosti, ale i zátěžové situace a stává se důležitou součástí osobní identity a uspokojuje rozličné psychické potřeby. Je sice pravdou, že některé potřeby může uspokojovat "pouhé" partnerství, ale manželství nabízí i něco navíc. Například potřeba citové jistoty může být uspokojena ve větší míře, protože partnerský vztah obou manželů byl úředně potvrzen. Společným jménem a bydlištěm je tak projevena jejich sounáležitost. Pokud budeme hovořit o potřebě seberealizace, je důležité rozlišit, pro které lidi je důležitější postup v kariéře, protože pro ně je manželství a založení rodiny druhoplánovou seberalizací. V manželství se člověk formálně začleňuje do určité sociální struktury, může být hodnocen podle toho, jaký je jeho partner. Je také možné, že se s ním někdy identifikuje tak, že prožívá jeho úspěchy a selhání jako své vlastní. Takovýto postoj se nazývá zástupná seberealizace, která se objevuje převážně u žen.

Důležitá je i potřeba otevřené budoucnosti. Manželé plánují společný život, mají nějaké společné cíle. Chtějí vytvořit pěkný domov, mít děti. Velmi důležitá je právě ona představa společného života, který by měl mít kontinuitu a vytvořil tak hodnoty, které by představovaly fyzickou existenci manželů.

2.2.5 Motivy vedoucí k uzavření sňatku a vývoj manželství

Jako důvod k uzavření sňatku mezi dvěma partnery, má nejčastěji emočně zabarvený základ motivem je tedy láska a touha po bezpečném zázemí (Vágnerová, 2008). Je tomu tak i podle Hamplové (2000), která ve své knize uvádí, že mezi tři nejčastější motivy, na kterých se shodnou muži i ženy jsou: láska, touha po bezpečí (emocionální motivy) a narození potomků (praktický motiv).

Změna vztahu, tedy citové vazby může však být zároveň důvodem k rozpadu manželství. Ekonomické a ani společenské důvody nemají dnes na trvalost manželství vliv. (Vágnerová, 2008).

Manželství prochází několika vývojovými fázemi, tyto fáze mohou být také označovány jako životní cykly. První stádium, zpravidla u bezdětného manželství je období adaptace na novou roli, na nový způsob života s partnerem (což však neplatí pro páry, které žili v nesezdaném soužití, ty mají fázi adaptace již za sebou). Na začátku společného života dochází k vymezení pravidel (Vágnerová, 2008).

První fází je fáze primární orientace, mladí lidé se vzájemně poznávají. Stereotyp, který je propojen s každodenním životem, může vést k deziluzi. Partneři zjišťují, že manželství přináší neshody, avšak nová zjištění mohou být i pozitivního rázu. Na počátku manželství je zdůrazňovaná párová identita (Vágnerová, 2008).

Druhá fáze se nazývá budování hnízda. Je to období zařizování domova, vymezení pravidel (hospodaření, vymezení společného času, atd.). Může docházet k určité stabilizaci rodinné situace, ke které dochází přibližně během čtyř let. Nebo na druhé straně může dojít k manželské krizi a tedy i k následnému rozpadu manželství. V tomto období se vyrovnává význam párové i individuální identity. V manželství jde o vztah dvou individualit, a proto, když se vyskytne problém, zdůrazní se spíše potřeby jedince, než potřeby páru. Manželství se netýká jen lásky a vzájemné opory, ale jde zde také o prostor k vlastnímu rozvoji, sebeprosazení (Vágnerová, 2008).

2.3 Základní fakta o rozvodovosti

Ivo Možný v téže knize (viz. sňatky), hovoří i o rozvodech, kde také zmiňuje některá základní všeobecná fakta. Pár z nich opět uvedu jako příklad dané problematiky.

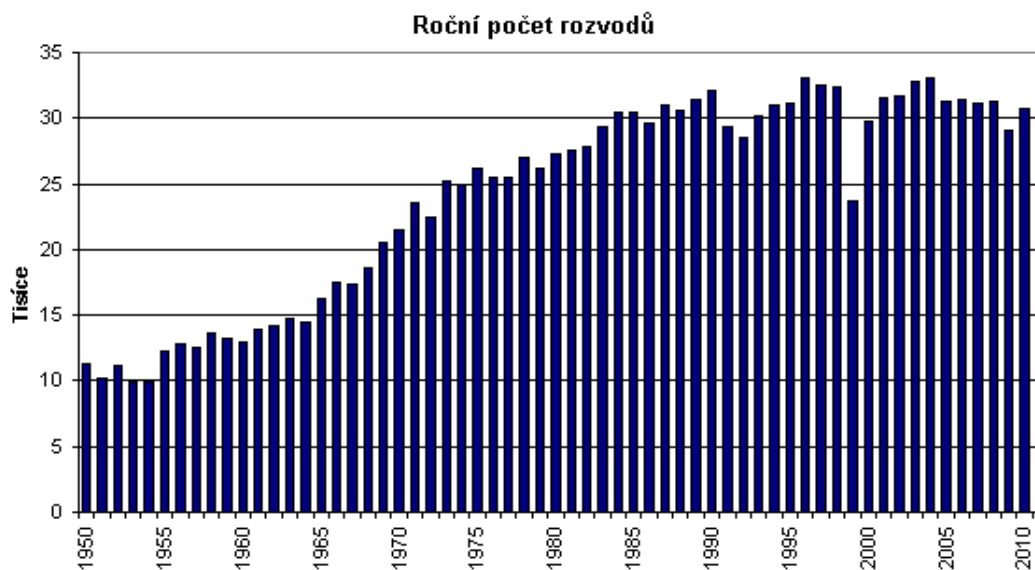
"Za posledních 50 let se u nás rozvodovost zvýšila na čtyřnásobek. Při současném poklesu sňatečnosti vzrostl poměr počtu rozvodů k uzavíraným sňatkům na 53,7 : 100 " (Možný, 2002, str. 44).

- Rozvod hrozí zejména v počátcích manželství u mladých lidí. Z počtu 100 vdaných žen ve věku 20 - 24 se ročně rozvedou 3 ženy, ve věku 30 - 34 let se rozvedou jen 2, a ve věku od 40 do 44 už jen o něco více než 1.
- Velmi podstatná část z rozvádějících se manželství jsou ta, která netrvala příliš dlouho. Z 29 704 rozvodů v roce 2000, bylo rozvedeno sice jen 222 rozvodů manželství, která byla uzavřena před méně než rokem. Musíme však ale také uvážit, že samotný rozvodový proces trvá několik měsíců, čili u manželství, která trvala méně než rok, musel být podán návrh na rozvod hned po svatebním "vystřízlivění". Méně než 4 roky, trvalo manželství v 16% rozvodů.
- Rozvádějí se ale samozřejmě i manželství, která trvala mnoho let. 10% manželství se rozvedlo po 25 a více letech. Průměrná doba trvání rozváděného manželství je v ČR 12 let.

Z grafu (viz. níže), který je nově aktualizován a umístěn na stránkách Českého statistického úřadu (Rozvodovost, 2012) v rozložení z let 1950-2010. Na stránkách CSÚ uvádějí počet rozvodů, který byl zaznamenán v roce 2011 a sice 28,1 tisíc manželství. tento počet rozvodů je menší oproti roku 2010 o 2,7 tisíc. Jedná se nejvyšší pokles rozvodů od roku 1989 s výjimkou roku 1999, kdy se počet rozvodů snížil o 8,7 tisíce ve srovnání s rokem předchozím.

Podle statistiky příčin rozvodů manželské páry častěji využívají označení obecnějších příčin rozvratu manželství (rozdílnost povah, rozdílnost názorů a zájmů nebo ostatní). Pokud se však zaměříme na konkrétně formulovaná příčiny rozvodů, nejčastější příčinou byla nevěra. druhým nejčastějším faktorem, který měl vliv na rozvod manželů byl alkoholismus.

Graf č.2

3. NESEZDANÉ SOUŽITÍ

Nesezdané soužití můžeme znát pod několika názvy: soužití bez svatby, partnerské soužití, někdy také faktické manželství nebo také žití na psí knížku. Bývá také definováno jako společné bydlení a hospodaření aniž by byl uzavřen manželský svazek (Kratochvíl, 2009).

Vztah druhá a družky vznikne rozhodnutím muže a ženy, že spolu budou žít, hospodařit a bydlet, apod. Pokud se některý z nich rozhodne, že vztah ukončí, nemůže mu v tom druhý z partnerů legislativním způsobem bránit, o rozchodu se neseписuje žádný protokol, nevydává žádné úřední rozhodnutí (Choděra, 2002).

Téměř před patnácti lety něco takového u nás bylo spíše jako vzácná výjimka. Nesezdané soužití je dnes velký trend. Jak k tomu ale vlastně došlo? Lze si v něm něco vyzkoušet? Komu takové soužití více vyhovuje? (Šmolka, 2002).

Nejčastěji se s tímto druhem soužití můžeme setkat u svobodných mladých lidí, kteří sňatek odkládají na pozdější dobu. Dnes to jsou hlavně vysokoškolští studenti (Kratochvíl, 2009).

Často můžeme slyšet, že mnoho lidí vnímá svatbu tak, že má na druhého papír, a to je přeci něco, co nepotřebujeme! A svatba? Jen divadlo pro rodinu (Šmolka, 2002).

Jednou z možných odpovědí na otázku, proč se tato forma soužití stala tak populární, můžeme nalézt v prarodinných opatřeních ze šedesátých až sedmdesátých let 20. století. Československo se tehdy mohlo chlubit jedním prvenstvím: nikde jinde bychom v tehdejší době, v civilizovaných zemích, nenalezli tak nízké procento žen a mužů, kteří by alespoň jednou za život nevyzkoušeli svazek manželský. Do svazku manželského v té době nevstoupilo pouze 5,4% mužů a 3,7 % žen. Svobodní lidé neměli téměř šanci získat vlastní bydlení, půjčky a také daňové zákony jinou formu manželství velmi znevýhodňovaly. Změny po roce 1989 postavily všechny formy soužití do stejné pozice v řadě ohledů. To, že se začaly upřednostňovat i jiné formy soužití, je možné považovat jako protest svého druhu proti tehdejším tlakům. Dnes ale můžeme sledovat postupnou renesanci manželství, ale s navrácením se do výchozího stavu, již asi počítat nemůžeme. (Šmolka, 2002).

3.1 Druhy nesezdaného soužití

Dnes můžeme hovořit o čtyřech základních podobách faktického soužití.

- 1) Soužití porozvodové - soužití lidí, kteří prošli rozvodem a nemají v plánu uzavírat nový sňatek.
- 2) Soužití snoubenecké - u párů, které v blízké či vzdálenější době pomýšlejí na to, že se vezmou.
- 3) Soužití dočasné - může nastat u mladých lidí, kteří začínají svou dráhu jako partnerů, však ještě nepomýšlejí na manželství. Nebo může také vzniknout v době po rozvodu, kdy rozvedení nepomýšlejí na nové manželství, ale nechtějí žít sami. Tento vztah může skončit manželstvím, ale také rozchodem.
- 4) Soužití na místo manželství - soužití mladých lidí, kteří nemíní uzavřít svazek manželský. Je to forma rozvinutého skandinávského typu, v němž se rodí i děti (Rabušič, 2001).

3.2 Výhody nesezdaného soužití

A ačkoli si tento druh vztahu chválí obě pohlaví, zdá se, že pro muže je to výhodnější. Během studia jim to zajišťuje téměř stejné výhody jako manželství, po ukončení studia mohou vztah skončit a soustředit se na kariéru, později si najít mladší partnerku. Příležitosti ženy, která prožila své mladistvé období s mužem, se kterým se pak rozešli, jsou o poznání menší. Chtějí si takto uchovat i určitou nezávislost a i rozchod je případně snazší. Pro některého z partnerů, který bral vztah velmi vážně, může pak onen rozchod způsobit stres jako rozvod. Někteří to považují za zkoušku pro budoucí

manželství, jiní (převážně muži) s následným manželstvím nepočítají (Vágnerová, 2007 in Kratochvíl, 2009). Dle Vágnerové se v České republice nejčastěji vyskytuje nesezdané soužití u žen ve věku mezi 21 - 23 roky a u mužů ve věku 21 - 26 let. Ke vstupu do manželství svolí pár obvykle po otěhotnění manželky, není to ovšem pravidlem. Samozřejmě jako v manželství se vyskytují problémy, podobné problémy můžeme nalézt i v nesezdaném soužití (vzájemné zevšednění si, nutnost přizpůsobovat se, apod.) (Kratochvíl, 2009).

3.3 Nevýhody nesezdaného soužití

Nevýhody faktického soužití spočívají především v právních náležitostech. Stále více lidí dnes dává přednost nesezdanému soužití před manželským svazkem. Právní řád však nechrání tyto neformální svazky tak, jako svazek manželský. Pokud nesezdané soužití trvalo alespoň 3 roky, může druh nebo družka, konkurovat příbuzným zesnulého. Pokud soužití déle než 3 roky netrvalo a byt není ve společném nájmu manželů, mají přednost před druhem nebo družkou příbuzní (děti, vnuci, rodiče, sourozenci, zeť a snacha, kteří prokázali, že s ním žili v den jeho smrti ve společné domácnosti a nemají vlastní byt). I podmínkou přiznání vdovského a vdoveckého důchodu je, že mezi osobou pozůstalou a zesnulým existovalo manželství (Fetter, 2004).

Zákon o rodině, i přes častost a akceptovanost nesezdaného soužití, jej nepojmenovává. Alimentační povinnost upravuje zákon o rodině pouze mezi stanoveným okruhem osob (dětmi a rodiči, ostatními příbuznými - potomky a předky, manžely, rozvedenými manžely a neprovdanou matkou a otcem jejího dítěte); na druha a družku již nepamatuje. Pokud by tedy jeden z nich opustil společnou domácnost a druhý by nebyl schopen sám se samostatně živit, nevznikl by mu nárok na výživné (Fetter, 2004).

3.4 Rodičovství, majetek a nesezdané soužití

Faktické soužití nemá žádný vliv na postavení dítěte a problematiku rodičovství. Právní úprava nečiní rozdíly mezi dětmi, které jsou narozeny v manželství a mezi dětmi, které v manželství narozeny nejsou (Fetter, 2004)

Pro všechny děti platí, že mají stejná práva a povinnosti. Totéž platí pro jejich rodiče, kteří mají také povinnosti a nesou rodičovskou zodpovědnost. V případě nesezdaného soužití, kdy rodiče nejsou sezdáni, se považuje za otce ten muž, jehož otcovství bylo určeno prohlášením rodičů, které bylo učiněno před matričním soudem nebo úřadem. Pokud je rodičem nezletilá osoba, prohlášení musí být učiněno vždy před soudem.

Dítě nese příjmení na kterém se rodiče dohodli a oznámili ho na matričním úřadě (Choděra, 2002).

Tak jako zákon o rodině, tak i občanský zákoník pojmy druh a družka nezná. Nesezdané soužití je skryto za pojmy domácnost, osoba blízká a osoba spolužijící. Domácnost je tvořena dvěma osobami, jež spolu žijí trvale a společně uhrazují náklady na své potřeby. Osobou spolužijící se rozumí osoba, jež žila se zesnulým před jeho úmrtím ve společné domácnosti a pečovala o domácnost nebo byla odkázána výživou na zůstavitele, a to nejméně po dobu 1 roku, jde-li o dědění ze zákona, resp. 3 roky, jde-li o přechod nájmu bytu. Před těmito osobami mají při dědění vždy přednost potomci (spolužijící osoby jsou až ve druhé nebo třetí dědické skupině) (Fetter, 2004).

Netrvalo-li nesezdané soužití déle jak 3 roky, nemůže druh ani družka konkurovat při přechodu nájmu příbuzným zesnulého. Musí se proto prokázat, že soužití ve společné domácnosti trvalo minimálně 3 roky. Mezi mužem a ženou v nesezdaném soužití nevzniká žádné majetkové společenství, které by bylo podobné institutu společného jmění, jež vzniká mezi manžely. Majetek tak spadá do individuálního vlastnictví anebo do podílového spoluvlastnictví, podobně odpovídají i za závazky. Některé oblasti práva sociálního zabezpečení však berou nesezdané soužití na stejnou váhu jako manželství. Ale ve své podstatě jen proto, aby se mu nedostalo větších či neopodstatněných výhod. Pokud soužití muže a ženy tvoří domácnost a soužití trvá minimálně 3 měsíce, přihlíží se k partnerovi jako společně posuzované osobě (jeho příjem je započítán do rozhodného příjmu rodiny) při stanovení životního minima rodiny a posouzení nároku na přiznání dávek státní sociální podpory. Čím vyšší je příjem, tím méně dávek a v nižší výměře. (Fetter, 2004).

3.5 Mýty a očekávání

Mezi časté mýty, které se týkají alternativních forem soužití patří představa o větší stabilitě vztahu, jenž je založen pouze na deklarované dobrovolnosti. Je tomu ale naopak! Právě proto, že chybí rozvodová bariéra, mnoho vztahů může skončit velmi ukvapeně a neuváženě. Rozvod je jakási prevence proti předčasným rozvodům. Neplatí ovšem, že čím výš je bariéra nastavena, tím harmoničtější a šťastnější manželství je. Někdy to může i tak, že nucené trvání ve svazku, je spíše pro všechny zúčastněné traumatizující. Možný příklon k alternativním soužitím může být také způsoben tím, že proběhly jisté změny v Zákoně o rodině, které přinesly takzvaný ztížený nebo též sankční rozvod. Rozšířil se další mýtus, že

pokud protistrana nebude s rozvodem souhlasit, manželství nebude ukončeno dříve jak 3 roky od podání žádosti. Mnoho mýtů se váže i na výhody nesezdaného soužití. Nesezdané soužití slouží jako "manželství na zkoušku". Představa, že manželství, které je takto prověřené vydrží déle a bude pevnější, zní logicky. Žádný výzkum ovšem neprokázal pravdivost tohoto tvrzení. Je mnoho dvojic, u kterých se najde vzájemná shoda v tom, co zrovna od života v určité chvíli očekávají. Ale pravdou je, že mnohdy je tato shoda lehce vynucená. Jeden z partnerů, častěji to bývá žena (nebo ten emočně angažovanější), by dal přednost tradičnímu svazku druhý nikoli. Pro prvního z nich, je pak takové soužití často snazší volbou než se rozejít. Ženy jsou také nositelkami tradic - od oslavy narozenin, svátků až po svatební rituály. Pro ženy je také rodina centrálnější hodnotou než pro muže. Navíc nelze vyloučit ani jistý společenský tlak, jež je na neprovdané ženy vyvíjen. Nelze ani opomenout, že pro samičky většiny živočišných druhů je kvalita potomstva a snaha o garanci jeho bezpečí naprogramována dokonce biologicky. A navíc i pozice dětí, které žijí s rodiči v sezdaném svazku, je větší pocit bezpečí než dětí, jejichž rodiče sezdaní nejsou. V každé době, v každé civilizované společnosti se setkáváme a budeme setkávat i s alternativními formami soužití muže a ženy. Ale tam, kde jedním ze smyslů budoucího soužití je i založení úplné rodiny s dětmi, všude tam má stále ještě tradiční rodina řadu podstatných předností (Šmolka, 2002).

4. RODINA A RODIČOVSTVÍ

Manželství a rodina se od ostatních lidských skupin liší v několika směrech, v intenzitě, funkcích, vztazích a délce trvání. V rodině zažíváme ty nejsilnější city lásky a zároveň nenávisti. Členové rodiny jsou vázáni silnými a dlouhodobými vazbami. Rodinná homeostáza znamená, že rodina je systém který je utvořený na udržení relativně stabilního stavu tak, že pokud je nějaká jeho část vystavená silám, jež rovnováhu narušují, zpětnou vazbou se obnoví předcházející stav, tedy rovnováha. Někdy však bývá nutné vybočit z rovnováhy (při významných změnách, traumatech, apod.) (Ritvo; Glick, 2002).

Rodina vzniká tak, že manželé spolu čekají potomka nebo si partner přivede do nového vztahu dítě, ze vztahu předchozího. Bez dětí vzniká nová pár, ne však rodina (Co je to nová rodina?, 2012)

4. 1 Definice rodiny

Autoři, kteří se zabývají rodinným systémem a jeho teoriemi, se vyhýbají definicím rodiny. Můžeme tedy nalézt mnoho definic, například Kramer (1980 in Sobotková, 2001) definuje rodinu takto: *"Rodina je skupina lidí se společnou historií, současnou realitou a budoucím očekáváním vzájemně propojených transakčních vztahů. Členové jsou často (ale ne nutně) vázáni hereditou, legálními manželskými svazky, adopcí nebo společným uspořádáním života v určitém úseku jejich životní cesty. Kdykoli mezi blízkými lidmi existují intenzivní a kontinuální psychologické a emocionální vazby, může být užíván pojem rodina, i když jde např. o nesezdaný pár, o náhradní rodinu atd."* Možný (1990 in Sobotková, 2001) uvádí, že: *"Rodina je dnes vnímána současně v řádu světa ji obklopujícího jako instituce racionální, pragmatická, funkčně vertikálně hierarchizovaná a kulturně omezující a současně jako zvláštní soukromí svět autenticity, spontaneity, přirozené rovnosti a emocionality."* Podle Hartla a Hartlové (2010) je rodina definována jako: *"Společná skupina spojená manželstvím nebo pokrevními vztahy a odpovědností a vzájemnou pomocí."*

Existuje také více typů rodin. V Hartlovi a Hartlové (2010), jsou tyto typy definovány takto: Rodina funkční je taková rodina v níž dochází k úspěšnému řešení problémů, existuje příznivé emocionální klima a dochází ke stálému vyrovnávání vztahů uvnitř rodiny v souladu s životním cyklem jejich členů; termín funkční rodiny je výhodnější než rodina zdravá, protože zdraví rodiny je velmi těžké jednoznačně definovat jak z pohledu rodiny, tak každého jejího člena.

Rodina malopočetná je rodina do tří až čtyř dětí. Podle poznatků vývojové biologie v období od jednoho milionu let až do deseti až patnácti tisíc let před naším letopočtem, žili lidé jako sběrači a lovci, a protože měli relativně dobrou šanci na přežití, rodilo se méně dětí, tři až čtyři, z nichž dvě až tři přežily; větší rodiny začaly vznikat až v období zemědělských komunit, kdy děti houfně umíraly na choroby a zhoubné epidemie a ženy rodily průměrně sedm a více dětí => oplodnění, pravděpodobnost oplodnění, válka spermií.

Rodina nukleární, je rodina jaderná. Rodina obou manželů s dítětem či dětmi.

Rodina prokreační: 1. zahrnuje širší příbuzenstvo, jako jsou prarodiče, strýcové a tety, bratřenci a sestřenice, 2. je to velmi početná skupina, kterou váží nejen pokrevní pouta, ale též rodinné tradice, postoje, rysy, jazyk => velkorodina.

4.2 Funkce rodiny

Rodina je složena z manželského páru a jejich potomků - rodina je základní společenskou jednotkou známou ve všech společnostech. Základní funkce rodiny jsou všude stejné: 1. Reprodukční funkce - rodina je stále základní jednotka plození (zůstává sice faktem, že děti jsou plozeny i mimo svazek manželský, však ilegimita není nikdy výslovně schvalována).

2. Hospodářská funkce - v každé rodině je nutné hospodařit, vést domácnost. V dnešní společnosti je tato funkce oslabená a rodina se stala spíše spotřební jednotkou.

3. Emocionální funkce - rodina je poskytovatelem emočního uspokojení všech svých členů. Mělo by se to dít s rovnoměrným rozložením, aniž by to bylo na úkor někoho jiného. Také bychom sem mohli zařadit funkci sociálně podpůrnou, která je v popředí v tom případě, pokud má člen rodiny nějaké potíže či je nemocen.

4. Socializační funkce - rodina přivádí dítě do společnosti, učí ho, jak se správně chovat ve společnosti (Langmeier, Krejčířová, 1998).

Jsou-li v rodině přítomni oba rodiče, je to zdroj důležitých identifikačních vzorů. Rodina je také prvním místem, kde se socializujeme a internalizujeme normy ("vychovávání" svědomí). Můžeme říci, že trvalý význam rodiny je v tom, že ovlivňuje kvalitu života všech jejích členů (Jankovský, 2003).

Je také například i dokázáno, že dobrá komunikace mezi členy rodiny během rodinných jídel, je spojená s omezenými příznaky úzkosti a potížemi s dýcháním. Rodinný čas na jídlo může také poskytnout nastavení, ve kterém dojde k posílení emocionálního spojení (Parents and Caregivers are Essential to Children's Healthy Development, Family Rituals, 2012).

4.3 Rodičovství

Vynález antikoncepce dává ženě do rukou "zbraň" o rozhodnutí, zda, kdy a kolik bude mít děti. Spolu s tím však přestalo být rodičovství zcela přirozeným údělem, který by byl limitován celibátem, infantilitidou či dobrovolnou abstinencí. Zviditelnilo se i zakotvení rodičovství ve společnosti (od ekonomiky po správu, politiku a vědění) (Možný, 2002).

Rodičovská role je velmi důležitou součástí identity dospělého člověka. Je převážně biologicky podmíněná, má však své psychologické i sociální aspekty a hodnoty.

Rodičovství je velmi specifická role, která se od ostatních rolí dospělého člověka liší. Lze ji charakterizovat v několika bodech:

1. Je to asymetrická, jediná nezpochybnitelně nadřazená role. Rodič je autoritou, má téměř absolutní moc a kontrolu nad dítětem.
2. Ve srovnání s ostatními rolemi, které člověk má, je jeden podstatný odlišný znak - není vratná. Nelze přestat být rodičem a nelze ani dítě vyměnit, pokud by nám jeho vlastnosti nevyhovovali. Jakmile se jednou staneme rodičem, už jím zůstaneme.
3. Dítě k sobě oba partnery připoutá nezrušitelnou vazbou, protože dítě je jejich společným potomkem.
4. Jelikož je dítě naprosto závislé na rodiči, představuje tato role zásadní zvrát v životě člověka, jež vyžaduje změnu životního stylu. Nese to s sebou mnoho povinností, omezení a nároků na zodpovědnost (Vágnerová, 2008).

Rodičovská role přispívá k osobnostnímu rozvoji dospělého člověka. Přináší mnoho zkušeností, má vliv na prožívání, uvažování, mezilidské vztahy, sociální a emoční inteligenci, flexibilitu, empatii apod. (Vágnerová, 2008).

5. OBDOBÍ MLADÉ DOSPĚLOSTI

Období mladé dospělosti, respektive její počátek, není nikde přímo vymezeno nějakým mezníkem či rituálem. Jediným faktorem, kterým se dá definovat je dosažení právní zletilosti, tedy dospělosti. Ani to však není společností akceptováno jako signál pro změnu statusu mladého člověka (Vágnerová, 2008). Mnoho autorů také vymezuje dospělost jinak, dle různého věkového rozmezí, kategorií a kritérií.

Podle Vágnerové (2008) je dospělost, z biologického hlediska, zásadní změna sexuality. Člověk se nachází v sexuální zralosti, má na to vliv i partnerský vztah a na určitém stupni vývoje i potřeba dítěte. Sexuální aktivita je tedy prostředkem ke zplození potomka. Ovšem psychosociální vymezení je o něco složitější. Hlavní problém je její časová nevynezenost, probíhá tedy u různých lidí v odlišnou dobu. Nemá v jednotlivých složkách stejné tempo (např.: manželství můžeme uzavřít i v době, kdy nejsme zcela finančně samostatní). Rozvoj osobnosti probíhá na úrovni sebepojetí v souvislosti k jiným lidem. Individuace směřuje ke stabilitě a přijatelné pozitivní identitě.

5.1 Charakteristika mladé dospělosti

Mladá dospělost je podle Vágnerové (2008) období od 20 - 40 let. Změny týkající se tělesného vývoje mají v mladé dospělosti jen malý význam pro lidskou psychiku (výjimku tvoří těhotenství a porod). Více na další rozvoj osobnosti působí sociokulturní podněty. Dospělost je obdobím diverzifikace psychosociálního vývoje, ať už jde o nátlak okolí či o důsledek vlastní volby. Učení má velký význam pro předpoklad rozvoje, tedy získané zkušenosti. Zkušenost ovlivňuje všechny složky psychiky (emoční projev, kognitivní kompetence, osobnostní vlastnosti, ale i celkové sebepojetí). Projeví se i v profesních rolích, partnerství (manželství) a rodičovství. Významným faktorem je zkušenost s chováním dospělých v dětství, také to má velký vliv na sebepojetí. Vzory, které člověk poznal a byly pro něj nějakým způsobem důležité, ho ovlivňují i po 20. roce života, aniž by si to nějak uvědomoval.

Mladá dospělost je považována za fázi intenzivního rozvoje, možností dosažení budoucí profese i partnerství. V tomto období by mělo dojít ke stabilizaci vztahů a harmonizaci individuálního prosazení. Průběh života může ovlivnit sladění socializace a individuace, má tedy velký význam pro člověka. Můžeme mluvit o významných meznících, které určují životní role do budoucího života (např. rodičovství). Mladá dospělost bývá dobou nadějí, možností a jejich následného naplňování. Pro roli mladého dospělého člověka je typický nárůst povinností a odpovědnosti. Má také větší sociální prestiž, protože zvládnutí této role je náročnější než zvládnutí rolí předchozích. Do zásadních mezníků v mladé dospělosti patří: profesní postavení, manželství (či jiná forma trvalejšího partnerství) a rodičovství. Toto období bývá také nazýváno jako fáze intimity, kdy je jejím cílem vytvoření důvěrného, spolehlivého a stabilního vztahu.

5.2 Proměna kognitivních funkcí

Schopnost, která je osvojena již v adolescentním věku, a sice uvažovat abstraktně, mladí dospělí užívají jinak (Vágnerová, 2008).

Zajímavou domněnkou o pokračujícím kognitivním vývoji v dospělosti vyslovili v novější době někteří autoři, kteří předpokládají, že po Piagetově fázi formálních operací následuje ještě další (Langmeier, Krejčířová, 1998). *"Podle Zelinové se tato fáze nazývá etapou hledání problémů. Typické je pro tuto fázi to, že si člověk pokládá otázky, spíše než aby si odpovídal na otázky již položené. Dospělí lidé, kteří dosáhli vrcholu tohoto*

kognitivního vývoje, nereagují jen na úkolové situace, ale samostatně vyhledávají nové náměty a tvoří nové požadavky" (Langmeier, Krejčířová, 1998, str.164).

Rozvoj myšlení je ve fázi mladé dospělosti ovlivněn především zkušeností a myšlení se stává integrovanější. Pokud použijeme klasického způsobu rozlišování rozumových schopností na fluidní inteligenci (tj. kognitivní schopnosti), jež nám umožňuje zpracovat nové informace a manipulovat s pojmy abstraktními, a na krystalickou inteligenci, ve které jsou zahrnuty znalosti, zkušenosti, způsoby interpretace a řešení problémů. Můžeme říci, že v mladé dospělosti je fluidní složka na vyšší úrovni. Fluidní schopnosti se rozvíjejí přibližně do 30, možná až do 40 let, pak jejich kapacita klesá. Naproti tomu krystalické schopnosti se rozvíjejí i po dobu mladé dospělosti. Souvisí se vzděláním, zkušenostmi, stylem života apod. Základem trvalejší složky inteligence se stanou v pozdějším věku (Vágnerová, 2008). Schopnosti a jejich užívání se dostávají v mladé dospělosti do fáze postformálního myšlení, které je charakteristické tím, že bere v úvahu různé aspekty problému a jeho mnohoznačnost a zároveň celkový kontext. Mezi znaky postformálního myšlení patří to, že se člověk stává sebekritičtější. Uvědomuje si, že jeho úvahy nemusí být vždy zcela přesné a akceptuje to. Dokáže se smířit s nejednoznačností a proměnou. Uznává, že problémy jsou součástí životní reality. Dospělý člověk umí pracovat i s protiklady a integrovat je do jednoho celku. Uvažování dospělého jedince je pragmatičtější, více se zabývá praktickými situacemi, které jsou spojené s jeho vlastním životem, profesí, partnerstvím a i dalšími mezilidskými vztahy. Dosažení zralosti se nazývá fází autonomního myšlení. Zralost je rovnováha mezi formálním a postformálním uvažováním, abstraktním, objektivními formami a expresivními, subjektivními formami (Vágnerová, 2008).

5.3 Proměna emocionality

Podle Levinsona začíná život dospělého krizí (trvá přibližně od 17 do 22 let). Mladý člověk se loučí s dětstvím a snaží se určit cestu ke svému sebeurčení (Smékal, 2009).

Dochází ke stabilizaci emočního prožívání. Celkově je ladění v dospělosti vyrovnanější, přestože citové prožitky mohou být dost silné. Intenzita může být zřejmá ze síly motivů, které jsou spojeny s touhou dosáhnout určitého cíle či důrazu na některé osobní vztahy. V tomto stádiu převažuje pozitivní emoční ladění. Kvůli větší dráždivosti a snadnému navození emocí je stále zachována pohotovost k negativním prožitkům, je však

ale menší než v adolescenci. Někteří lidé mají větší sklon k anhedonii nebo k depresím. Emoční rozladěnost je přítomna převážně na počátku mladé dospělosti v souvislosti s nároky na osamostatnění (mohou se v extrémním případě, vyvinout až v psychickou poruchu). V rané dospělosti jsou lidé nejvíce otevřeni novým zážitkům a zkušenostem, již v druhé polovině 30 let klesá.

Diferenciace prožitků v průběhu narůstá a mezi 20. a 40 rokem dojde k viditelnému rozvoji. Je zvýšená komplexnost emočních reakcí a narůstá i flexibilita způsobů, jak se lidé vyrovnávají s emoční zátěží. Ukazuje se, že ani dospělý člověk není zcela schopen pochopit své city, jejich význam, a to zejména v dost složitých vztazích. Zlepšuje se schopnost emoční regulace a k zvládnutí hlavně negativních emocí přispívá sdílení emocí s někým blízkým. Mladí dospělí dokážou lépe diferencovat a ovládat své nálady oproti adolescentům. Je to forma sociální kontroly, která jedinci brání v rizikovém chování. Ve schopnosti empatie bývají lepší ženy, než muži. Ženy sami sebe hodnotí jako citlivější, avšak v průběhu v mladé dospělosti dochází k poklesu emoční vnímavosti. Muži si emotivitu nepřipouštějí, jejich názor na emoční prožívání je v průběhu dospělosti neměnný. Po 30. roce narůstá přívětivost, lidé obojího pohlaví jsou více empatičtí a vstřícnější. Rozvoj v této oblasti je podmíněn zráním, ale i zkušenostmi, které lidé získávají (v práci, partnerství, rodičovství). Emoční rozladění je většinou spojené s biologickými změnami (hormonálního rázu - těhotenství, porod) (Vágnerová, 2008).

Některé ženy vnímají dítě, jako smysl života a prostředek, jak se zbavit pocitu samoty. Mnohé z nich také touží po zážitcích okolo porodu a kojení, také doufají, že narození dítěte upevní jejich vztah s partnerem. Pokud je žena příliš mladá (pod 20 let), není podle Eriksona schopna přijmout roli matky, protože ještě není zralá a nedošlo u ní ke stabilizaci osobní identity (Smékal, 2009). V mladé dospělosti dochází k navazování vztahů, které mohou být i povrchního rázu. Cílem tohoto jednání je získání zkušeností a znalostí, je to však poměrně energicky náročné a spojené s rizikem zklamání, ale zároveň i takto získaná zkušenost je podklad pro rozvoj emoční regulace. Mladí lidé rozlišují své potenciální sociální partnery podle jejich informačního potenciálu (tzn. jakou zkušenost mohou díky nim získat). V průběhu života se však citové vztahy mění. Jedinci ve druhé polovině mladé dospělosti redukuje síť sociálních vztahů, aby maximalizovali sociální a emoční zisky a minimalizovali rizika. Narůstá tedy tak kvalita sociálních vztahů. Vědomí oboustranně citového uspokojivého vztahu (nemusí jít jen o vztah partnerský), je pro mnoho lidí nejvýznamnější součástí identity (Vágnerová, 2008).

4.4 Sociální zařazení

Zhruba od 22 let do 28 let, prožívají mladí muži své první profesní rozhodnutí. Dominantní jsou pro ně ale i milostné vztahy, přátelé, manželství, rodina a hodnoty, které určují jejich obraz života. Muži kolem věku třiceti let, přehodnocují svá rozhodnutí a vylepšují je, stabilizují se a usazují se ve svém povolání. Buduje společenskou pozici a usiluje o postup. (Smékal, 2009).

Jedinec začíná vykonávat činnost, na níž se připravoval několik let v průběhu studia. V některých případech se ale může stát, že pracovní činnost je zahájena již v adolescenci a zůstává po celý produktivní věk. Někdy je však původně volené zaměstnání změněno. Při výběru povolání se uplatňují v různé míře a v různé kombinaci čtyři základní motivy: motivace získat vnější prospěch (ekonomická nezávislost, schopnost, sám se uživit), motivace pomáhat lidem (uspokojení z vědomí, že má práce je někomu prospěšná), motivace uskutečnit v povolání své osobní dispozice (talent, zájmy, schopnosti, temperamentové a jiné předpoklady) a motivace najít si přátelské kontakty (možnost zajímavého kontaktu s lidmi, spolupracovat s nimi na úkolech, vyjít z osamocení) (Langmeier, Krejčířová, 1998). Mladí lidé nemění jen zaměstnání, ale i bydliště, přátele a partnery. Na základě mnoha působících faktorů, se ale jejich život stabilizuje. Dochází ke změně v socializačním směru, dochází k vyhranění životního stylu, který vyplývá ze zafixovaných hodnot a postojů člověka (Vágnerová, 2008). *"Profesní dráha tvoří osu formování celého životního stylu osobnosti"* (Alan, 1989, str. 220).

Důležité jsou pro člověka ale volnočasové aktivity, které mají často velký osobní význam. Jako nejzásadnější rozdíl trávení volného času vnímáme volbu, zda trávení volného času bude aktivní nebo pasivní a také zda střídání aktivit bude pestré nebo jen velmi omezené (Langmeier, Krejčířová, 1998).

III. PRAKTICKÁ ČÁST

1. CÍL VÝZKUMU A VÝZKUMNÉ OTÁZKY

Jak jsem již uvedla v předchozích částech bakalářské práce, v popředí zájmu je období mladé dospělosti. Toto věkové období, rozděleno podle Vágnerové, je od věku 20 let do 40 let. Jedním ze zásadních mezníků v mladé dospělosti, dnes i v dobách dřívějších, bylo uzavírání manželství. V této práci zkoumám tedy období mladé dospělosti se zaměřením na postoje, které jedinci v tomto období chovají vůči instituci manželství.

Pro zkoumání postojů jsem se rozhodla použít kvalitativní přístup. Pomocí polostrukturovaného rozhovoru, jsem se pokusila získat data, která by přispěla k lepšímu pochopení dané problematiky. Podle Strausse a Corbinové (1999) mohou být kvalitativní techniky použity pro získání nových názorů na jevy, o nichž již něco víme. Mohou také pomoci získat o jevy informace, které se kvantitativními metodami těžce zachycují.

Výzkumné otázky

Hlavní výzkumnou otázkou je:

Jaké jsou postoje mladé generace k manželství?

Specifické výzkumné otázky:

Jaký vliv na postoje mladé generace mají předchozí zkušenosti?

Jaké faktory jsou pro mladou generaci v manželství důležité?

Jaké jsou představy mladé generace o manželství?

2. VÝZKUMNÝ SOUBOR

Výzkumný soubor byl tvořen 10 respondenty, kteří se nacházeli ve věku 20 až 32 let. Všichni respondenti jsou z Jihočeského kraje. Tuto oblast jsem zvolila z důvodu snazší dostupnosti. Respondenti byli do výzkumu získáni metodou prostého účelového výběru. Kritériem bylo splnění věkové kategorie, tedy 20 až 40 let, a souhlas respondenta k výzkumu. Usilovala jsem o různorodost ohledně věku, studia či práce, věku a partnerského stavu. V následující tabulce jsou znázorněny demografické údaje respondentů.

Tabulka č.1

JMÉNO	Věk	Vzdělání	Rodinné zázemí	Status	Partnerství
Patrik	24	SŠ	úplná rodina	pracuje	nezadaný
Lenka	26	VŠ	úplná rodina	pracuje	zadaná,zasnoubená
Filip	23	SŠ	úplná rodina	pracuje	nezadaný
Klára	20	VŠ	úplná rodina	studuje	zadaná
Kamil	22	SŠ	úplná rodina	pracuje	nezadaný
Ondřej	32	SŠ	úplná rodina	pracuje	nezadaný
Marie	20	VŠ	úplná rodina	studuje	zadaná
Rostislav	24	VŠ	neúplná rodina	Studuje,brigáda	nezadaný
Andrea	22	VŠ	úplná rodina	studuje	zadaná
Natálie	23	VŠ	úplná rodina	Studuje,brigáda	zadaná

3. POUŽITÁ METODA A VYTVÁŘENÍ OKRUHŮ K ROZHOVORU

Pro získání dat jsem použila kvalitativní metodu - nestandardizovaný polostrukturovaný rozhovor. Rozhovory jsem nahrávala na diktafon a následně doslovně přepsala. Rozhovory byly rozděleny na tři základní části. První část se týkala krátké charakteristiky respondenta. Ve druhé části byly otázky zaměřeny na manželství, rodinu respondenta a rodičovství, které úzce souvisí s manželství (není však jeho podmínkou ani nezbytnou součástí). V této části bylo účelem zjistit, jaké zkušenosti má respondent s touto institucí, jaká jsou jeho očekávání a představy a zda ho nějak ovlivňuje prostředí, ve kterém vyrůstal. Poslední část byla zaměřena na nesezdané soužití, které je nejčastějším alternativním soužitím místo manželství. Jako úplně poslední dotaz, který nebyl zařazen do žádné oblasti, jsem zvolila otázku, která umožnila respondentovi vyjádřit se k čemukoli, co podle jeho názoru nebylo v rozhovoru zmíněno nebo na něco zapomněl a chtěl něco dodat. Výhodou polostrukturovaného rozhovoru je, že tazatel může mít připravené otázky a případně se doptávat na to, co by mělo být zmíněno či vysvětleno nebo si tak ověřovat, zda správně porozuměl odpovědi respondenta. V otázkách byly zahrnuty zkušenosti respondentů, jejich postoje, ale také názory k obecnějším problémům. V příloze je uvedena základní kostra rozhovoru.

3.1 Způsob zpracování dat

Získaná data jsem zpracovávala pomocí kódování. Rozhovory jsem doslovně přepsala podle nahrávky v diktafonu a očíslovala jsem je v pořadí, v jakém jsem je prováděla.

Rozhovory jsem si několikrát přečetla, abych si je lépe oživila a zapamatovala, o čem respondent hovořil. Následně jsem je vytiskla a kodovala ručně. Tuto metodu popisuje Švaříček a Šed'ová (2007) jako metodu: „papíru a tužky“. Rozhovory lze kódovat i ve Wordu, pokud výzkumník nemá k dispozici nějaký kódovací program (např. ATLAS). Pro mne však kvůli lepší přehlednosti bylo snazší rozhovory si vytisknout a kódy zapisovat do papírů. Kódy jsem vytvářela tak, že při pročitání rozhovorů jsem si kladla otázky, o čem vypovídá výrok respondenta, co označuje nebo popisuje, jak vnímá problematiku, o které hovoří. Na základě toho jsem si vytvořila seznam kódů, které odpovídaly pasážím v rozhovorech. Tyto kódy jsem pak přiřazovala do kategorií, které jsem vytvořila podle výzkumných otázek.

Ve výsledcích rozebírám výzkumné otázky, u kterých je vždy uvedena tabulka s kódy, které pro ní byly použity. Význam kategorií je založen jen na vzájemné podobnosti výpovědí. Díky tomu, že jsem rozhovory vykonávala s respondenty a mám je v paměti, jsem do kategorií zařadila i výpovědi, které se na první pohled nemusejí zdát shodné, však z uskutečněného rozhovoru bylo zřejmé, že se tam zařadit dají.

V závěru se věnuji pouze výzkumným otázkám a jejich výsledkům.

4. ETICKÉ ZÁSADY VÝZKUMU

Vždy na začátku každého rozhovoru, jsem respondentovi představila průběh rozhovoru, čeho se týká a jak s ním pak bude naloženo. Aby všichni měli stejné podmínky, předem jsem si připravila úvodní formulaci. Její znění vypadalo takto: "Tento výzkum, který provádím ke své bakalářské práci, se týká manželství a postojů dnešní mladé generace k této instituci. Tímto rozhovorem tedy budu zjišťovat Tvé postoje a názory na manželství. Budu Ti pokládat nějaké otázky a chtěla bych Tě poprosit, abys odpovídal upřímně a řekl vše, co Tě k tomu napadne. Počet otázek není předem dán, protože se případně mohu na něco doptat. Rozhovor bude nahrávaný, bude však anonymní, proto se nemusíš bát říct jakýkoli názor nebo myšlenku. Přepsaný rozhovor bude pak přístupný v

bakalářské práci, která bude v knihovně Jihočeské univerzity a ve školním systému na internetu. Pokud nebudeš chtít na nějakou otázku odpovědět, v případě, že by Ti to bylo nepříjemné, Tvé rozhodnutí zcela chápu a budu ho respektovat".

V rozhovorových otázkách jsem zvolila jako způsob oslovování tykání. Toto rozhodnutí jsem učinila na základě věkové skupiny mladé dospělosti, ve které se sama nacházím také. Ačkoli jsem s většinou respondentů neznala osobně (osobně jsem znala dva z nich), z počátku jsem si s nimi popovídala. Chtěla jsem tak navázat kontakt a pokusit se navodit atmosféru, ve které by se respondenti cítili dobře a nebáli se tak říct všechny své názory. Pokud by tykání bylo nějakému z nich nepříjemné, rozhovor s daným respondentem bych převedla do vykání. Ani u jednoho se však tak nestalo a shodli jsme se na tomto způsobu oslovování. Pro zvýšení anonymity, uvádím fiktivní křestní jméno, na kterém jsme se s respondenty dohodli.

5. VÝSLEDKY

Pomocí kódování jsem definovala 3 kategorie, které mi pomohou lépe zodpovědět výzkumné otázky.

- Kategorie 1: **Zkušenosti s manželstvím**
- Kategorie 2: **Důležité faktory pro manželství**
- Kategorie 3: **Představy o manželství**

Kategorie vysvětlují pomocí příslušných kódů, které jsem použila. V následujících výsledcích uvedu odpovědi respondentů. Za každou odpověď je v závorce uvedeno písmeno a čísla. Písmeno znakem prvního písmena ze jména respondenta, druhé číslo znamená pořadí, ve kterém byl rozhovor proveden, a třetí číslo je označení řádku, ve kterém se výpověď nachází. Níže uvádím tabulky s kódy, které jsou určeny pro tuto kategorii. Červeně jsou zvýrazněna políčka kódu, který respondent použil, bílá místa jsou pak ta ostatní, která patří kódům, jež se v kategorii také vyskytly, avšak respondent je nezmínil.

Kategorie 1: **Zkušenosti s manželstvím**

Touto kategorií se snažím objasnit první specifickou výzkumnou otázku. Jak zkušenosti respondentů ovlivnily jejich pohled na manželství? A jaké zkušenosti s

manželstvím mají. Při zpracovávání této kategorie, jsem si uvědomila, jak velké zkušenosti respondenti mají. Uvedu zde všechny odpovědi, které se zkušeností týkají. Jak zkušeností z okolí, tak z rodinného prostředí, které je pro utváření postojů a názorů velmi důležité, dá se říci, že i prvotní.

Tabulka č.2

Kód/Respondent	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7	R8	R9	R10
Ambivalence	■		■							
Kladné okolí					■	■				■
Špatná komunikace	■	■								■
Funkce		■								
Zábava			■							
Spokojenost				■						
Spory				■						
Rituály				■			■			
Změna					■					
Klid					■		■		■	
Správná komunikace						■				
Ztráta emocí								■		
Patriarchát									■	
Neporozumění										■
Prosba o spojení										■

Motiv ambivalence, jsem zvolila záměrně proto, že dva respondenti odpověděli tak, že není zcela jisté, zda je jejich zkušenost (zde míněna z okolí) kladná, nebo záporná. V jedné části první respondent odpovídá tak, že se zkušenost z okolí jeví zcela kladnou, v další části však tvrdí, že jeho zkušenost je spíše negativní. Druhý respondent porovnává svou zkušenost z města a z vesnice (několik let pracoval v hlavním městě, jinak žije na vesnici). Chvilími se z jeho výpovědi zdá, že zkušenost je kladnou, ale postupně se dostává k tomu, že zkušenost je záporná a zdá se to tak být v některých pasážích jeho výpovědi. Obě odpovědi sem vložím celé.

Vzhledem k tomu, že poslední dva měsíce můj brácha řeší s přítelkyní svatbu, tak jsem tím trošku ovlivněnej i tím, že sem na hodně svatbách, kde fotím, tak jsem tím ovlivněnej hodně. Ale to je takovýto ovlivnění těch začátků, takže fakt tím pěkným. Až pak můžu říct co tady funguje nějak naše rodina nebo tohle... Žádná výhra to není, no. Takže je to spíš věc, který bych se trošku bál. (P1.16-20)

Mě přijde, že ty svatby dělaj spíš pro ostatní pro a ne pro sebe. Pak to ztrácí smysl... Kdyby to bylo jako dřív, že by byla taková veselka, tak by to bylo super. Ale dneska

je to byznys pro lidi. Svatba by měla bejt poklidná, mělo by to být, že se ti lidi vemou, a ne aby se strachovali s tím zařizováním. Ta zkušenost je spíš negativní. (P1.21-24)

Jelikož pocházím ze vsi, tak jsou tu manželství celkem v pohodě. Myslím si, že rozvodovost tady klesá oproti velkoměstu, ale stejně její přítomnost nemůžu nějak vyloučit. (F3.11)

Tak jelikož si myslím, že na vesnici je daleko víc práce, tak prostě není tolik času na věci, který ty manželství kazej. Hlavně se tam všichni znají, takže to dodržujou už i tak nějak z povinnosti. Kdežto ve městě, neznají lidi toho souseda, kdo je pod nima, kdo je vedle nich... Choděj do práce, mají moc volnýho času... Tam ta nevěra klepe v každým věku a je to tam celkem normální mi přijde. Žijeme ve světě, kde lidi řeší nějaký kraviny. Furt se řešej jiný životy, a nevíš si jak jim mezi prsty utíká jejich vlastní život. Z toho důvodu, což už jsem říkal, že ty lidi na vesnici se víc znaj, tak se nechtějí rozvádět, tak už to nějak přežijou, aby se nedostali do řeči... Ve městě je to tak standard, takže je mu úplně jedno, co si o něm myslí soused. A jelikož se snažíme zachovat nějakou důstojnost, tak se rozvádějí míň... Můj názor, nemám to nějak vědecky podložený (smích). To takže když to shrnu, tak nic moc... Jakože, ta zkušenost je spíš negativní. (F3.13-22)

Kód kladného okolí jsem zvolila proto, že zkušenost respondentů z okolí jsou kladné a výpovědi mi nedávaly větší prostor pro vytvoření jiného kódu.

No, kamarádi co jsou ženatý.. tak jsou v klidu, ty mají... ty si našli dobrý partnery, takže jsou v klidu. Takže dobrý, ve směr, ve směr jo... (K5.8)

Tak osobní žádnou a z okolí asi jenom kladnou. Tak já jsem nikoho nepoznal, kdo by se rozváděl nebo měl nějakou extra velkou krizi. (O6.6)

Znám ale spoustu mladých manželských párů a s nimi je to jiné, možná tím, že mají ještě svá očekávání vůči druhému a jsou optimističtí... (N10.13)

Kód špatná komunikace je platný pro zkušenosti z rodinného prostředí. Je nutné však dodat, že někteří respondenti, kteří odpověděli, že mezi rodiči je špatná komunikace, považují svou zkušenost stále za kladnou. Kromě prvního respondenta.

Komunikace je problém, změnili se i lidi, hodně ... Neřešili se problémy a tak to dopadá ... Věk v tom taky hraje roli.... Před 10 lety by to třeba nebylo, lidi se mění... (P1.57)

V podstatě si myslím, že mezi nimi není žádný vážnější problém. Ale měli by zlepšit komunikaci mezi sebou a trávení volného času. (L2.30)

V žádném případě mě to neodrazuje. Sice se mi nelíbí způsob, jakým rodiče mezi sebou komunikují a řeší, tedy v uvozovkách řeší, problémy, ale těším se na to, že až budu vdaná já, budu to mít jinak, po svém, jak to vyhovuje mě. (N10.11-15)

Za zmínku určitě stojí i výpověď respondentky Lenky, která tvrdí, že ačkoli rodiče mají nějaké své problémy, jejich vztah stále zůstává funkční a její zkušenost je proto stále pozitivní.

Tak rodiče mezi sebou mají svoje problémy, ale v celku si myslím, že ten jejich vztah je docela fungující, takže mám od nich dobrou zkušenost. (L2.7)

Pozitivní zkušenost z rodinného prostředí, má respondent Filip. Podle jeho výpovědi soudím, že atmosféra v rodině, se mu zdá vyhovující a je spokojený, považuje ji za zdroj dobré nálady, která z něj vyzařuje. Proto jsem jeho výpovědi přidělila kód zábava.

No pozitivně hodně... Otec je takovej šílenej, máma taky... takže si myslím, že to mají v pořádku, samozřejmě mají asi krize, ale do toho nevidím. (F3.66)

Respondentka Klára, má z rodiny také pozitivní zkušenosti (o kterých se ještě zmíním). Podle toho, jak o svých rodičích mluví je patrné, že jejich vztah je jí vzorem do budoucna, ačkoli níže přiznává, že občasné hádky se také dostaví.

Tak...hm... No všichni jakoby co znám z okolí, tak jako nevidím do toho, ale myslím si že mají spokojený manželství a že jim to klapě, ale samozřejmě nemůžu to říct, když u toho nejsem. (K4.4)

Spory jsou motivem pro výpověď již zmiňované respondentky Kláry. Jak jsem již psala, její rodiče jí jsou inspirací, ale je samozřejmé, že hádky se vyskytnou občas v každé rodině.

Tak jako byly období třeba, kdy se spolu miň bavili nebo kdy se spolu víc jako hádali. Ale teď, v tomhle okamžiku je to dobrý. Je to skvělý! (K4.41)

Rituály jsou motivem pro popis situací, jak respondentky popisovaly aktivity svých rodičů, jak je vnímají ony. První výpověď je respondentky Kláry a druhá výpověď je respondentky Marie.

No tak jejich den když jdou do práce, jsou naučený že mamča tatku budí, při odcházení... jakože při odcházení si dají pusu, popřejou si hezkej den, přes den si volají... hmmm... no, jelikož taťka má docela náročný povolání tak z práce jezdí pozdě, tak to bylo si myslím tím, podle mě to i bylo... důvod proč se proč hádali naši...ale myslím si že mamče došlo, že to dělá kvůli nám... a potom přijedou z práce povídají si jak bylo, uvaří si večeri společně, zajdou s pejskem na procházku a usnou spolu na gauči (smích). No a o víkendu se spolu snaží být co nejvíc, i když to moc nejde, protože taťka musí pracovat u babičky, ale snaží se spolu jít o víkendu na dlouhou procházku a nebo zajít k někomu na návštěvu nebo podniknout nějaký výlet, na kole nebo tak... (K4.43-50)

Asi normálně. Přijdou domů a první co udělaj je, že si sednou, dají si kafe a popovídají. To mi přijde hezký. (M7.27)

Kód změna je změna, o které respondent hovoří v souvislosti ze změnou chování jeho přátel, kteří vstoupili do manželství.

Ne tak asi dobrý jako, sice se spustě těm mejm kamarádům, kterým chutnal alkohol a jezdili po zábavách tak tady ty aktivity odpadly.. ale když chtějí tak vyrazej, ale víš co, mají rodinu... tak žijou už tak nějak dospěle a jsou spokojený. Tak nejde furt být 15tiletý puberták. (K5.11)

Respondenti také vnímali a hodnotili situaci doma nebo v okolí, jako klidnou, bez větších potíží nebo problémů.

No dobrý jako, v klidu.. Sice občas jako taky, ale v klidu, úplně v klidu. (K5.52)
(respondent hodnotí situaci v rodině)

No z rodiny, když to vezmu, tak sestřenice jsou skoro všechny vdaný. Jinak mám zkušenost kladnou, nikdo se nám zatím nerozvedl. Z kamarádů zatím nikdo ženatý. (M7.5)

Moje zkušenost?... Jako žádný jsem nezažila, ale jako z okolí, co se týče mojí rodiny, tak i v tom širokém kruhu je to... Je to na celý život, nemáme tam žádný rozvody a všichni jsou takový dá se říct, jako harmonický (A9.4-6)

Správná komunikace je protipól předešlého kódu (špatná komunikace). Respondent zde hodnotí situaci v rodinném prostředí a vyzdvihuje komunikaci rodičů, jak dokáží řešit problémy, které nastanou.

A tak komunikují dobře, ale tak je jasný, že po těch... já nevím 35 letech co sou spolu, že tam taky konflikty jsou, že to taky není extra růžový, ale zas na druhou stranu už jsou rozumný a dospělý lidi a dokážou si to vyřešit. Takže nejde žít, já si myslím 30... 40 let v harmonickým vztahu. Neznám nikoho takovýho, aby se nepohádali nebo něco... (O6.49-52)

Respondent, jehož odpověď je zaznamenána pod kódem ztráta emocí, popisuje vnímání situace, která nastala po rozvodu rodičů, který se uskutečnil před 2 lety. Respondent hovoří o tom, že je se situací vyrovnaný a podle jeho odpovědi je i patrné, že získal nadhled. Tato zkušenost na jeho postoji k manželství nezanedala téměř žádné stopy. K manželství se staví stále pozitivně a jak uvádí v otázce, jak si představuje plány do budoucna, chtěl by se oženit.

Tak to vnímám tak, že to tak prostě je. Jsou to dva lidi, co spolu něco zažili a už mezi nima nic není. Já jsem měl spíš problémy s tátou, takže jediný co vnímám je, že ta komunikace je omezená. Poslední 4 roky, co sem na škole sem se s nima viděl poměrně málo, teď se s nima vidím ještě míň. S tátou jedenkrát za týden a se zbytkem, jednou až dvakrát do měsíce. Protože táta bydlí tady. Já to nijak neprožívám, je to jako bych byl pryč z té rodiny. Jako... že sem se osamostatnil, tak. (R8.44-49)

Zkušenost respondentky Andrey z rodinného prostředí, není ani negativní a ani pozitivní. Respondentka později v rozhovoru zmiňuje přání, aby se situace v rodině také obrátila a hlavní slovo v domácnosti měla její matka. Nezdá se mi, že by situaci vnímala negativně, spíše tak, že to funguje, ale cítí jistou nespravedlnost vůči matce. Respondentka také později sdělila, že ona by to ve vztahu chtěla mít jinak. Přála bych, aby v její manželství panovala rovnováha mezi oběma partnery a považuje za to velmi důležitou věc.

No, je tam jasná ta dominance mého tatky (smích). Tatka je ten, kdo má poslední slovo, a mamka je taková že se mu většinou podřídí, ale taky tam vznikne hádka, když opravdu nesouhlasí. Ale ve většině takovejch těch důležitějších věcí, má hlavní slovo tatka. " (A9.31-33)

Respondentka ve své výpovědi sděluje dojem „komunikačně emočního šumu“ mezi rodiči. Zmiňuje, že se rodinná atmosféra řídí podle naladění matky. Problém je však v tom, že si matka s otcem nedokáží sdělit to, jak některé věci vnímají, a proto občas vznikne špatná atmosféra.

Takže, spíš jako, tatka je takovej nepřístupnej, k mamčiny nějakým novotám, mamka si zase idealizuje to, co řekne, myslí si, prostě, že to bude bezvadný. Ale tatka to

vlastně stopne, takže tam vzniká hodně konfliktů. Ale ten vztah se odvíjí jakoby od mamky nálady, kdy teda, když má mamka dobrou náladu, tak je taťka dobře naladěný, když teda má špatnou, tak taťka neví, co se svýma emocema. Takže pak je takovej zmatenej, pak se chová nepředvídatelně. takže asi tak. (N10.85-90)

Výpověď respondentky pokračuje:

Jsou pro mě divné, protože já se hádám jinak (smích). Mamka nepřijímá kritiku vůbec dobře a bere ji na celou svoji osobnost. Když jí taťka něco vytkne, urazí se a nemluví. Pokud mluví, tak si povídá pro sebe, za všechno můžu já, já jsem ta špatná..Pak vlastně chudák taťka lituje, že něco říkal. Podle mě to ale takhle nejde dělat, protože vyřikávat si co, se druhému nelíbí je důležité. (N10.91-95)

Kategorie 2: Důležité faktory pro manželství

Tato kategorie objasňuje, jaké faktory v manželství jsou pro respondenty podstatné a důležité. Tímto se snažím objasnit specifickou otázku č. 2: **Jaké faktory jsou pro mladou generaci v manželství důležité?** V níže uvedené tabulce, jsou vyznačeny kódy, které jsou pro tuto kategorii použita.

Tabulka č.3

Kódy/ Respondenti	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7	R8	R9	R10
Akceptace	■			■		■		■		■
Řešení problému	■									
Poznání se		■	■	■	■	■			■	
Snaha		■								
Emoce/Pouto			■	■		■			■	■
Věrnost	■	■	■			■			■	
Sexuální funkčnost						■				
Děti							■			
Opora		■					■		■	
Vyváženost									■	
Důvěra	■							■		

Nejčastějším motivem, který se objevoval byl požadavek: poznání se. Souvisí to i s dobou, kdy se partneři znají, ale ještě nejsou manželi. Respondenti to považovali za důležité z toho důvodu, aby v manželství o tom druhém nezjistili něco, co by je mohlo zaskočit a co by bylo pro vztah "příliš". A také proto, že je třeba rozhodnutí vztahu si řádně rozmyslet, protože to vnímají jako velký krok v životě člověka. V manželství je tedy pro ně důležité, navzájem se znát, chápat druhého člověka, ale také to, aby ten druhý chápal je. Souvisí to s dalším motivem, o kterém se později také zmíním.

... tak za 2 roky jsou schopni se dobře poznat? 2 roky alespoň. (L2.15)

...vzájemná náklonnost, kde člověk pozná svého partnera, a dokonale se mu oddá. (F3.41)

Protože ty lidi se ještě pořádně nepoznají, to je... Myslím si, že ten rok je taková ta největší zamilovanost... A měli by spolu zkusit bejt a zkusit si, jestli jim to ještě bude klapat i potom...(K4.23)

... asi hned to není nejlepší, chce to se trochu "očuchat" (K5.26)

...minimálně rok, protože si myslím, že za kratší dobu nemají šanci se poznat. Nebo projevít, co ten vlastně může skrývat něco, cokoliv. (O6.21)

...chce to čas, než si jeden toho druhýho vezme,... (A9.86)

Dalším nejčastějším motivem byly emoce a věrnost. Emoce respondenti preferovali proto, že je podle nich důležité být ve vztahu šťastný, zamilovaný a spokojený. Zda se k sobě hodí a cítí mezi sebou pouto, které vydrží. A věrnost proto, že pokud se rozhodou strávit zbytek života s jedním člověkem, je to vážný krok a věrnost je také podle nich, nejčastější příčinou rozpadu manželství, protože tak citově raní druhého člověka a ztratí jeho důvěru. Je to podle nich něco, co se velmi těžko napravuje!

Láska je dle mého souboru určité vzájemná náklonnost, kde člověk pozná svého partnera, a dokonale se mu oddá... (F3.41)

...A měli by spolu zkusit bejt a zkusit si, jestli jim to ještě bude klapat i potom.. (K4.24)

... mají se rádi, nebo z nějakýho tohodle důvodu... (O6.28)

...jestli se k sobě psychicky hoděj a stojí o to partnerství... (A9.15)

...A to je právě ta podpora, že se mají opravdu rádi... (A9.17)

...zájem o sebe, blízkost, vědomí, že máš podporu... (N10.5)

...a s tou láskou to je tak, že když ho vidíš přicházet nebo když ti volá, když ti napíše, máš radost. (N10.44)

...mít pěknou ženskou, která mi bude věrná a já jí samozřejmě taky. (P1.104)

No tak přestane, ne vnímat jiný ženy, ale přestane je lovit. To je asi takový to hlavní. (F3.44)

Měl by být věrný... (L2.12)

No a věrná by měla bejt. Věrnost je něco jako základ každého vztahu, nejen manželství... Ale tam v tom manželství o to víc. (O6.15)

Věrnost je podle mě jedna z nejdůležitějších věcí ve vztahu. Rozhodně bych chtěla a vlastně to i očekávám, že mi partner je a bude věrnej. (A9.12)

Ten slib jakoby tý věrnosti a toho, že s nim budu napořád. (A9.88)

Stejně tak jako věrnost a emoce zmínilo 5 respondentů, tak i akceptaci uvedlo 5 z nich, jako důležitý faktor v manželství. Podstatný je respekt přání a zvyků, aby je partneři měli rádi takové, jací jsou a nesnažili se jakkoli měnit.

...a přátelství je o vzájemné toleranci... (P1.5)

Asi by to mělo všechno klapat tak jak má, ty lidi si musí rozumět, mít se rádi, být navzájem tolerantní... (P1.7)

Respektovat, že třeba každá má své potřeby... (K4.13)

..tolerance vůči v tom partnerství, tolerance vůči druhému... (O6.30)

Bereš ho s tím dobrým a špatným... (R8.26)

Přeci si vážíme toho druhého pro to, jaký je. A sami bysme nechtěli, aby nás někdo předělával ke svému obrazu. (N10.19)

Jiným důležitým faktorem, byla opora. Aby věděli, že partner je tu pro ně, když ho potřebují a vyslechne je, pokud budou mít problém nebo starosti.

...že když jsem v úzkých, tak se můžu o toho druhého opřít, že se mám vždycky na koho obrátit... (K2.60).

...a má se třeba na koho obrátit nebo tak... (M7.36)

...je hodně důležitá ta podpora, stojí za tebou. (A9.21)

Řešení problémů je motiv, který zmínil jeden respondent. Souvisí to podle něj s komunikací mezi partnery, aby byli schopní o věcech mluvit a řešit je.

... když jsou problémy, tak se vyřešej...v podstatě takovýto vzájemný porozumění... (P1.9)

Dalším motivem je snaha. Tento motiv je zdůvodněn tak, že je nutné se snažit, aby vztah nevyhasl a jen tak nedospěli ke stereotypu.

...mají pocit, že na něm nemusí pracovat, že není za potřebí dělat nic, aby vztah fungoval - a to je podle mě zásadní chyba. Měli by se snažit dělat si neustále radost, podnikat výlety a více spolu mluvit. (L2.88)

Motiv sexuální funkčnosti uvedl nejstarší respondent. Připouští, že vztah není jen o sexu, ale i ten je ve vztahu důležitý.

...od běžného života po sex po různé plány do budoucnosti.. (O6.33)

Motiv dětí, zmínila jedna respondentka. Jako důvod udává, že děti přináší do života smysl a novost.

... protože nejsou tak sami. S těma dětma je větší sranda a mají s nima takový lepší zážitky, že mají ten život naplněný ... (M7.31)

Nevim, že jim dávají prostě nějaký smysl života, že ho nějak prožijou. (M7.34)

Motiv vyváženosti uvádí jedna respondentka v souvislosti se zkušeností z rodinného prostředí.

... mám radši, když je tam vyrovnanost váhy slova těch partnerů... (A9.34)

Dalším motivem je důvěra v druhého člověka, že mu respondent může věřit. Svěřit se mu a to co je mezi nimi vysloveno, zůstane jen mezi nimi.

... důvěra... je nevim, to je takovej ten pocit, že někomu věříš, když se něco děje... (P1.40)

... důvěřuješ mu, to je důležitý... (R8.27)

Kategorie 3: Představy o manželství.

Zde chci objasnit, co si vlastně respondenti o manželství jako takovém myslí. Co si představují pod tímto pojmem, jak to v manželství podle nich probíhá a funguje. Jak je manželství bráno ve společnosti a jaké představy mají oni o svém případném manželství. V této kategorii se vyskytuje kódů více, a i více kódů po jednom zodpovězení. Je to způsobené tím, že každý respondent měl o manželství představy trochu jiné a některé motivy se daly těžko skloubit dohromady, proto jsem je raději nechala oddělené, aby význam nebyl zavádějící.

Tabulka č.4

Kódy/Respondent	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7	R8	R9	R10
Vztah	■					■		■	■	■
Vazby		■					■			■
Emoce				■						
Vlastní iniciativa	■									
Přizpůsobení se		■								
Sobeckost			■							
Ztráta zájmů			■							
Spojení			■		■					
Sounáležitost				■	■			■		■
Jistota		■		■	■	■	■			
Zázemí				■		■				
Závazek			■		■	■				■
Stálost									■	
Podpora	■				■			■		
Lepší postavení									■	■

Představy manželství jako o vztahu, jsou zcela jistě běžné, protože manželství je vztah, který je úředně potvrzený. Někteří respondenti tuto odpověď neuvedli a zaměřili se spíše

na jiné aspekty, které manželství obnáší. Představu manželství jako vztahu, zmínili 4 respondenti.

...manželství, to je vyústění nějakýho dlouhodobějšího vztahu... (P1.2)

...tak já nevím, tak je to asi stvrzení vztahu dvou lidí, který spolu plánujou budoucnost... (O6.3)

...Tak uzákonění vztah dvou lidí. (R8.1)

...způsob jak ukázat, že ty lidi myslej ten svůj vztah vážně (A9.46)

...není to tolik o manželství, ale o těch dvou lidech... ten vztah je jen uzákoněný. (N10.9)

Vztah jako vazby. Tento motiv jsem zvolila proto, že respondenti hovořili o blízkých vztazích, které jsou v rodinách, že si mezi sebou pomáhají, jsou si blízkými osobami, které stojí vždy při sobě. Je to představa, jak by to mělo být v rodinách a manželstvích obecně.

...mají prostě k sobě blízko, mají k sobě blízký vztah, rozumějí si, pomáhají si, dělají spolu všechno... (L2.2)

...že se tam neřešej nějaký velký konflikty, nehádají se nějak extrémně. Podnikají spolu různé výlety, mají společný zájmy... (M7.2)

...chovají se k sobě tak, aby to každému členovi dělalo dobře, aby mu to vyhovovalo. Jejich pomoc a všechno co pro sebe dělají je nezištné, dělají to prostě pro toho druhého. (N10.3)

Jedna respondentka při otázce, co se jí vybaví pod pojmem manželství odpověděla takto:

To se mi vybaví láska, věrnost... (K4.1).

Motiv vlastní iniciativa zmínil také jeden respondent. Klade tím důraz hlavně na to, že je stále je nutné se snažit a jeho představa o manželství je tedy vázaná na to, zda si představí někoho, kdo vynakládá úsilí a zlepšení a udržení vztahu, či nikoli. Tento motiv by možná

mohl být zařazen i do kategorie předchozí, ale myslím si, že spíše patří do této kategorie, která je zaměřena na představy o manželství.

Je to strašně individuální. Já znám spoustu lidí, kterým to bere. Spoustu lidí, kterým to dává. Je to tak, jak si to ty lidi udělají, tak to mají... (P1.43)

Kód přizpůsobení se, jsem zvolila u jedné respondentky, která hovořila o kompromisech. Respondentka je druhou nejstarší osobou ve výzkumu, proto si myslím, že má dostatek zkušeností v oblasti dlouhodobějších vztahů. Respondentka tím chce říci, že je nutné akceptovat rozhodnutí a přání partnera, nemělo by to v manželství chybět, a proto je s tím její představa propojena.

... člověk musí přistoupit na určité kompromisy, ale nemyslím se, že to někoho z té dvojice nebo z těch partnerů, nějakým způsobem ochuzuje o něco. (L2.25)

Dalším motivem, je motiv sobeckosti. Zmínil ho jeden respondent při své představě o manželství. Manželství celkově nevnímá moc pozitivně. Spojuje si ho především s potřebou, pojistit si někoho a neshledává to spravedlivým vůči té druhé osobě. Tento respondent by spíše preferoval nesezdané soužití. Manželství se mu jeví správné pouze v případě, když by chtěl založit rodinu.

...Takhle když už jsou vzatý, tak už si můžou říct: tak, už mi neutečeš! Takhle se na to vykašlou... Chvěji se to ti manželstvím trochu pojistit, což si myslím, že je špatně... protože když člověk nabude jistoty, tak je sobeckej... (F3.51)

Tento motiv – ztráta zájmů – je použit u respondenta, jako motiv předchozí. Stále to souvisí s jeho negativním pojetím manželství.

... bere ti to čas, koníčky, všechn... svobodu hlavně (smích). (F3.57)

Spojení je motiv, který jsem použila u odpovědi dvou respondentů. Jeden z nich (viz. dvě odpovědi výše), nevnímá manželství velmi pozitivně, ale připouští, že pro někoho to může znamenat něco opačného. Odpověď druhého respondenta, je trochu odlišná v kladném slova smyslu.

...ta svatba je hezká věc, prostě ty lidi to spojuje mnohem víc, než ty nesezdaný... (F3.118)

... dává to pocit jistoty, to je když jen, když je to manželství furt spjatý s tou láskou...
(K5.43)

Sounáležitost je motiv, pod kterým si respondenti představují pocit, že nejsou sami, někam patří, jsou něčeho součástí, co je důležité. Mají pocit, že je být manžel nebo manželka je „něco víc“.

Dává ti to pocit, že na věci nejsi sama... (K4.36)

To pouto. A asi ten jako bejt manželka. (K4.78)

Že jako společně tak nějak si to táhnou, ty dva. (K5.42)

A považuju to, jakoby když je to manžel/manželka, že je to prostě něco víc než jenom přítelkyně. (R8.30)

Hlavně v pocitu sounáležitosti, že někam patříš... (N10.66)

Jistota. Tento motiv jsem zvolila proto, že respondenti často hovořili o tom, že vztah je jistější a i v manželství se tak pár cítí (možná se někteří i pro to berou).

...dává pocit jistoty a bezpečí... (L2.28)

Pro je v manželství pevnost, jistota, opora (L2.83)

...člověk tě jen tak neopustí. (K4.39)

Takže ... to je jako to, dává pocit jistoty... (K5.43)

...podle mě větší pocit jistoty. (O6.79)

Jistotu – prostě si nemůže sbalit kufry a je tak odejít... (M7.57)

Motiv zázemí je spojen s pocitem zázemí v rodině, pro děti, v případě druhé respondentky, která takto odpověděla. První respondent si představuje zázemí v manželství jako souvislost s mužem, který je ženatý.

... pocit, že má takovej ten domov, že tam na něj někdo čeká s kým může sdílet problémy.. (O6.77)

...že mají rodiče, který jsou spolu...(K4.112)

Závazek je motiv, který patří k obecnější představě manželství jako takového. Zmínili ho 4 respondenti.

...osoby spjatý nějakým závazkem, který jsou... oficiálně, úředně nějak podložený. (F3.1)

Závazek na celý život...Takže... no že to není věc jako auto, jako víš, když jdeš koupit auto, to můžeš za 2 roky vyhodit nebo cokoli jiného, ale tohle je prostě věc, kterou neděláš každém den... (K5.1-4)

...člověk si už nemůže dělat úplně všechno co by chtěl... určitě ho tam něco svazuje...(O6.44)

...se cítí třeba svázaný, nebo takovej ten závazek, že je pevněj a některý to nemají rádi...(N10.64)

Respondentka Andrea, často hovořila v souvislosti s manželstvím o stálosti, trvalosti, že je to něco napořád. Manželství má pro ní velkou hodnotu a zastává názor, že ti dva by si před svatbou měli opravdu správně promyslet, zda se chtějí vzít nebo ne. Pokud ona sama by se jednou vdala, chtěla by, aby to bylo na celý život.

... přijde mi to jako něco, co nikdo jinej nemůže změnit... (A9.26)

... ale co se stanou těmi manželi, tak si to vyjasnili a chtějí bejt jenom spolu, jako napořád. (A9.28)

Motiv podpory, ačkoli ho zmínili jen dva respondenti, souvisí také s představami o manželství. Podpora by v něm určitě měla být, je to pro každého jedince důležité. Souvisí

to s akceptací, která byla jedním z hlavních motivů v předešlé kategorii, která byla pro respondenty velmi důležitá pro funkční manželství.

...mají podobný záliby, podporují se ve všem...(P1.48)

Pro je v manželství pevnost, jistota, opora...(L2.83)

Ale lákalo... asi, že se máš o koho opřít, když potřebuješ...(K5.101)

*Protože to je takový jakoby už... Máš tam jakoby oporu toho druhého člověka.
(R8.30)*

Lepší postavení. Respondenti, kteří takto odpověděly, měly na mysli, že jsou manželé lépe přijímáni ve společnosti, jsou bráni více „definitivně“ a je na ně celkově lépe nahlíženo.

...celkově i ve společnosti si myslím, že sezdanej pár má takovou vyšší prestiž než ten nesezdanej. Ta vyšší prestiž, jako, že ty lidi si jich víc vážej, jakože když přijdou pan a paní Novákovi, tak je to lepší. (A9.77)

Hlavně v pocitu sounáležitosti, že někam patříš, i vůči okolí je to fajn, už jsi paní, nejsi jen přítelkyně, myslím si, že okolí bere manželi definitivněji než jenom partnery. Já to asi taky tak mám. (N10.66)

*...že v tom manželství je plno výhod a je i to okolí bere jako pevně, prostě pár.
(N10.162)*

6. DISKUZE

V této kapitole své práce, se budu zabývat úskalími, se kterými jsem se během psaní práce setkala, a s faktory, které mohly ovlivnit výsledky. Pro svou bakalářskou práci, jsem si vybrala téma postojů k manželství. Tato tematika je poměrně široká a komplikovaná. Uvědomuji si, že teoretická část, by se dala zpracovat i jiným způsobem, a že jsem neobsáhla celou problematiku postojů a manželství. Byla jsem však limitována

rozsahem práce, a z toho důvodu jsem se snažila podat základní a stěžejní informace, které se dané oblasti týkají. Postoje by mohli být také rozpracovány podrobněji. A dále by bylo například zajímavé, rozšířit kapitolu manželství, o část jeho historie. Jak se vyvíjelo v historickém sledu a porovnat s tím, jak je manželství vnímáno dnes a jak se změnila jeho podoba. Další problém byl s dostupností literatury. Setkala jsem s potížemi ohledně sehnání vhodných knih, které jsem pro svou práci chtěla použít. Využívala jsem i databáze, avšak ani v nich jsem nenalezla informace, které by se mi zdály vhodné nebo použitelné pro toto téma.

V praktické části by bylo přínosné rozšířit výzkumný vzorek. Uvědomuji si, že konečný počet deseti respondentů, není zcela dostačující. Výběr respondentů byl spíše náhodný. Respondenty jsem oslovovala přes známé, kteří se vyskytují v místě mého bydliště. Důvodem byla snazší dostupnost a také to usnadňovalo možnost dohodnutí termínu rozhovoru. Této výhody, jsem využila i později, když jsem se respondentů potřebovala na pár otázek dozeptat, pro lepší pochopení. Při konečném pročitání rozhovorů jsem zjistila, že některé odpovědi respondentů jsou nejasné. Proto jsem se s některými respondenty znovu domluvila na setkání, kde jsem se snažila na odpovědi, které se mi zdály neurčité, doptávat jiným způsobem. Kritérii k výzkumu, byly dva požadavky: respondent musel splňovat zařazení do věkové kategorie (20-40 let) a musel souhlasit s podmínkami výzkumu. Zde jsem narazila na pár odmítnutí, důvody mi však nebyly objasněny. Dva respondenty jsem znala osobně, nemyslím si však, že to mělo na výpovědi těchto respondentů zásadní vliv.

Jako další nedostatek svého výzkumu vnímám fakt, že nemám žádnou jinou zkušenost s touto formou sběru dat. Rozhovory, které jsem prováděla za účelem výzkumu, byly první, které jsem podstoupila jako tazatel. Myslím si, že větší zkušenost je výhodou jak při rozhovoru samotném, tak při zpracovávání dat. S tím souvisí další faktor, který vnímám jako problémový. Pro některé respondenty bylo velmi těžké, rozvinout odpověď nebo si pod otázkou něco představit. Ačkoli jsem se snažila otázky více přibližovat a snažit se doptávat, v některých případech se nedařilo dojít k odpovědi, která by vystihovala téma. Respondenti také měli potíže odpovědět na otázky, ve kterých cítili jen emoční složku, bylo pro ně těžké popsat situaci. Já sama jsem měla také potíže vystihnout situace, které si žádaly o větší doptání. Až při pročitání rozhovorů jsem přicházela na otázky, které by chtěly doplnit. V tomto případě jsem využila oné výhody blízkosti respondentů a měla

jsem tak možnost, s některými otázky znovu doplnit. Při konečném pročetním před vyhodnocením, jsem však stále měla pocit nedostatečnosti některých odpovědí.

V otázce, která se týká typického manžela a manželky, bych nyní změnila znění otázky, které je: *Jak si představuješ typického ženáče a typickou paničku?* Otázka má negativní zabarvení a ačkoli ne všichni respondenti odpověděli negativní představou, bylo by lepší pozměnit její znění.

Jako další problém, který může při metodě rozhovoru nastat, je zkreslení výpovědi ze strany respondenta. Při svém výzkumu jsem však neměla pocit, že by takový případ nastal. Ke zkreslení ale také může dojít i ze strany výzkumníka, tedy mne. S tím také souvisí interpretace výsledků. Proto mohlo dojít ke zkreslení výsledků, který by se daly interpretovat i jiným způsobem, než jsem je interpretovala já.

Tato práce by se dala zkvalitnit i pohledem manželského nebo snoubeneckého páru a sledovat interakce mezi nimi. Nebo propojit dvě kvalitativní metody: rozhovor s pozorováním.

I přes tyto nedostatky jsem se snažila zjistit, jaké postoje má dnešní mladá generace k manželství, co tyto postoje formuje a jaké představy o manželství mají.

Jako návrh k dalšímu výzkumu bych chtěla uvést možnost, zkoumání postojů pomocí jiné metody, například sémantického diferenciálu, který je také jednou z možností, jak se dají postoje zkoumat.

7. ZÁVĚR

Na první specifickou výzkumnou otázku: **Jaký vliv na postoje mladé generace mají předchozí zkušenosti?** Z výpovědí respondentů je patrné, že s manželstvím mají bohaté zkušenosti. zejména co se týče rodinného prostředí. Tuto zkušenost hodnotí většina z nich jakou kladnou, ačkoli připouští, že se u nich v rodině vyskytují problémy, které je třeba řešit, nemá to na ně špatný vliv. Další zkušenosti jsou z okolí, ve kterém se respondenti vyskytují. I zde hodnotí zkušenosti a jejich vliv jako pozitivní.

V oblasti **Jaké faktory jsou pro mladou generaci v manželství důležité?**, měli respondenti uvádět, jaké aspekty jsou pro ně v manželství důležité. Nejčastější odpovědí bylo poznání se, akceptace, citové pouto a věrnost. I z dalších výpovědí, které však

nemohly být zařazeny do této části (byly zařazeny do jiné kategorie), je patrné, že obzvláště někteří respondenti preferovali spíše jen jeden aspekt a o jiných se moc nezmiňovali. Výsledek této části by se dal porovnat s odpověďmi, které se týkaly nejčastějších příčin rozvodů, kde se v největší míře umístila nevěra. Je proto patrné, že aspekt věrnosti obsahuje velkou důležitost. Ve výpovědích se objevily i jiné faktory, které byly důležité spíše už jen pro jednotlivé respondenty.

Ve třetí části, která byla zaměřena na: **Představy o manželství**, respondenti nejčastěji zmiňovali představu jistoty, což byl zároveň pro mnohé z nich jeden z motivů, proč by oni sami chtěli vstoupit do manželství. Další představy jsou spíše jen důkazem toho, že si respondenti pod pojmem manželství představují vztah, který je uzákoněný a nebo blízké vazby mezi manželi či členy rodiny. Jako zajímavé sledávám i další představy, které se však nevyskytly ve velkém počtu odpovědí, jako je například stálost vztahu, emoce a vlastní iniciativa ve vztahu, která je rozhodující v tom, jak manželství bude vypadat.

8. SHRNU TÍ

Bakalářská práce, která je zaměřena Postoje mladé generace k manželství v dnešní době, obsahuje teoretickou a praktickou část.

V teoretické části se zabývám definicemi postojů, které pomáhají k lepšímu vymezení termínu. Protože existuje mnoho definic týkajících se postojů, zmiňuji ve své práci jen několik z nich. Dále popisují funkce postojů podle Katze, jak postoje vznikají a jak se dále vyvíjejí. Jaké faktory jsou důležité pro změnu postojů. Tuto kapitolu zakončuji formami postojů, jako jsou předsudky, fáma, mýtus, pověry nebo stereotypy.

Dále zmiňuji základní fakta o sňatečnosti a jejím vývoji v ČR v průběhu let.

Manželství, jeho definice a druhy, se kterými se můžeme setkat na našem území, jako je například manželství na zkoušku, manželství nenaplněné, manželství nezralé, apod. Jak manželství vzniká a jaké jsou možnosti uzavření sňatku. Pokud pár vstoupí do svazku manželského, vyplývají z této skutečnosti jisté povinnosti, které by měli mezi sebou manželé dodržovat. Měli by si navzájem pomáhat, respektovat se, být si věrni a žít spolu. Dále zmiňuji, jaké jsou příčiny rozvratu manželství a jaká očekávání mají v manželství

ženy od mužů a naopak, jaká očekávání mají muži od žen. Jaké je motivace partnerů k tomu, aby vstoupili do manželství a jakými fázemi manželství prochází během svého vývoje.

Stejně jako u sňatečnosti, zmiňuji v krátkosti i základní fakta o rozvodovosti a jejich příčinách.

Pak se věnuji nesezdanému soužití, které slouží jako nejčastější alternativní druh soužití. Zmiňuji, jaké jsou výhody a jaké jsou druhy nesezdaného soužití. Zmiňuji zde čtyři základní druhy nesezdaného soužití: soužití porozvodové, soužití dočasné, soužití snoubenecké, soužití na místo manželství. Jaké nevýhody nesezdaného soužití, oproti manželství. Jaké je právní hledisko nesezdaného soužití vůči rodičovství a jaké mýty a očekávání panují kolem nesezdaného soužití.

Předposlední kapitola je zaměřena na rodičovství a rodinu, které s manželství souvisí, není to však podmínkou. Vymezuji definici rodiny, jaké jsou její funkce a co všechno obnáší rodičovství.

Poslední kapitola charakterizují mladou dospělost jako vývojové stádium z hlediska proměny kognitivních funkcí, proměny emocionality a sociálního zařazení. Jsou zde zmíněny změny, kterými člověk v mladé dospělosti prochází, jak se dál formuje jeho život ve směru sociálních kontaktů a prožívání situací, které jsou emociální náročné.

Praktická část je zaměřena na samotný výzkum postojů mladé generace k manželství. Zjišťuji, jak mladí lidé smýšlí o manželství, co je v jejich názorech a postojích ovlivňuje a jak si v tomto směru představují svou budoucnost.

Z výsledků je patrné, že vliv na postoje respondentů má rodinné prostředí a okolí, ve kterém se nacházejí. K manželství, zachovávají kladný postoj a jejich očekávání ohledně své vlastní budoucnosti rámuje také spíše do oblasti manželství než například žít v nesezdaném soužití.

IV. POUŽITÁ LITERATURA

1. ALAN, J. *Etapy života očima sociologie*. Praha: Panorama, 1989. 439s. ISBN 80-7038-044-6
2. FRANCOVÁ, M., ZÁVODSKÁ, J., D. *Rozvody, rozchody a zánik partnerství*. Praha: ASPI, 2008. 243s. ISBN 978-80-7357-350-8
3. FIALOVÁ, L., HAMPLOVÁ, D., KUČERA, M., VYMĚTALOVÁ, S. *Představy mladých lidí o manželství a rodičovství*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000. 163s. ISBN 80-85850-87-7
4. HARTL, P., HARTLOVÁ H. *Velký psychologický slovník*. Praha: Portál, 2010. 797s. ISBN 978-80-7367-686-5
5. HAYES, N. *Základy sociální psychologie*. Praha: Portál, 2007. 166s. ISBN 978-80-7367-283-6
6. HOLUB, M., NOVÁ, H., HYKLOVÁ, J. *Zákon o rodině*. Praha: Linde, 2005. 748s. ISBN 80-7201-517-6
7. CHODĚRA, O. *Partnerství, manželství a paragrafy*. Praha: Grada, 2002. 107s. ISBN 80-247-0217-7
8. JANKOVSKÝ, J. *Etika pro pomáhající profese*. Praha: Triton, 2003. 223s. ISBN 80-7254-329-6
9. KOCOUREK, J. *Zákon o rodině a souvisící předpisy*. Praha: Eurounion, 1997. 128s. ISBN 80-85858-54-1
10. KRATOCHVÍL, S. *Manželská a párová terapie*. Praha: Portál, 2009. 279s. ISBN 978-80-7367-646-9
11. LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. Praha: Grada, 1998. 343s. ISBN 80-7169-195-X
12. MOŽNÝ, I. *Česká společnost: nejdůležitější fakta o kvalitě našeho života*. Praha: Portál, 2002. 207s. ISBN 80-7178-624-1
13. NAKONEČNÝ, M. *Sociální psychologie*. Praha: Academia, 1999. 287s. ISBN 80-200-0690-7
14. NOVÁK, T. *O předsudcích*. Brno: Doplněk, 2002. 106s. ISBN 80-7239-121-6
15. RABUŠIČ, L. *Kde ty všechny děti jsou?*. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 2001. 265s. ISBN 80-86429-01-6
16. RITVO, E.,C., GLICK, I., D. *Párová a rodinná terapie*. Trenčik: Vydavateľstvo F, 2009. 198s. ISBN 978-80-88952-56-5

17. SANDERSON, C., A. *Social Psychology*. USA, Wiley Desktop Edition 640s. ISBN 978-0-471-25026-5
18. SMĚKAL, V. *Pozvání do psychologie osobnosti: člověk v zrcadle vědomí a jednání*. Brno: Barrister & Principal, 2009. 523s. ISBN 978-80-87029-62-6
19. SOBOTKOVÁ, I. *Psychologie rodiny*. Praha: Portál, 2007. 219s. ISBN 978-80-7367-250-8
20. STRAUSS, A., CORBIN, J. *Základy kvalitativního výzkumu*. Brno: Sdružení Podané ruce ; Boskovice: Albert, 1999. 196s. ISBN 80-85834-60-X
21. STROEBE, W., HEWSTONE M. *Sociální psychologie: moderní učebnice sociální psychologie*. Praha: Portál, 2006. 769s. ISBN 80-7367-092-5
22. ŠVARŤÍČEK, R., ŠEĐOVÁ K. a kol. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007. 377s. ISBN 978-80-7367-313-0
23. VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie II: dospělost a stáří*. Praha: Karolinum, 2007. 461s. ISBN 978-80-246-1318-5

INTERNETOVÉ ZDROJE:

1. American Psychological Association. *Psychology Help Center* [online]. [cit. 2012-03-28] Parents and Caregivers are Essential to Children's Healthy Development. Family Rituals. Dostupný z WWW. <<http://www.apa.org/pi/families/resources/parents-caregivers.aspx#>>
2. American Psychological Association. *Psychology Help Center* [online]. [cit. 2012-03-28]. Nine psychological tasks for a good marriage. Dostupný z WWW. <<http://www.apa.org/helpcenter/marriage.aspx> >
3. Citáty slavných osobností: výroky, myšlenky, přísloví a aforismy. [online]. [cit. 2011-12-27]. Citáty o manželství. dostupný z WWW. <<http://citaty.net/citaty-o-manzelstvi/?page=2>>
4. Český statistický úřad. 2012 [online]. [cit. 2012-04-17]. Rozvodovost. Dostupný z WWW <<http://czso.cz/csu/redakce.nsf/i/rozvodovost>>
5. Český statistický úřad. 2012 [online]. [cit. 2012-01-21]. Sňatečnost. Dostupný z WWW <<http://czso.cz/csu/redakce.nsf/i/snatecnost>>
6. FETTER, R., W. *Právní soužití druha a družky* 2004 [online]. [cit. 2011-12-17] Dostupný z <<http://www.epravo.cz/top/clanky/pravni-pomery-druha-a-druzky-24087.html>>

7. ŠMOLKA, P. *Soužití bez svatby*. [online]. [cit. 2011-12-18] Dostupný z <<http://www.rodina.cz/clanek2465.htm> 19.4.2002>

V. PŘÍLOHY

Struktura rozhovoru

Přepsané rozhovory s respondenty

OTÁZKY K ROZHOVORU

Krátká charakteristika probanda

1. Pohlaví
2. Věk
3. Práce / Studium
4. Stav - nezadaný /zadaný, ženatý/vdaná

Manželství (a pár otázek k rodičovství)

1. Co si představíš / co se Ti vybaví pod pojmem manželství?
2. Jaká je Tvoje zkušenost s manželstvím?
3. Jaké "podmínky" by měl splňovat Tvůj/Tvoje budoucí manželka/manžel?
4. Jaká doba předchází manželství? Jak dlouho se podle Tebe musí partneři znát, než se vezmou?
5. Proč si myslíš, že dnes lidé nejčastěji berou?
6. Proč by se podle Tebe měli lidé brát?
7. Myslíš, že je manželství dobrá věc? Nebo spíše člověku něco bere, než dává?
8. Žiješ v úplné rodině nebo jsou rodiče rozvedení či nesezdaní?
9. Jak vnímáš vztah svých rodičů? (pomocné doptání: jak spolu komunikují, jak se k sobě chovají?)
10. Musí mít podle Tebe lidé v manželství děti? Může být jedno bez druhého?
11. Chtěl/a bys mít jednu dítě nebo děti?
12. Jaký je Tvůj názor na manželství bez dětí? (když se manželé dobrovolně rozhodnou, že nechtějí mít děti. V početí jim tedy nebrání žádná nemoc, kvůli které by děti mít nemohli)
13. Jak moc podle Tebe dnešní doba "pomáhá" tomu, aby se lidé brali? Vnímáš dnešní společnost tak, že vytváří dobré podmínky pro manželství nebo spíš naopak?
14. Jak se představuješ typického ženáče a typickou paničku?
15. Co by Tebe osobně lákalo na tom být v manželství?

Nesezdané soužití

1. Co si představíš pod pojmem nesezdané soužití?
2. Je podle Tebe i v NS doba, kdy se lidé rozhodnou přejít od randění ke společnému soužití? A je tu podle tebe i možnost, že bude někdy pak na manželství už pozdě?
3. Je podle Tebe lepší nesezdané soužití? Proč? - Je lepší i když čeká pár dětí?
4. Má podle Tebe nesezdané soužití nějaké výhody? - Jaké?
5. Má více výhod manželství nebo nesezdané soužití?
6. Jak si v tomhle směru představuješ svou budoucnost ty? A za jak dlouho ji plánuješ?

Postřehy, nápady a jiné myšlenky probanda k problematice

Je ještě něco, co bys chtěl/a dodat? Něco na co jsem se nezeptala nebo něco co tě právě napadá?

ROZHOVORY

ROZHOVOR Č.1, Patrik, muž, 24 let, nezadaný

Co si představíš nebo co se Ti vybaví pod pojmem manželství?

Pod pojmem manželství? Tos mi měla dát ty otázky dopředu, já bych si to promyslel (smích)... Manželství, to je asi vyústění nějakýho dlouhodobějšího vztahu. V podstatě, se říká, že je to papír... Ale manželství.... Prostě takhle, nějaký vztah do toho vyústí a je to už, je to tak daný, manželství (smích). "

Jak ten vztah podle Tebe musí vypadat aby vyústil do manželství?

Musí tam být láska... A v lásce je nejdůležitější přátelství. A přátelství je o vzájemné toleranci...

A když si to představíš jak bys takový vztah popsal, jak vypadá?

To já nevím... Asi by to mělo všechno klapat tak, jak má, ty lidi si musí rozumět, mít se rádi být navzájem tolerantní... Protože si chtějí udělat svatbu. To prostě už nějak k tomu asi vyústí samo.. Nevím... Když jsou problémy tak se vyřešej... Takovýto vzájemný porozumění...

Je podle Tebe respektování hodně důležité?

Myslím si, že ano...Je důležitý respekt. Třeba náš osobní, ale i musíme respektovat druhý lidi se kterýma žijeme. Toho druha, nebo družku, zároveň musíme respektovat i děti, každěj na to má právo, a když je zas nebudem respektovat, tak ty lidi nebudou mít naši úctu.

A myslíš úplně ve všem? Respektovat úplně všechno co ten druhý udělá?

Všechno asi nejde, člověk musí uznat to co by měl respektovat... Respekt je základ... Všechno nejde respektovat, ale člověk musí uznat vždycky sám co je za vhodný...

Jaká je Tvoje zkušenost s manželstvím?

Vzhledem k tomu, že poslední dva měsíce můj brácha řeší s přítelkyní svatbu, tak jsem tím trošku ovlivněnej i tím, že sem na hodně svatbách, kde fotim, tak jsem tím ovlivněnej hodně. Ale to je takovýto ovlivnění těch začátků, takže fakt tím pěkným. Až pak můžu říct co tady funguje nějak naše rodina nebo tohle... Žádná výhra to není, no. Takže je to spíš věc, který bych se trošku bál.

Nevyplýnulo ale z toho, jestli je ta zkušenost pozitivní nebo negativní?

Mě přijde, že ty svatby dělaj spíš pro ostatní pro a ne pro sebe. Pak to ztrácí smysl... Kdyby to bylo jako dřív, že by byla taková veselka, tak by to bylo super. Ale dneska je to byznys pro lidi. Svatba by měla bejt poklidná, mělo by to být, že se ti lidi vemou, a ne aby se strachovali s tím zařizováním. Ta zkušenost je spíš negativní.

Jaké "podmínky" by měla splňovat Tvoje budoucí manželka?

Hm, ty brdo. To si pak člověk může nějakým způsobem snít... Určitě chytrá, ne žádná hloupá slepice, která nebude mít svůj názor. V podstatě by to měl bejt člověk, kterej by se neměl ničeho bát, takovej člověk svůj, v pohodě, bezproblémovej. Nějak do jistý míry určitě sebevědomá. Ne, aby byla jako spousta ženskejch, který ted' jsou, že si nechá všechno líbit. A v postatě, aby nebyla splachovací, pěkná, štíhlá... To už zabíháme do nějakých nesmyslů. Spíš asi je pro mě důležitější než ta povaha, ta povaha než nějakěj ten... Fyzickéj vzhled. "

Jaká doba předchází manželství? Jak dlouho se podle Tebe musí partneři znát, než se vezmou?

No, to je tak strašně individuální asi... 5 let? Nevím záleží, záleží na tý situaci, jak to asi funguje.

Proč si myslíš, že dnes lidé nejčastěji berou?

Já si myslím, že je to z toho, že je do toho někdo nutí. Je to takový od těch rodičů, od těch maminek, je to, chceme svatbu, měli byste se vzít. Je to, si myslím spíš takovej zvyk, než že by lidi chtěli. Asi... Prostě je to zvyk, někdo k tomu doústí sám... Tak prostě to je.

Proč by se podle Tebe měli lidé brát?

Protože chtějí. Když chtějí, cítí se na to, je to dobrovolný...Proč ne.

Jak se tedy cítí nebo co "musí" cítit, aby se chtěli vzít?

Důvěra je nejdůležitější....To vidím, že oni přijdou, že ona je těhotná a vemou se. Nejsem zastáncem toho, že se lidi berou proto, že se musí vzít. Je to záležitost obou, měli by to chtít oba.

Co je to podle Tebe důvěra?

Důvěra... Já nevím, to je takovej ten pocit, že někomu věříš, když se něco děje... To se musí cítit to není nic danýho. Kolikrát se ti ten člověk zošklíví ani nevíš proč a přitom někomu důvěřuješ ani nevíš proč.

Myslíš, že je manželství dobrá věc? Nebo spíše člověku něco bere, než dává?

Je to strašně individuální. Já znám spoustu lidí, kterým to bere, spoustu lidí, kterým to dává. Je to tak, jak si to ty lidi udělají, tak to mají. Bere, dává. Je to individuální, někdo je takovej někdo makovej. Někdo si nedokáže zařídit svoje věci a prostě nefunguje to, bere to třeba čas, energii třeba do života. Někdo si to dokáže uspořádat tak, jak chce, a pak jim to dodává energii a jsou spokojení.

A jak si představuješ takový manželství, který víc dává a manželství který víc bere?

Tak... Představuju si pod tím lidi, který si fakt rozumějí ve všem, mají podobný záliby, podporujou se všem... Řeší společně problémy, dokážou se domluvit, žijou aktivní životem, nazývám si důvěřují a tak no...

A to který víc bere?

To je prostě celkově opak toho, co sem řekl předtím, lidi, který si nerozumějí, víceměně jim to neklape, mají tam problémy, který nejsou vyřešený, a proto to řešej v hlavě vyčerpává je to a mají s tím starosti.

Žiješ v úplné rodině nebo jsou rodiče rozvedení či nesezdaní?

Nesezdaný jako jak? Na psí knížku?

Jo.

(smích). Žiju v úplný rodině.

Jak vnímáš vztah svých rodičů

Špatně...

Proč tomu tak je? Ale pokud je to pro Tebe téma, o kterém vážně nechceš mluvit a působilo by to na Tebe špatně, stačí když řekneš, že o tom nechceš víc mluvit...

Komunikace je problém, změnili se i lidi, hodně ... Neřešili se problémy a tak to dopadá ... Věk v tom taky hraje roli.... Před 10 lety by to třeba nebylo, lidi se mění...

Musí mít podle Tebe lidé v manželství děti? Může být jedno bez druhého?

Jako manželství bez dětí? Asi jo, je to na těch lidech.

Chtěl bys mít jednou dítě nebo děti?

Určitě.

Kolik?

Nevím nevím... Tak dvě.

Jaký je Tvůj názor na manželství bez dětí? Když se manželé dobrovolně rozhodnou, že nechtějí mít děti. V početí jim tedy nebrání žádná nemoc, kvůli které by děti mít nemohli.

Je to jejich volba, člověk jim to nemůže brát asi za špatný. Každěj... Žijem v době demokracie, takže je to jejich rozhodnutí. No, asi spoustu lidí je odsoudí za to, že to

nechtějí. Že sou... Že si chtějí dělat co chtějí, ale když to tak chtějí... Každý si může vzít život na svojí zodpovědnost a jak si ho žije tak je to jeho věc.

Jak ale podle Tebe vypadá dál ten vztah těch lidí, co musí dělat, aby ten jejich život byl naplněný a liší se nějak od toho manželství lidí, kteří mají děti?

Aha... No tak to může být nějaký názor, že jo, když to ty lidi chtěj, tak se tak rozhodnou, mají špatný zkušenosti s nima... Chtějí mít svou pohodičku klídek, každý má právo volby, nikdy tě nikdo nemůže do ničeho nutit.

A liší se ten život nějak od toho manželství, kde ty děti jsou?

Tak rozhodně se liší, sem se o tom bavil, když máš ty děti žiješ pro ty děti, když je nemáš žiješ sám pro sebe, pro se hodně omezuješ, možná to zní jako sobeckej život...

A jak si představuješ že to tam funguje?

(odmlka) Lidi, který se rozhodli nemít děti, tak podle mě žijou život, kterej žili vždycky.. V podstatě celej život. Oni to nepoznají jaký to je, mít to dítě.. Oni si žijou život jakěj chtěj tam to nejde říct nějak jinak.. Žijou tak, jak chtějí, žijou podle sebe.. Maj veškej čas sami pro sebe.

Jak moc podle Tebe dnešní doba "pomáhá" tomu, aby se lidé brali? Vnímáš dnešní společnost tak, že vytváří dobré podmínky pro manželství nebo spíš naopak?

Tam myslíš jakože se vezmou... Svatbu... S tím že ty podmínky jako do budoucna...a nebo celkově..?

Celkově.

Hm,... Určitě to bylo dřív lepší, protože třeba i stát to trošku podporoval, myslím, že bylo nějaký společný zdanění manželů, kde se těm rodinám vraceli nějaký peníze z daní ... To už teď vlastně asi není, nejsem si jistej. A že by ty lidi, byli nějakým způsobem motivovaní k tomu, aby se brali... Myslím si, že to ne. Že jako, těch podmínek, že by to byla svatba ta rodina výhodou ... Třeba žít na tu psí knížku.. Asi není dobrá volba pro to ...

A třeba z pohledu shánění bytu?

Leda shánění bytu, společný bydlení .. S tím, že se sežene možná líp hypotéka třeba (smích) ... Protože to rodina, jsou dva příjmy než to zas řešit... Aby to řešil třeba každej sám... Sám na sebe.. Asi už ty lidi jsou něčím vázaný...

Jak se představuješ typického ženáče a typickou paničku?

Jak to jako myslíš? Jako typickýho ženáče jako chlapa...

Jako takový typický pár... Že je to na nich vidět, že jsou manželé.

Jo takhle.. Tak takovej ten společnej život, jeden bez druhýho prostě nemůže bejt. Ten chlap se chová strašně jakoby familiárně, rodinně, dělá, vidí jenom svojí rodinu, dělá pro to úplně maximum. Plánuje... Asi prostě takovej ideální manžel. Ale možná, že to i... Jako typickej, to je těžký. Jak vypadá typickej? Co znamená typickej? (smích). Asi jo, člověk, co udělá pro tu rodinu všechno. Obstarává peníze, řídí tu rodinu, má tam velký slovo, děti ho mají za svůj vzor.

A jak vypadá vzhledově?

Tatík s pupíkem (smích). Prostě člověk, kterej věnuje spoustu času svý rodině, ale dokáže si udělat i čas sám na sebe. Takovej udržovanej, nebude to žádněj poustevník, kterej na všechno kašle.

A ta panička?

No teď mě to napadlo. Já když bych to přehodnotil, tak když si představím tyickýho, typickýho... Typickou rodinu třeba tady na vesnici, tak je to je prostě fotr s pupkem, kterej má cíl chodit do práce, nějak se postarat o tu rodinu. O víkendu nějaká zábava, hospoda. No a ta typická manželka, kterejch asi je většina. Takový ty matky, který jsou trošku při těle a prostě 90% svýho času je rodina, jsou děti. To je taková moje představa, která mě

trošku děsí, když si to teď uvědomuju... Ale jo, taková je moje představa, to je asi realita. Ale určitě by se mi líbilo, kdybych to měl jinak trošku.

Jak jinak bys to chtěl mít?

To jsou nějaký představy... Ono je to těžký si představovat si svojí vlastní rodinu, můžu... Fakt si říct co mě teď napadne.. Kdo by nechtěl mít ideální rodinu: hubenou manželku, chytrý děti, pěkněj barák.. A jak by sem to chtěl mít já bejt spokojenej, mít pěknou ženskou, která mi bude věrná a já jí samozřejmě taky, mít spoustu zálib a neupadnout do takovýho toho stereotypu...

Co by Tebe osobně lákalo na tom být v manželství?

(odmlka). No, to je těžká otázka... Asi to, že si člověk uvědomí, že to je taková ta trošku jistota, ten fakt společnej život. A i je to takový, i proto okolí, že už se ty lidi vezmou, tak už to není ten pár, ale jsou to manželé. Prostě takový to, fakt podepsat nějakej papír, že jsou spolu, že si něco slíbili. Možná nějaká jistota toho vztahu a nějaký plánování rodiny do budoucnosti.

Jaké jsou podle Tebe nejčastější příčiny rozvodů?

Tak asi alkohol, špatný zacházení, ovlivňování druhých, snad i nevěra, ale tím si nejsem tak jistej

Jak to myslíš, špatné zacházení a ovlivňování druhých? Mohl bys to vysvětlit?

Špatné zacházení - to jen jako neúcta k tomu druhýmu: psychický nátlak, nerespektování toho druhýho, násilí k tomu spěje.. To asi vychází z toho nerespektování, někdo si svojí autoritu domáhá násilím.. Je to ubohý ale děje se to... Já si myslím, že to ovlivňování je to něco ve stylu změnit toho druhýho změnit jeho chování, změnit k... Obrazu svýmu.. Což si myslí že je špatná věc..

Co si představíš pod pojmem nesezdané soužití?

Na psí knížku. V podstatě žijou dva spolu, nechtějí řešit svatbu, asi takhle.. asi to, že se dohodnou na tom.

Je podle Tebe i v nesezdaném soužití doba, kdy se lidé rozhodnou přejít od randění ke společnému soužití? A je tu po dle Tebe i možnost, že bude někdy pak na manželství už pozdě?

Určitě, asi to překlene vždycy do nějaký tý doby, že třeba ty lidi už... Třeba každěj si to myslél, že ten ho požádá o ruku... Nebo záleží zase na tý dohodě, no. Ale může to přerůst do toho stavu, že tam není žádněj ten svazek a můžou se prostě po spoustě letech třeba rozejít. Furt tam asi není taková ta psychická bariéra toho manželství.

Jak jako přesně tu bariéru? Co tím myslíš?

Ta psychická bariéra to je podle mě, ten svazek toho manželství ten slib...

Je podle Tebe lepší nesezdané soužití? Proč? Je lepší i když čeká pár dítě?

Jakoby když nejsou..

Jestli je lepší NS - proč? Jako jestli je lepší nebo ne a jestli je lepší i v tom případě, když ten pár čeká dítě.

To nevím to je na těch lidech.

Ale podle Tebe. Jako, co ty by si preferoval, když si sám sebe představíš.

To nevím vůbec, na to nedokážu odpovědět. Já jsem nad tím nikdy nepřemýšlel nad touhleto věcí... Asi bych chtěl mít tu svatbu. Zase člověk se kolikrát řídí tím, co určuje doba, jak to dělá většina. Ale, asi bych chtěl mít svatbu, něco takový. Je to pěkný, už jenom ten zážitek. A možná i ta psychická bariéra, to že je svatba... Asi jo, pro mě svatba jo.... Jakže to byla ta otázka?

Jestli je nesezdané soužití lepší i když čeká pár dítě?

Ne, myslím si, že to není podstatný.

Má podle tebe nesezdané soužití nějaké výhody? Jaké?

Asi volnost. Zase je to na tom, jak si to ty lidi nastavěj. Je to prostě takový, že každej si může dělat do jistý míry co chce. Když už jsou ženatý, to když už jsou nějakým způsobem svázaný. Zase! Zase se opakuju, že je to možná nějaká ta psychická bariéra.

Jak to myslíš, jak si to nastaví? Co si nastaví?

Já nevím jak to nějaký způsobem zdůvodnit.. Nastavěj...(odmlka).. Prostě každodenní zvyky, který se v stanou téma stereotypama, takovou tou rutinou...to bych asi bral jako to nastavení vztahu. Ty lidi si zajedou nějaký zvyky a z těch kolejí prostě nevystoupí...

Má více výhod manželství nebo nesezdané soužití?

Tak to netuším... Nevím vůbec.

Zkus si to představit.

Tak kolikrát nesezdaný soužití může fungovat do jistý míry jako, jako dva manžele, akorát tam není ta svatba. Každěj má svoje příjmení. Nemusí nosit snubní prstýnky, takže pak nejsou problémy případně s dalším seznamováním (smích). Ne, to je sranda. Já nevím, to je ... Já to beru jako věc těch lidí, že se tak rozhodnou, když nechtějí mít svatbu tak jí mít nemusí, a když chtějí mít svatbu tak mají. Asi většina lidí má svatbu a plánuju rodinu. I když to nesezdaný soužití je spíš takový, že... To je těžký. Já nevím, se do toho zamotám. Řekni mi ještě jednou tu otázku..

Má více výhod manželství nebo nesezdané soužití? Představ si sebe, když si s někým byl, tak jste spolu třeba ještě nebydleli, ale představ si konkrétního člověka...

Už ti rozumím... Tam to taky asi záleží v jaký je to fázi. Když spolu nebydlí, tak je to furt takovýto chození, není to to žití. Když potom ty dva spolu žijou, tak v tom není asi moc velkej rozdíl oproti manželství. Jo takže... Je to strašně individuální.

To máš pravdu, že je to individuální, ale mě by teď zajímalo, jak to vnímáš konkrétně Ty?

Nesezdané soužití versus manželství, já ti na to nedokážu odpovědět, protože nemám žádný zkušenosti, jak s manželství nebo s nesezdaným soužitím dlouhodobějším, takže nemůžu soudit.

Jak si v tomhle směru představuješ svou budoucnost Ty? A za jak dlouho ji plánuješ?
Nepředstavuju si jí vůbec, bojím se toho.

Jako manželství?

Tý budoucnosti...

Je ještě něco, co bys chtěl dodat? Něco na co jsem se nezeptala nebo něco co Tě právě napadá?

Já si myslím, že jako dnešní rodina je taková víc, že je taková víc společensky daná, že si netvoří tu rodinu podle sebe ale podle obrazu tý společnosti ... Že na to nemají svůj názor, ale spíš přejímají názory nějak tý společnosti nebo jinejch... Je hodně lidí, který na tu rodinu na ten vztah nemá svůj názor a chová se podle jinejch, takový to... Že lidi kopíruju ostatní, člověk se s tím kolikrát setkává. Že lidi by si to spíš měli dělat podle sebe, než podle toho, jak to dělá někdo jinej nebo kde u koho něco viděli ... Spíš takovej ten svůj vztah.

ROZHOVOR Č.2., Lenka, žena, 26 let, pracuje, zadaná a zasnoubená

Co si představíš nebo co se Ti vybaví pod pojmem manželství?

Rodina,... dva lidé.

Co je podle Tebe rodina?

Rodiče.. s dětmi, který žijou ve společný domácnosti, ale mají prostě k sobě blízko, mají k sobě blízký vztah, rozumějí si, pomáhají si, sdílejí spolu všechno..

Jaká je Tvoje zkušenost s manželstvím? Osobní nebo z okolí...?

Znám nějaké mladé páry, které jsou v manželství, ale nestýkám se s nimi. Prakticky tu zkušenost mám jen od rodičů, zatím. Osobní zkušenost mě teprve čeká (smích).

Jaká je ta zkušenost od rodičů, dobrá nebo špatná? Co to v Tobě vyvolává za pocity, když si uvědomíš, že tě čeká svatba a manželství?

Pocity to ve mě vyvolává takové, že na jednu stranu se na to těším a na druhou stranu to s sebou nese určitou zodpovědnost, kterou se bojím, že nezvládnou. Tak rodiče mezi sebou mají svoje problémy, ale v celku si myslím, že ten jejich vztah je docela fungující, takže mám od nich dobrou zkušenost.

Jaké "podmínky" by měl splňovat Tvůj budoucí manžel?

Měl by mít vždycky snahu tu rodinu zabezpečit. Nemyslím jen po finanční stránce, o to si myslím, že se dneska ty dva dělí... Ale mělo by to být hlavně po té stránce ochrany té rodiny... Měl by být věrný, zároveň přizpůsobivost, tolerance tím pádem mezi těma dvěma musí být...

Jaká doba předchází manželství? Jak dlouho se podle Tebe musí partneři znát, než se vezmou?

Tak to je u každého různé. Není podle mne žádná předepsaná doba, která stanovuje: Ted už se znají dostatečně dlouho na to, aby se mohli vzít.

To ano, ale podle Tebe?

To podle mne není až tak důležité, ta doba... Nevím, ... tak, za 2 roky jsou schopni se dobře poznat? 2 roky, alespoň.

Proč si myslíš, že dnes lidé nejčastěji berou?

Kvůli tomu, že když chtějí založit rodinu, tak aby to manželství a rodina, byli ucelené.

Jak to myslíš ucelený?

No aby měli společné jméno, prostě aby ta jejich rodina byla i formálně před ostatními před cizími lidmi... To jak ta rodina funguje v domácnosti ale to jak vystupuje na veřejnosti před cizími lidmi je druhá věc. Manželství je podle mě formální potvrzení té rodiny.

Proč by se podle Tebe měli lidé brát?

No, tak s tím dost souvisí. Měli by se brát proto, že se mají zaprvé rádi a proto, že chtějí spolu založit tu rodinu. Tudíž by to mělo mít alespoň určitý řád.

Co všechno je podle Tebe: mít někoho rád?

Dělat kompromisy to pro mě znamená, navzájem se pořád překvapovat, třeba i maličkostmi nemusí to být nějaké velké gesto... aby ten vztah nezevšedněl.

Myslíš, že je manželství dobrá věc? Nebo spíše člověku něco bere, než dává?

Ne, myslím si, že je to dobrá věc. Určitě to přináší situace, kdy člověk musí přistoupit na určitý kompromisy, ale nemyslím si, že to někoho z té dvojice, nebo z těch partnerů, nějakým způsobem ochuzuje o něco.

A co všechno tedy manželství člověku může dát?

Myslím si, že manželství určitě může dát a dává pocit jistoty a bezpečí...

Žiješ v úplné rodině nebo jsou rodiče rozvedení či nesezdaní?

Žiji v úplné rodině.

Jak vnímáš vztah svých rodičů? Jak spolu komunikují, jak se k sobě chovají?

V podstatě si myslím, že mezi nimi není žádný vážnější problém. Ale měli by zlepšit komunikaci mezi sebou a trávení volného času.

Jak by to podle Tebe měli dělat?

Chodit spolu víc ven do společnosti, trávit víc času se společnými přáteli...podnikat společně nějaké aktivity, které baví oba dva... Asi takhle.

Musí mít podle Tebe lidé v manželství děti? Může být jedno bez druhého?

(odmlka) Když je to manželství bez dětí, tak to vyžaduje... tak je prostě úplně jiný život... A záleží hrozně na těch dvou lidech, jaký vztah mezi sebou spolu mají a jestli dokážou ten vztah naplnit i bez dětí.

Co by museli dělat pro to, aby ten vztah bez dětí podle Tebe naplnili?

Vyžaduje to podle mě daleko větší souznění té dvojice – mít co nejvíce společného - koníčky, které zajímají oba dva apod., ale zároveň mít i svoje dobré přátele, se kterými by každý podnikal aktivity, které nebaví toho druhého – tím se nebudou tolik „otravovat“, je důležité umět mít čas jen pro sebe...

Chtěla bys mít jednou dítě nebo děti?

Ano, chtěla bych mít 2 děti.

Proč bys chtěla mít děti?

Chci mít to pevné pouto rodiny, které vytváří podle mě pouze dítě, chci se o někoho starat, někoho vychovat

Jaký je Tvůj názor na manželství bez dětí? Když se manželé dobrovolně rozhodnou, že nechtějí mít děti. V počtí jim tedy nebrání žádná nemoc, kvůli které by děti mít nemohli.

Je to svobodná volba každé dvojice, pokud jim to tak vyhovuje, neodsuzuji to, asi mají takový životní styl, který jim vyhovuje a nechtějí na něm nic měnit.

Jak moc podle Tebe dnešní doba "pomáhá" tomu, aby se lidé brali? Vnímáš dnešní společnost tak, že vytváří dobré podmínky pro manželství nebo spíš naopak?

Spíš naopak. Lidé nemají jistou práci dlouhodobě. Kdykoli se může cokoli změnit, jeden z nich může o tu práci přijít. I bydlení je poměrně drahá záležitost pro mladé páry... Takže nevytváří společnost moc dobré podmínky.

Myslíš si, že to bylo dříve lepší?

Ano, myslím, že to dříve bylo lepší, alespoň podle toho, co vypráví moji rodiče a prarodiče, já to objektivně nemohu posoudit – nežila jsem v jejich době... Ale jistota zaměstnání tam byla a to je moc důležité i pro to, aby rodina mohla vytvářet pohodové prostředí v domácnosti. Dnes jsou lidé příliš ve stresu z toho, že neví, co bude.

Jak se představuješ typického ženáče a typickou paničku?

To raději říkat nebudu (smích). Bohužel typického ženáče si představuji tak, že sedí před televizí s pivem v ruce a kouká na fotbal (smích).

A typickou paničku?

To jsou dvě formy. Buďto jsou to ty přemodernizované paničky, které jsou od hlavy až k patě vyfintěné. A nebo jsou to naopak ženské, které tím, že jsou v manželství, tak se o sebe přestanou naprosto úplně starat a vypadají neupravené. A chodí... prostě... nedbají o sebe, neupravují se, neoblékají se hezky a jsou ztrhané.

Co by Tebe osobně lákalo na tom být v manželství?

Mít tu rodinu a mít pocit jistoty... To, že vedle sebe vždycky někoho máš.

Co pro Tebe znamená jistota? Jak bys jí vysvětlila?

Pocit, že když jsem v úzkých, tak se můžu o toho druhého opřít, že se mám vždycky na koho obrátit, když se mi něco stane...

Jaké jsou podle Tebe nejčastější příčiny rozvodů?

Tak důvody k rozvodu jsou podle mě - hlavně zpoždění jednoho či obou partnerů ve vztahu, všechno berou jako samozřejmost, špatná komunikace a umění naslouchat si - pokud jednomu z partnerů ve vztahu něco nevyhovuje, je zapotřebí umět si vše vyříkat a snažit se najít nějaké řešení, ne to v sobě dusit a pak jednou "vybouchnout" a provést nějakou hloupost nebo rovnou partnera opustit. U manželských párů, jejichž manželství trvá např. 25, 30 let se může stát, že přestanou fungovat poté, co odejdou jejich děti z

domova, nastane zvláštní prázdnota, se kterou se musí oba vyrovnat a najít k sobě opět cestu a podnikat společné aktivity...

Co si představíš pod pojmem nesezdané soužití?

Že spolu nějaký pár žije, akorát nejsou manželé. Jinak je to prakticky to samé, akorát na to nemají to úřední potvrzení, že jsou manželé, jinak je to v podstatě stejné."

Je podle Tebe i v nesezdaném soužití doba, kdy se lidé rozhodnou přejít od randění ke společnému soužití? A je tu po dle Tebe i možnost, že bude někdy pak na manželství už pozdě?

To také zase záleží na tom páru... Jaký to je pár, kolik jim je, jestli si oba dva vydělávají, jestli pracují nebo jestli jeden z nich studuje nebo nestuduje nebo oba studují, tak ta doba je určitě delší... než se k tomuhle dopracují... Jak že zněla ta otázka?

Je podle Tebe i v nesezdaném soužití doba, kdy se lidé rozhodnou přejít od randění ke společnému soužití? A je tu po dle Tebe i možnost, že bude někdy pak na manželství už pozdě?

Asi je tu ta možnost, že už to bude někdy pozdě. Že, pokud to každý vztah vyžaduje po určité době, nějaký posun směrem vpřed a pokud ten směr třeba dlouho nenastane, tak se může stát, že už to je pozdě a že ty dva už potom... Když na tohle přijde řada, tak od toho opustí oba dva a nakonec se ten vztah rozpadne.

Myslíš, že se vždycky rozpadne?

Nevím, jestli se rozpadne vždycky, ale myslím, že většinou ano, stačí, když jeden z té dvojice začne toho druhého vnímat jinak – už v něj nemá důvěru, necítí jistotu, neví, co od něj čekat.

Je podle Tebe lepší nesezdané soužití? Proč? Je lepší i když čeká pár dítě?

Nevím, jestli můžu říct lepší. tam jde jediné o to, že když ti dva rozejdou, tak je to bez nějakých formalit a tahanic formálních... Z formálního hlediska je to jednodušší. Jinak v tom nevidím žádný rozdíl...

A je nesezdané soužití lepší, i v tom případě, když pár čeká dítě?

Ne!

Proč?

No, to bylo řečeno už v těch otázkách... Prostě, když je rodina, tak má mít život v té rodině určitý řád, aby to dítě mělo ve všem pořádek.

Má podle Tebe nesezdané soužití nějaké výhody? Jaké?

Jen ty formální... Z hlediska toho rozchodu, když se rozejdou, tak je to jednodušší, než vyřizovat právníky, rozvod a podobně. Jinak v tom žádnou výhodu nevidím.

Má více výhod manželství nebo nesezdané soužití?

Manželství.

A jaké?

Pro je manželství pevnost, jistota, opora. A to je pro výhoda manželství oproti tomu nesezdanému soužití. Protože kdykoli se může v tom nesezdaném soužití jeden z partnerů sebrat a odejít a nic! Tady v tom to není tak jednoduché. A je větší pravděpodobnost, že když bude nějaký větší problém, že v tom manželství se bude řešit než v tom soužití.

Jak si v tomhle směru představuješ svou budoucnost Ty? A za jak dlouho ji plánuješ?

Plánuju se vdát tak do roka... za rok a půl (smích).

Je ještě něco, co bys chtěla dodat? Něco na co jsem se nezeptala nebo něco co tě právě napadá?

Problémem je, že dnes berou lidé vztah jako samozřejmost a mají pocit, že na něm nemusí už více pracovat, že není zapotřebí dělat nic, aby vztah fungoval – a to je podle mě zásadní chyba. Měli by se snažit dělat si neustále radost, podnikat výlety a více spolu mluvit.

ROZHOVOR Č.3., Filip, muž, pracuje, nezadaný

Co si představíš nebo co se Ti vybaví pod pojmem manželství?

2 osoby, spjatý nějakým závazkem, který jsou... oficiálně, úředně nějak podložený. S tím, že splňují nějaký normy, na kterých se dohodli a společně žijou... I když, dneska už jsou i rozdělený manželství, kde spolu nežijou, ale pravděpodobně by spolu měli být. Vychovávat děti, mít nějaký společný bydlení, společný zájmy... a nějak se společně starat o tu domácnost.

Jaké normy máš na mysli?

Normy si představuju pod tím, že se dohodnou na vaření, domácnosti se to týká... Kdo bude chodit pro malou Týnu do školky, kolik financí se vynaloží na to a ono... dodržování manželských potřeb, sexuální život. Někdo má jiný normy...

Jaká je Tvoje zkušenost s manželstvím?

Žádný zkušenosti nemám... okolí má vlastní zkušenosti... Takže žádný zkušenosti nemám. Nemám k tomu moc co říct...

Osobní žádná, tak z okolí - jsou známý oddaný? Klape jim to nebo je to špatný? Má to jak jim to manželství funguje nějaký vliv na Tebe apod.?

Jelikož pocházím ze vsi, tak jsou tu manželství celkem v pohodě. Myslim si, že rozvodovost tady klesá oproti velkoměstu, ale stejně její přítomnost nemůžu nějak vyloučit.

Jak vypadá to manželství na vesnici? Kvůli čemu si myslíš, že tam ta rozvodovost je menší?

Tak jelikož si myslim, že na vesnici je daleko víc práce, tak prostě není tolik času na věci, který ty manželství kazej. Hlavně se tam všichni znají, takže to dodržují už i tak nějak z povinnosti. Kdežto ve městě, neznají lidí toho souseda, kdo je pod nima, kdo je vedle nich... Choděj do práce, mají moc volného času... Tam ta nevěra klepe v každém věku a je to tam celkem normální mi přijde. Žijeme ve světě, kde lidi řeší nějaký kraviny. Furt se řešej jiný životy, a nevěšim si jak jim mezi prsty utíká jejich vlastní život. Z toho důvodu, což už jsem říkal, že ty lidi na vesnici se víc znaj, tak se nechtějí rozvádět, tak už to nějak přežijou, aby se nedostali do řeči... Ve městě je to tak standard, takže je mu úplně jedno, co si o něm myslí soused. A jelikož se snažíme zachovat nějakou důstojnost, tak se rozvádějí míň... Můj názor, nemám to nějak vědecky podložený (smích). To takže když to shrnu, tak nic moc... Jakože, ta zkušenost je spíš negativní.

Jaké "podmínky" by měl splňovat Tvoje budoucí manželka?

No tak... neměla by to být... slečna lehčích mravů. Měla by tam být určitě nějaká ta věrnost určitě... měla by tam být (odmlka).

Můžeš to pojmut, z jakého hlediska chceš - vlastnosti, fyzický vzhled...

No měla by mít určitě alespoň nějaký společný zájmy. Měla by být trochu samostatná, ne příliš taková upjatá, kdy jí musíš každých 15 minut volat, nebo něco takového (smích). Určitě ta samostatnost by tam měla být! Tak vzhled tam asi musí být trochu kompetentní ... No... a to je asi tak všechno. Jako, kladný vlastnosti by měly převažovat teda..

Kompetentní?

Musí se mi alespoň líbit, jako víš co... Líbí se mi malý hubený holky, protože když je větší, tak si vedle ní připadám málo... Sráží to takovou tu roli toho muže a ženy. No určitě nesmí být větší než já, což snad většina žen splňuje (smích)...

Jaká doba předchází manželství? Jak dlouho se podle Tebe musí partneři znát, než se vezmou?

Ty jo tak alespoň... 4 roky si myslím, že by se měli znát mimo a alespoň 2 roky by spolu měli chodit, si myslím, minimálně... Ne, že se spolu vyspí někde na diskotéce a za měsíc si jí veme.

Proč si myslíš, že dnes lidé nejčastěji berou?

Tak dneska z lásky už se moc lidí nebere, bohužel... Tak je to asi, kvůli tomu děcku. Nebo (odmlka), začínají cpát finance do bydlení a tak dále.. mají společný účty. Čímž samozřejmě, kdyby se... kdyby nastala nějaká situace, kdy by se měli dělit, tak si myslím, že si to akorát stvrďejí tím manželstvím. To už si myslím, že spolu lidi jako žijou a nepotřebujou bejt vzatý, nepotřebujou k tomu manželství.

Co je to podle tebe láska, co všechno, to pro Tebe znamená?

Láska je, dle mého soudu, určitá vzájemná náklonnost, kde člověk pozná svého partnera, a dokonale se mu oddá. Myslím že s láskou úzce souvisí věrnost. Jeden z hlavních znaků lásky je že je prehlavá.

Jak to myslíš - oddá?

No tak přestane, ne vnímat jiný ženy, ale přestane je lovit. To je asi takový to hlavní.

Proč by se podle tebe měli lidé brát?

Proč by se měli brát... Já si nemyslím, že by se lidi měli brát...

Tak když by se měli vzít... Nebo, co by byl ten důvod, že si řekneš, že si chceš někoho vzít?

No... protože bych chtěl už založit rodinu..asi určitě. No, potomstvo, jenom kvůli potomstvu. Jako si myslím si že svatba, když ty lidi se mají rádi, tak jako nepotřebujou... Nebo, taky si myslím, že spousta lidí si tu svatbu dělá tím, že si to trochu jistí, aby si to... protože ze svatby se hůř utíká, že jo? (smích)

A proč si myslíš, že by se neměli brát?

No protože to akorát utvrzuje ten jejich vztah, si myslím, že když nejsou v tom manželství musej se mnohem víc snažit, aby si ten vztah udrželi... Takhle když už jsou vzatý, tak už si můžou říct: Tak a už mi neutečeš! Takhle se na to vykašlou. Chtějí si to tím manželstvím trochu pojistit, což si myslím, že je špatně, protože když člověk nabude jistoty, tak je sobeckej... dá se to tak říct, ne vždycky, ale tak... Ne nadarmo se říká, že když si chceš udržet ženskou, tak jí musíš držet v nejistotě, aby jí ta náklonnost nevyprchala. Je to sice hrubý, ale myslím se, že je to svatá pravda.

Myslíš, že je manželství dobrá věc? Nebo spíše člověk něco bere, než dává?

No... já si myslím, že to hodně bere teda. Ale pak .. bere ti to čas, koníčky, všechen... svobodu hlavně (smích). Za svobodu lidi spousta let bojujous, a takhle se jí dobrovolně vzdávají, víš co (smích). Ale ne, myslím si, že se berou spíš jen kvůli tomu, že ... to dělají jenom kvůli tomu potomstvu. Ve většině případů, pravděpodobně a víc jim to asi bere. Ale samozřejmě pak ta radost z těch dětí, to je velkej dárek, když to takhle řeknu, ale nevim.. Nebo dává, jako pocity jako nebo materiální věci..

Co si všechno představuješ pod pojmem svoboda?

Svoboda je nezávazné dělání všeho co člověk v danou chvíli chce, bez jakéhokoli omezení.
POGO PUNK FROM CZECH !

Žiješ v úplné rodině nebo jsou rodiče rozvedení či nesezdaní?

V úplný rodině žiju.

Jak vnímáš vztah svých rodičů?

No pozitivně hodně... Otec je takovej šílenej, máma taky... takže si myslím, že to mají v pořádku, samozřejmě mají asi krize, ale do toho nevidim.

Musí mít podle Tebe lidé v manželství děti? Může být jedno bez druhého?

Může být jedno bez druhého, určitě. Protože když se lidi berou, tak se kolikrát těch dětí nedočkají, takže si myslím, že ty manželství fungujou i bez toho.

Chtěl bys mít jednou dítě nebo děti?

Jo asi určitě, ale teď na to mám ještě dost času si myslím.

A kolik bys jich případně chtěl?

2 max.

Jaký je Tvůj názor na manželství bez dětí? Když se manželé dobrovolně rozhodnou.

Tak to je asi jejich věc, že jo... Já bych to asi zbytečně, ne zbytečně... To už sem asi vysvětloval ty důvody, proč si myslím, že se lidi berou. A kdyby tyhle důvody nějaký přišly, tak samozřejmě si, že je to moudrý, ale když si myslí, že to nepotřebují, tak je zbytečný se kroužkovat jako... nějakým tímhle tím aktem, nějakým činem, aby dali lidem na oddiv, že se mají rádi, si myslím, že je to zbytečná věc.. Že se tam lidi nají zadarmo, tak dobrý, ale jinak si myslím, že je to zbytečný.

Jak si představuješ jak bude probíhat potom jejich život bez dětí?

Záleží samozřejmě na jednotlivci jak je schopen žít v manželství bez dětí. Zkurvej se manželství s dětma a na druhou stranu některý bez dětí bez problémů vydrží, Všechno je v lidech a v jejich hlavách ...

Jak moc podle Tebe dnešní doba "pomáhá" tomu, aby se lidé brali? Vnímáš dnešní společnost tak, že vytváří dobré podmínky pro manželství nebo spíš naopak?

Tak určitě naopak! Myslím si, že dneska to lidi nutí, aby se prostě nebrali, co se týče, že lidi chtějí být zajištěný, až se budou brát... přijdou do toho po hlavě, mě máma měla v devatenácti. Moje prababička měla mojí babičku v šestnácti, takže tam to je dost takový, tam se čekalo až se ožení. dneska chce být každé zajištěn, prostě chce mít barák. dřív to stát podporoval, prostě manželům... měli výhody, měli ty manželský půjčky, dneska nic takového není nebo... možná nějaký půjčky, ale tam je stejně servou z kůže takže... Myslím, že ty podmínky proto nejsou takový jako proto byly. Takže nejsou kladný ty podmínky...

Jak se představuješ typického ženáče a typickou paničku?

Tak, myslím si, že byl měl bejt už trochu zodpovědný. No, určitě by měli bejt zodpovědný oba dva. Měl by mít nějaký vztah k těm dětem, měl by je nějak vést nějakým směrem. Většinou k obrazu svému, takže co se týče motorek a takovýhle kravin, co to ty lidi cpou do hlavy, že jo... Když hraje fotbal, tak chce aby kluk byl fotbalista. Tak je k tomu vede. To si prostě myslím, že je ženáč, táta... A máma, ta starostlivější spíš... Ta co vaří a tyhle ty věci, ta co chodí na třídní schůzky.

Co by Tebe osobně lákalo na tom být v manželství?

(smích) No tak, asi to, že bych měl víc uklizeno, bylo to trochu spořádanější ten můj život, nebylo by to tak rozevlátý a šílený a bylo by to trochu naplánovaný a myslím se, že bych se asi v jistým směru dost uklidnil. Jako zklidnil, ne uklidnil, ale zklidnil...tak.

Jaké jsou podle Tebe nejčastější příčiny rozvodů?

Nevěra, to si myslím, že je jedna z hlavních příčin... Nevěra, protože ji považuju za tak důležitou, že ji radši řeknu dvakrát, na prvních dvou místech ji obsadím. Pak finanční problémy, alkohol, prostě když ten jeden sleze z cesty, na který má bejt a uhne tak.. Je to ta věc, kterou prostě zničí na tom manželství a nefunguje to a když to nefunguje tak prostě over.

Proč nevěru považuješ za tak důležitou?

Tak lidi jsou určitě strašně hrdý, je to citová rána, kterou spousta lidí neskousne, ani by neměla, sem toho názoru. To, že si lidi dělají srandu z nevěry neznamená, že když se dotkne přímo jich, tak že si ten úsměv na tváři udrží.

Co si představíš pod pojmem nesezdané soužití?

Nesezdané soužití? Myslím si, že je tam volnost, větší důvěra určitě musí bejt. Jak jsem říkal, ty lidi nejsou okroužkovaný. Mají určitě nějaký svoje povinnosti vůči tomu druhému.

Tim, že spolu žijou, myslím si, že dělají stejný věci jako dělají manželé, akorát jsou v tom trochu oddanější. Nedělej takový kraviny, protože si myslím, že se víc bojejí o ten vztah, kterej může snadno skončit. I když samozřejmě je to člověk od člověka, že jo.

Co je to podle Tebe důvěra?

Důvěra je pro mě vzácná věc. Motto: "Nevěř nikomu jen sám sobě " Má pro mě velkou hloubku. Je hodně málo lidí kterým snad trochu věřím.

Je podle Tebe i v NS doba, kdy se lidé rozhodnou přejít od randění ke společnému soužití? A je tu po dle Tebe i možnost, že bude někdy pak na manželství už pozdě?

Tak na manželství pozdě určitě nebude. A lidi co spolu choděj, tak určitě plánujou společný bydlení. A mají soukromí. A za bé si myslím, že jsou prostě víc izolovaný a když už je člověk dospělej, tak nechce žít u rodičů. Nebo nechce prostě, aby se o něj někdo pořád staral a kontroloval.

Jak dlouhá je doba než přejdou od randění k tomu soužití?

Tak rok cca .. nechce to uspěchat .

Je podle Tebe lepší nesezdané soužití? Proč? Je lepší i když čeká pár dítě?

Oproti manželství? A jedno jestli mají dítě nebo...

To je potom další část. Jestli je lepší i když pár čeká dítě?

Tak já si myslím,že je to úplně jedno, ta svatba je hezká věc, prostě ty lidi spojuje mnohem víc, než to nesezdaný soužití, ale zase si nemyslím, že by to bylo nějak výrazně lepší nebo horší. Takže to házím na takovou stejnou úroveň. A budu se držet tý myšlenky, kterou jsem už jednou říkal.

A teda když ten pár čeká dítě, tak je to lepší nebo ne?

Já si myslím, že když ten pár čeká dítě, tak by měli bejt spolu, to asi určitě . Za á tomu v tom dítěti nebude dělat takovej guláš, co se třeba týče jmen, tak prostě mu vysvětlí tohle je maminka tohle tatínek a nejsou spolu, jako jak mu to vysvětlíš? Není to jako když všichni spolu jsou. Bud je to určitej index, kde jsou všichni ženatý co mají děti nebo.. ale myslím si, že by to tak mělo bejt, určitě.

Má podle Tebe nesezdané soužití nějaké výhody? Jaké?

Tak ty výhody jak jsem říkal, je tam ta větší věrnost...no nebudu to opakovat

Má více výhod manželství nebo nesezdané soužití?

Určitě asi, no... Jako v tom pozdějším stádiu určitě manželství, ale tak v těch ranejch prvních 5 letech to NS.

A když v těch pozdějších letech to manželství, tak jaký výhody má?

Určitě ty lidi jsou na sebe zvyklý, drží se víc tý rodiny, nedělají žádný drie, jak už jsem říkal. A už i proto okolí, což jako moc teda neuznávám, ale i proto okolí si myslím, že je to lepší. Protože se o nich nemluví jako o " nezadanejch" nebo "neoddanejch" a tak dále... Proč? Lidi se ptají, proč se nezvalí? Proč? když spolu žijou.... Ty lidi musejí vynaložit víc úsilí, aby si to nesezdaný soužití udrželi, a který v tom manželství nepotřebujou. tam už to mají okroužkovaný. Že mají určitý cesty, kterýma lze utíct, tak když ty cesty mají a chtějí je využít, tak to ten vztah není kvalitní, jak si to vysnili... Což asi nejsou v žádným případě.

Jak si v tomhle směru představuješ svou budoucnost Ty? A za jak dlouho ji plánuješ?

Ty jo... 5 let si chci dát ještě takovejhle... tak kolem tý 30 si myslím, že bych se měl přestat takhle "opíjet".

Je ještě něco, co bys chtěl/a dodat? Něco na co jsem se nezeptala nebo něco co tě právě napadá?

Ne, nemám...

ROZHOVOR Č.4., Klára, žena, studuje VŠ, zadaná

Co si představíš nebo co se Ti vybaví pod pojmem manželství?

To se mi vybaví láska, věrnost...

Jaká je Tvoje zkušenost s manželstvím?

Tak asi největší zkušenosti mám s rodičema, s jejich manželstvím a to je výborný! Jako hádaj se, to je jasný, ale to asi k tomu taky patří. A jinak je to super, si myslím!

A zkušenost z okolí?

Tak...hm... No všichni jakoby co znám z okolí, tak jako nevidím do toho, ale myslím si že mají spokojený manželství a že jim to klapě, ale samozřejmě nemůžu to říct, když u toho nejsem.

A ovlivňuje Tě nějak tvá zkušenost?

Tak jelikož to vypadá, že to je dobrý... tak mě ovlivňuje spíš v dobrým... že manželství je dobrý.

Jaké "podmínky" by měl splňovat Tvůj budoucí manžel?

Takže... měl by mě mít rád takovou jaká jsem! Potom by měl být asi určitě věrný a měl by chtít děti jako já (smích). Měl by je mít rád, starat se o nás a nechtěla bych, aby ho zaskočilo, když se třeba pohádáme, aby se nechtěl rozejít nebo by neměl třeba tolik řešit peníze, aby se kolem peněz netočilo naše manželství.

Takže je podle Tebe hodně důležité respektovat se navzájem? Jak si to představuješ?

Respektovat, že třeba každéj má svý potřeby, že nemůže bejt pořád jen jeden s druhým.. že..mm.. je jasný, že ten manžel bude muset od tý rodiny někdy odejít, ale aby respektoval, že i my máme hodně povinností a že taky potřebujeme někdy vypnout.

Jaký potřeby třeba myslíš?

No tak třeba...že ten manžel potřebuje jít na ten... že si potřebuje oddychnout, že si sedne k telce a kouká na fotbal a že ženská potřebuje pomoct s domácností.. Myslím si, že třeba chlapi si dost často myslej, že když ženská je v domácnosti a vychovává děti, takže je v pohodě... ale není to tak...

Jaká doba předchází manželství? Jak dlouho se podle Tebe musí partneři znát, než se vezmou?

No tak asi podle toho v kolika se poznají. Já nevím... Jak dlouho se musí znát?... No tak určitě bych se nebrala hned po roce nebo tak. Podle toho kolik by mi teda bylo... Pak třeba ve stáří bych do toho šla "hup" rychle (smích). Ale třeba já nevím... 3 roky, a pak manželství."

Proč by ses nebrala hned po roce?

Protože ty se ještě pořádně nepoznají, to je.. myslím si že ten rok je taková ta úplně největší zamilovanost... a měli by spolu zkusit bejt a zkusit si, jestli jim to ještě bude klapat i potom...

Proč si myslíš, že dnes lidé nejčastěji berou?

Proč se nejčastěji berou - pro peníze a kvůli majetku.

Pro peníze? Jak to myslíš?

Pro peníze... to myslím tak, že třeba jim tolik nezáleží na tý lásce, ale že je zajímá víc ta majetková stránka, kolik má ten partner peněz a majetku... A tak.

Proč by se podle Tebe měli lidé brát?

Hlavně z lásky.

Co podle Tebe znamená láska?

Co znamená láska?... (odmlka). Tak asi podle mě láska je to, hm... když se 2 mají rádi - důvěřují si, nezaleknou se žádných problémů, dokážou spolu trávit volnej čas a přitom i relaxovat, když je třeba baví spolu bejt i když úplně zrovna si nemají co říct.

Co podle Tebe znamená být spolu?

Být spolu - že spolu tráví čas..trávit spolu prostě volnej čas.

Co to v Tobě vyvolává za pocity? Jak se u toho cítíš, když si s někým, jste spolu, koho máš ráda?

Jsem šťastná. Připadám si šťastná, spokojená, cítím se tak, že mě to prostě hřeje u srdíčka.

Myslíš, že je manželství dobrá věc? Nebo spíše člověku něco bere, než dává?

Určitě dobrá. Určitě víc dává!

Co všechno dává?

Co všechno manželství dává... Takže... dává pocit, že na věci nejsi sama, v manželství, dává spoustu zkušeností, jak pozitivní tak negativní. Že seš vtrlejší, protože třeba když se hádáte, tak potom tě to posílí...Proč je manželství dobrý? (odmlka) Asi máš pocit, že tě ten člověk jen tak neopustí...Že máš s kým usínat, vedle koho se probouzet.

Žiješ v úplné rodině nebo jsou rodiče rozvedení či nesezdaní?

V úplné rodině.

Jak vnímáš vztah svých rodičů?

Tak jako byly období třeba, kdy se spolu míň bavili nebo kdy se spolu víc jako hádali. Ale teď, v tomhle okamžiku je to dobrý. Je to skvělý!

Jak to vypadá?

No tak jejich den, když jdou do práce, jsou naučený, že mamča taťku budí, při odcházení... jakože při odcházení si dají pusy, popřejou si hezkej den, přes den si volají... hmmm... no, jelikož taťka má docela náročný povolání, tak z práce jezdí pozdě, tak to bylo si myslím tím, podle mě to i bylo... důvod, proč se hádali naši...ale myslím si, že mamče došlo, že to dělá kvůli nám, a potom přijedou z práce, povídají si, jak bylo, uvaří si večeři společně, zajdou s pejskem na procházku a usnou spolu na gauči (smích). No a o víkendu se spolu snaží být co nejvíc, i když to moc nejde, protože taťka musí pracovat u babičky, ale snaží se spolu jít o víkendu na dlouhou procházku, a nebo zajít k někomu na návštěvu nebo podniknout nějaký výlet, na kole nebo tak...

Musí mít podle Tebe lidé v manželství děti? Může být jedno bez druhého?

Jedno bez druhého?

Jako jestli může být manželství bez dětí?

Jasný. No tak někdy se ani nedá nic jinýho dělat, takže si myslím, že může být manželství bez dětí.

Chtěla bys mít jednou dítě nebo děti?

Děti.

Kolik?

Tak když Bůh dá, tak dvě (smích).

Jaký je Tvůj názor na manželství bez dětí? Když se manželé dobrovolně rozhodnou, že nechtějí mít děti. V početí jim tedy nebrání žádná nemoc, kvůli které by děti mít nemohli.

Tak... je to jejich rozhodnutí. Já nevím no, podle mě do toho patří.. do života patří děti. A když se někdo rozhodne, tak... tak ať!

Jak podle Tebe vypadá ten jejich vztah, když nemají děti, liší se nějak od manželství, ve kterém děti jsou?

Nemají pocit, že je něco žene dopředu. Asi jsou lidi jako hodně pracovně vytížený, víc jako.. Že si to třeba i tím můžou kompenzovat...Asi bych se i bála, že ve staří se člověk vzbudí a řekne si, že je vlastně úplně sám. A co potom, seš sama v bytě, a je to hrozný si myslím. A komu dáš to, co si za ten život vybodovala, nikomu.

Proč bys jednou chtěla mít děti?

Chtěla bych mít někoho kdo tu po nás zůstane, někoho koho milovat, vychovávat, někoho.. s kým se i rozčilovat (smích).

Hrajou děti v tom manželství podle Tebe důležitou roli?

Hrajou.. ale jako když ten pár děti mít nemůže, nedá se nic dělat a musej se s tím poprat...

Jak moc podle Tebe dnešní doba "pomáhá" tomu, aby se lidé brali? Vnímáš dnešní společnost tak, že vytváří dobré podmínky pro manželství nebo spíš naopak?

Spíš naopak!

Proč?

No protože si myslím, že se zatěžujou třeba ty lidi pracovně. Jako, i když to od nich není žádaný, tak oni sami mají takovej pocit, že jako hodně jsou zavázaný prací. A i hodně se lidi podvádí teďka, takže se radši ani neberou a když se vezmou, tak se hodně rychle rozvedou. Si myslím teďka.

Znáš někoho takového?

Jo znám, mám příklad... teď jsem si vzpomněla... Jeden kamarád, byl zamilovanej, byli s tou přítelkyní asi 3 roky a vzali se, což bylo fajn, ale ona už o svatební noci ho podvedla s někým jiným, řekla mu, že si to chtěla jenom zkusit, jak ta svatba bude vypadat a po 14 dnech se rozvedli. To bylo drsný...

Jak se představuješ typického ženáče a typickou paničku?

Ženáč jo? Neupravenej, sedí u televize s pivákem a žena ho obsluhuje.

Takže to je i ta představa té typické paničky, že obsluhuje svého manžela?

No... panička, to je něco jinýho.. to si představuju takovou tu zase pro změnu načančanou, s pejsánkem... Jako děti tak jako za sebou táhne, aby se neřeklo.

Co by Tebe osobně lákalo na tom být v manželství?

V manželství? To pouto. A asi ten pocit jako bejt, manželka.

Pouto? Jak to myslíš?

Že máš, musíš mít jiný povinnosti než svobodná a víš, že k němu patříš.

Jaký povinnosti myslíš?

Ty povinnosti být manželka? Tak třeba... no povinnosti, je fajn, když se máš.. po každý jdeš z práce ke komu se vracet, na koho se obrátit...Takže i ta povinnost, že musíš nakoupit, prostě... starat se o domácnost.. Ale třeba že máš pro koho i vařit, tomu manželovi, že to je takový hezký, mít se o koho takhle starat... Já bych to dělala ráda..

A jaké jsou podle Tebe nejčastější příčiny rozvodů?

Nevěra a peníze. Peníze to si představuju jako, že, třeba že se ten druhej partner nemůže srovnat s tím, že ten druhej má vyšší příjem, třeba manželka, že má vyšší příjem, tak to neunes. Nebo hodně utratí tím, že utratí kvůli alkoholu, gamblertsví. To si taky myslím, že kvůli tomu je hodně rozvodů. Hodně spory o majetek. Tak a proč rozvod u nevěry?... Já nevím, tak prostě když podvádí s jinou ženou nebo s jiným mužem.

Co si představíš pod pojmem nesezdané soužití?

No takže asi to, že jsou spolu a nevezmou, že spolu žijou a nejsou vdaný.

Máš ve svém okolí někoho kdo žije v NS?

Jo no, tak to mám hlavně ty moje kamarády... Jako bydlej spolu a nejsou sezdaný.. A znám hlavně tyhle ty případy, jako mladý lidi, který o svatbě zatím neuvažovali.. nebo uvažovali, ale spíš až do budoucna..

Je podle Tebe i v NS doba, kdy se lidé rozhodnou přejít od randění ke společnému soužití? A je tu po dle Tebe i možnost, že bude někdy pak na manželství už pozdě?

Tak na tu druhou část: myslím si, že nikdy není na manželství pozdě. A tu první... ještě mi to jednou řekni.

Proč si myslíš, že na něj není pozdě?

Protože, láska kvete v každém věku. Kamarádka pomáhá starým lidem v domově důchodců a mají tam teď případ, kdy se do sebe zamilovali 90ti letá paní s 92letým pánem... chodí na procházky, vodí se za ruce a jsou do sebe prostě zamilovaný.

Je podle Tebe i v NS doba, kdy se lidé rozhodnou přejít od randění ke společnému soužití?

No je...

A přibližně jaká?

Jako přímo roky nebo tak co si myslím? Takže třeba... Když jsem řekla, že si myslím, že třeba to manželství by mělo být po 3 letech.. Takže teď bych měla asi navázat ne?

Nemusíš...

Tak od randění... To je otázka, jak dlouho randí člověk. Takže tak po roce.

Je podle Tebe lepší nesezdané soužití? Proč? Je lepší i když čeká pár dítě?

No já si myslím že není lepší NS. Tak když čeká dítě, tak by se měli vzít, že jo.

A proč by se lidi měli vzít, když čekají dítě?

Je to asi trochu staromódní, ale je lepší furt, když se to dítě narodí a je prostě vidět pořádně, kdo jsou jeho rodiče... Je tam takovej řád.

Má podle Tebe nesezdané soužití nějaké výhody? Jaké?

No je to blbý, ale je to ten majetek. Je to daný, co čí je, když už se ten pár chce rozejít. A není takový lítání po úradech a jinak si myslím, že to není lepší. Jakože když ten pár chce spolu už žít a je úplně rozhodnutý a má na to penízky, tak nevím co jim brání se třeba nevzít, jednou... Neříkám, že to musí bejt hned, ale jednou.

Má více výhod manželství nebo nesezdané soužití?

Manželství.

Jaký? Třeba z hlediska budoucnosti vztahu?

Myslím si, že je pevnější určitě. I pro ty děti je to lepší, když budou čekat děti, že mají rodiče, který jsou spolu... jo a teď mě napadlo, že když nastane nějaká krize ve vztahu, tak se lidi snaží jako v manželství, když jsou spolu vzatý, tak se to snaží spíš vyřešit, protože pak je tam hrozba toho rozvodu, a když mají nějaký rozpory a nejsou spolu, tak si jdou každý svým směrem. Ale přitom v tom manželství musí řešit spoustu věcí a to spoustu lidí třeba odradí.

Jak si v tomhle směru představuješ svou budoucnost Ty? A za jak dlouho ji plánuješ?

Takže jelikož sem řekla, že se má manželství plnit za 3 a já jsem s přítelem 4

roky, tak jsem svůj čas už propásla (smích). Asi bych nejdřív chtěla dostudovat školu, a potom si začít vydělávat, aby vůbec na nějakou svatbu měla a když by bylo s kým a měli jsme se fakt hodně rádi, jako v pohádce, tak bysme se pak vzali a to by bylo super. A chtěla bych celý život žít s tím partnerem.

Je ještě něco, co bys chtěla dodat? Něco na co jsem se nezeptala nebo něco co Tě právě napadá?

Nic mě nenapadá...

ROZHOVOR Č.5., Kamil, muž, pracuje, nezadaný

Co si představíš, co se Ti vybaví pod pojmem manželství?

Závazek, na celý život....

Závazek? Jak to myslíš?

Takže... no že to není věc jako auto, jako víš, když jdeš koupit auto to můžeš za 2 roky vyhodit nebo cokoli něco jinýho, ale tohle je prostě věc, kterou neděláš každé den...že to není věc, kterou děláš každé den... že je dobrý si to rozmyslet, neskočit do toho po hlavě. Jak jsou dneska ty bláznivý 18tiletý holky, že je někdo požádá o ruku a jsou z toho hotový, že budou mít svatbu, tak by to měly rozmyšlený... není to věc, který by ses měl potom zbavit.. nebo já nevím..

Jaká je Tvoje zkušenost s manželstvím?

No, kamarádi co jsou ženatý.. tak jsou v klidu, ty mají... ty si našli dobrý partnery, takže jsou v klidu. Takže dobrý, ve směr, ve směr jo...

Ovlivňuje Tě nějak zkušenost tvých kamarádů?

No... (odmlka) ...Ne tak asi dobrý jako, sice se spouště těm mejm kamarádům, kterým chutnal alkohol a jezdili po zábavách, tak tady ty aktivity odpadli.. ale když chtějí, tak vyrazej, ale víš co, mají rodinu... tak žijou už tak nějak dospěle a jsou spokojený. Tak nejde furt bejt 15tiletý puberták. Já mám jako většinu starších kamarádů, takže to je takovejch jiný pohled. Většina mejch kamarádů je o 5 let starší, takže to jsou jiný obzory, pohledy.. než třeba já.. ale je to dobrý!

Jaké "podmínky" by měl splňovat Tvoje budoucí manželka?

To já nevím...

Vlastnosti i fyzický vzhled můžeš zahrnout...Jak si to představíš.

Takový sklony... No, aby byla stejná jako já (smích). Takový sklony k vesnici, dejme tomu... No, a... aby trochu k světu vypadala, ne?

A nějaký jiný vlastnosti by nemusela mít?

No vlastností tisíce!

Tak nějaké třeba řekni...

No, aby byla hodná na mě, ne? (smích). A, já nevím... Aby byla pracovitá, aby nebyla blbá... A já nevím...

Blbá?

No... (smích). Aby se nechovala jako nějaká namyšlená pipina.. Vůbec, aby neměla dvoumetrový nehty, a aby si nemyslela o sobě, že je nějaká manekýna.. Aby ze sebe nedělala něco, co není...

Jaká doba předchází manželství? Jak dlouho se podle Tebe musí partneři znát, než se vezmou?

No, ono to většinou bejvá, dokud nečeká dítě ta holka (smích). To je takovej širokej pojem.. Nebo tak, asi hned to není nejlepší, chce to trochu se "očuchat".

A jak dlouho myslíš, že to tak zhruba... Za jak dlouho, by ses tak třeba ty oženil? Kdybys našel holku, se kterou by to bylo dobrý, tak za jak dlouho bys to tak plánoval?

Ty jo, tak 2 roky?

Proč si myslíš, že dnes lidé nejčastěji berou?

No, tady se docela brali z lásky, což jsem teda nechápal, ale ve vsi byly asi 4 svatby z lásky. Tedkon asi 4 roky zpátky.

A ještě nějaký jiný důvod proč se lidi dneska nejčastěji berou? Napadá Tě?

Protože musej!

A to znamená co?

No, že čekají dítě, ne (smích).

Co si představíš pod slovem láska?

Lásku prožívá každý jinak... Jako, jsou blázni prostě... jsou lidi, který jsou různý pytle lásky.. furt se někde pusinkou a objímají a tohle.. ale láska..láska je páska, co za pitomce zpráská (smích). Láska... může to být jen to, že jsou spolu, že si spolu někam vyrazej, jsou spolu... že si spolu rozuměj, mají se rádi.. a jsou spolu šťastný...to je můj úhel pohledu...

Jak si představuješ to být spolu?

No být spolu, to je jako, že jsou 2 lidi spolu. Že spolu tráví čas.. už i možný spolu bydlej a tráví spolu veškerý svůj volný čas...

Proč by se podle Tebe měli lidé brát? Jaký je podle Tebe správný důvod?

Důvod... Když ono to k ničemu není. Je lepší, bejt nevzatej... Ale jako důvod. Tak když jsou v klidu a chtějí spolu mít společný život, tak určitě, určitě je to v pohodě...

Takže to myslíš jako když se mají rádi?

Jo.

Myslíš, že je manželství dobrá věc? Nebo spíše člověk něco bere, než dává?

No.. Asi, asi.. No když je to v pohodě, tak určitě dává. Když je to v klidu, tak určitě jo, v pohodě! Že jako společně tak nějak si to táhnou, ty dva.

A co třeba teda může dávat?

Takže,... to je jako to, dává pocit jistoty, to je když jen, když je to manželství furt spjatý s tou láskou, ale když to manželství už nefunguje, tak to nemůže být spjatý vlastně s tím pocitem jistoty, protože ti to nemůže dát, že se máš ke komu vrátit...

A nedává třeba ještě něco jiného?

No to já nevím, já sem v takový situaci ještě nebyl (smích) co by to mohlo dát... dává taky, když je ta nevěsta bohatá, tak dává peníze (smích). Dává společné majetky manželství, protože jeden moudrý pán říkal: co za 1 den vyženiš, to za život nevyděláš. Ne tak jako to sem si dělal srandu.. ale to jako určitě není kvůli tomu. no ale jako jinak jo, jinak to stačí.. mě to teda stačí (smích).

Žiješ v úplné rodině nebo jsou rodiče rozvedení či nesezdaní?

V úplné.

Jak vnímáš vztah svých rodičů? Jak spolu komunikují, jak se k sobě chovají?

No dobrý jako, v klidu.. Sice občas jako taky, ale v klidu, úplně v klidu.

Jak to třeba u vás funguje, kdo má hlavní slovo?

Já, ale oni mě neposlouchají (smích). V jakých situacích třeba?

Tak když se třeba něco důležitého řeší?

To musíme dát situaci nějakou, já nevím z čeho vycházet.. na každý odvětví je vedoucí...

Takže Ti mám udat nějakou situaci,jo?

Jo

Když se řeší nějaká složitá rodinná situace...

Na to se nedá moc odpovědět... víš co, to je strašně širokej pojem... To je může bejt, to je já nevím...

Tak třeba kdybyste si měli kupovat nový auto

Tak to je u nás taková trošku aktuální, nevím ale jak to dopadne... já jim do toho nezasahuju, já sem si koupil svoje.. takže do toho já nezasahuju, to ale nevím, jak to dopadne táta chce něco jinýho a máma taky... debata nad tím probíhá tak, že každé říká něco jinýho... jako u nás to nějak moc nehrotíme, jak kdo nebude rozhodovat... někdo má nějakou vizi, takže to tak bud bude nebo tak nebude.. hlavně já sem samostatná jednotka... nademnou dávno ztratili vládu.. Já si ale myslím, že u nás rozhoduju já.. rozhodl jsem se postavit pergolu, a tak to taky bude (smích)... ale nepovím ti kdo u nás rozhoduje...spíš jako společně...

Musí mít podle tebe lidé v manželství děti? Může být jedno bez druhého?

Děti bez manželství? nebo počkej, co?

Manželství bez dětí...

No tak když děti mít nemůžou, no tak asi jo ne.. No tak..ale jo, určitě.

Chtěl bys mít jednou dítě nebo děti?

Ano.

Kolik?

Tak.. 2 max... Ale víš co, to jsou věci, kterejm neporučíš (smích).

Jaký je Tvůj názor na manželství bez dětí? Když se manželé dobrovolně rozhodnou.

No, že jsou blbý!

Proč?

Jako protože... proč? Protože, protože.. počkej, já to vymyslím, to správný slovíčko. Protože... no je to takový blbý...

Klidně přemýšlej jak dlouho chceš.

To já zase nechci dlouho (smích). Jako je to blbý, jako když by to neměli z důvodu toho, že prostě by věděli, že prostě na ně nebudou mít čas, tak je to lepší. Jak zněla otázka? Sem se do toho zamotal (smích).

Jaký je Tvůj názor na manželství bez dětí? Když se k tomu dobrovolně rozhodnou.

Když to je těžký, když nevíš, jakej k tomu mají ten pravej důvod, víš co...?

Vim. Ale jak si potom myslíš, že by třeba vypadal ten jejich život?

No když to posoudím podle lidí, který děti neměli (ale oni ty děti vlastně nemohli mít... no to je jedno), tak ty lidi stárly a stárly a stárly a byli pořád starší, protože neměli nikoho, u sebe mladýho, kdo by je nějak.. Kdo by jim ukázal ty nový věci a všechny nový co jsou, takže prostě tohle, víš jak to myslím? Že prostě stárnou a není mezi nima nikdo mladej a nevědí jako... Prostě stárnou a žijou v nějaký době týhle tý a ten mladej jim nedonese nic novýho.

Jak moc podle Tebe dnešní doba "pomáhá" tomu, aby se lidé brali? Vnímáš dnešní společnost tak, že vytváří dobré podmínky pro manželství nebo spíš naopak?

To určitě ne!

Takže nevytváří dobrý?

Společnost, jako společnost, to jsem možná nadsadil, ale spousta lidí, co jsou na hromádce, tak mi jako povídají, že je to jednodušší. Je lepší být na hromádce, než jako v manželství. Sice je to horší, když by se někomu něco stalo. Ale, jakože nemají takový daně a takový věci...

Jak se představuješ typického ženáče a typickou paničku?

Ježiši Kriste (smích). Úplně stejný, akorát jen že mají kroužek na ruce. Co by se mělo změnit? Zopakuj mi to ještě.

Jak si představuje typického ženáče a typickou paničku?

No, asi tak... Jak ti na tohle mám odpovědět (smích). No že bych je ani nepoznal, že jsou furt svý...

Myslíš, že se tedy nijak nezmění?

Ne, nezmění se podle mě... jako co by tě na tom mělo změnit... Pokud jim druhej partner něco nezakáže tak nevím, co by se mělo měnit..to že někomu povíš ano, neznamená že to změní nějak...,myslím si že zůstanou pořád svoji... možná jen když přijdou děti, tak asi jo, to se to možná trochu změní viz. moji kamarádi, jak jsem už říkal..ale jinak ne.

Co by Tebe osobně lákalo na tom být v manželství?

To nevím, asi nic... Ježiš, to nevím, co by mě mělo lákat. Vždyť mi to všechno zakáže, zakáže mi motorku, zakáže mi hospodu (smích). Jedině, že by měla velký statky, že bych to vyženil. Nevím co by mě mělo lákat (smích).

Proč si myslíš, že by Ti všechno zakázala?

Ne, to sem se asi unáhlil..ne zakázala... to sem odpověděl trochu nesmyslně... (odmlka).. Zakázala by mi to, kdyby pro to neměla pochopení.. ale kdybych poznal někoho, kdo bude mít pochopení pro moje koníčky, tak mi to nezakáže...

A myslíš, že bys vydržel s někým, kdo Ti to bude zakazovat?

Ono je fakt, že bych si s ní asi ani nezačal.. což je fakt, že asi kecám kraviny... že prostě kdyby.. jako proč bych byl s někým, jenom chodil.. kdo bude povídat: ježiš tohle nemůžeš dělat, nebudeš nikam chodit... Ale lákalo ... asi, že se máš o koho opřít, když potřebuješ...

Jaké jsou po dle Tebe nejčastější příčiny rozvodů?

Nevěra!

A ještě něco?

Tady v tom to začíná, že jeden si najde jinýho a je to průšvih.

Tak si to představ, že si ženatý. A co by ta ženská musela udělat, co by bylo tak hrozný, kdyby udělala, že by ses s ní chtěl rozvést. Že by sis řekl, že s ní už teda nebudeš. Kromě nevěry teda.

Začala pít.

Co si představíš pod pojmem nesezdané soužití?

Hromádka, že jsou na hromádce.

Je podle Tebe i v nesezdaném soužití doba, kdy se lidé rozhodnou přejít od randění ke společnému soužití? A je tu po dle Tebe i možnost, že bude někdy pak na manželství už pozdě?

První otázka je doba? Ta končí tím, když spolu začnou bydlet.

A to je tak za jak dlouho?

To já nevím.

Přibližně...?

Přibližně svému věku asi.

To je? (smích). Tak třeba, když by sis ted' našel holku, a všechno by to klapalo. Už bys začal přemýšlet o tom, že s ní budeš bydlet. Tak za jak dlouho by to tak přišlo, že byste do toho vážně šli? Ber to ze svého hlediska, kolik Ti je, ted' máš práci...

Jenže to záleží i na ní, ona může studovat...

Tak si to rozděl, když studuje a když už nestuduje.

Když studuje, tak až by dostudovala... A když bude studovat dlouho, tak je to za dlouho.

Když nestuduje, tak do roka...

A je pozdě pak už někdy na to manželství?

No, to si myslím, že jo... že někdy už pozdě je.

Je podle Tebe lepší nesezdané soužití? Proč? Je lepší i když čeká pár dítě?

No ono je to lepší, že co jsem mluvil takhle s těma.. Že lidi, co takhle žijou, tak mi povídali, že jedinej ten problém je, když se by se tomu druhýmu něco stalo, že nedostanou nic. Nemají takový poplatky, já nevím, tý ekonomice moc nerozumím...

Takže je lepší?

No lepší, asi to taky stojí za prd... Takže takový padesát na padesát.

A je lepší i když pár čeká dítě?

Lepší? Jako v čem lepší? Jako kvůli tomu dítěti jasně... Lepší?...Já nevím, asi ne...

Proč?

Je lepší, když se narodí do rodiny.. má jméno toho chlapa..Ale to je věc názoru.

A když bys to bral z toho pohledu dítěte... když je malé tak to nevnímá, ale když dospívá. Každý má jiné jméno.

No to je, takhle jsem to myslel. Že jako prostě, to dítě by to potom mohlo nějak špatně brát. Že by se mu to nezdálo, a proč je to takhle. Že když mají stejný jména, je to asi takový jednodušší pro to dítě.

Má podle Tebe nesezdané soužití nějaké výhody? Jaké?

Kvůli daním. Nemají takový poplatky...

Má více výhod manželství nebo nesezdané soužití?

No, pokud nedojde na rozvod, tak má manželství asi víc výhod.

Jakých?

Výhody manželství proti tamtomu... Výhody, to je jasný...

Z hlediska toho vztahu. Třeba z výhledu do budoucnosti.

Výhledy má to manželství lepší v tom, no lepší...

Tak zkus porovnat nějaký manželství, třeba vašich rodičů a nesezdaný soužití třeba kamaráda. Co Ti přijde lepší.

To manželství, tady jsou spolu, kdyžto na hromádce se mi to zdá... Takový jo a ne...

Jaký pocity v Tobě tedy vyvolává to nesezdané soužití?

No nejistotu to ve mě vyvolává,.. je to takový jo a ne prostě...

Jak si v tomhle směru představuješ svou budoucnost Ty? A za jak dlouho ji plánuješ?

Až bude ta pravá. To nemůžeš plánovat...

A jak si jí představuješ? Plánuješ manželství?

To neplánuješ sám ale!

To určitě, ale nějakou představu spousta holek i kluků má. Jestli když bys potkal tu pravou by sis jí chtěl vzít nebo ne, jestli by to stačilo to NS?

Asi jo, už jen pro tu srandu z té svatby... (smích)

Je ještě něco, co bys chtěl dodat? Něco na co jsem se nezeptala nebo něco co Tě právě napadá?

Nic mě teď nenapadá...

ROZHOVOR Č.6., Ondřej, muž, 32 let, pracuje, nezadaný

Co si představíš, co se Ti vybaví pod pojmem manželství?

Svazek dvou lidí, který se mají rádi a mají to... já nevím, jak to formulovat. Ted budu přemýšlet, jenže to si nesmím vzpomenout na kamarády, ty se budou rozvádět... Ne, nebudou (smích). Já nevím, tak je to asi stvrzení vztahu dvou lidí, který spolu plánují budoucnost prostě. A chtějí to něčím stvrdit a chtějí mít společný jméno, dětem dát nějaký pocit rodiny. Společný rodiny!

Jaká je Tvoje zkušenost s manželstvím?

Tak osobní žádnou a z okolí asi jenom kladnou. Tak já jsem nikoho nepoznal, kdo by se rozváděl nebo měl nějakou extra velkou krizi. Krize jsou všude, ale myslím si, že asi kladnou, jako nemám proč nemít rád, jakoby to slovo nebo ten pojem manželství. Takže asi je to dobrý pojem... nebo pojem.. prostě dobrý.

Jaké "podmínky" by měla splňovat Tvoje budoucí manželka?

Ty jsou nereálný (smích). Já nevím, tak... určitě na co bych kladl důraz já... Ted to beru hodně všeobecně jako jo. Nemusí to bejt žádná modelka, nemusí to bejt žádná extra krasavice, ale určitě bych chtěl, aby to měla v hlavě srovnaný. Aby to nebyla s prominutím žádná... Prostě, aby si na nic nehrála, aby to měla hlavně v hlavě srovnaný, měla nějaký smysl pro rodinu a pro nějaký povinnosti co se týkají rodiny a všeho. Nemusí to být žádná modelka, prostě žádný takový. Tak jako kdyby to měla ta hezká v hlavě srovnaný.. ale to nemá asi. No a věrná by měla bejt. Věrnost je něco, pro mě, jako základ každého vztahu, nejen manželství, ale v tom manželství o to víc!

Jaká doba předchází manželství? Jak dlouho se podle Tebe musí partneři znát, než se vezmou?

Tak já si myslím, že to je asi individuální, že jo. Ale já nevím asi rok, minimálně rok. Maximálně to nejde říct, protože někdo se bere, že jo, po deseti letech po dvaceti. Ale minimálně rok, protože si myslím, že za kratší dobu se nemají šanci poznat. Nebo projevit, co ten vlastně může skrývat něco, cokoliv. Ale za ten rok to vyplave všechno na povrch, si myslím. Ale minimálně rok.

Proč si myslíš, že dnes lidé nejčastěji berou?

Tak já nevím, většinou si myslím, že hodně důvodů má, že když třeba spolu čekají dítě a jsou svobodný, takže to má vliv vlastně, aby dítě se narodilo a žilo v úplný rodině. Protože pak vysvětlovat dítěti, že tatínek se jmenuje jinak, maminka se jmenuje jinak. Takže asi,

asi bych řekl, hlavní důvod je dítě, nebo prostě... Asi tohle to, si myslím, že... Ale taky, že si myslím, že se mají rádi, nebo z nějakýho tohodle důvodu. Ale myslím, že hlavní důvod, aby byla úplná rodina.

Co se představuješ pod spojením: mít rád? A jak si představuješ rodinu vůbec?

Tak mít rád určitě, to znamená určitý soulad v tom partnerství, tolerance vůči tomu partnerství, tolerance vůči tomu druhému, vzájemné porozumění, doplňování se v různých věcech, kompromisy na určité problémy, neřeší to hádkou, ale snaží se najít společný řešení. Od běžnýho života po sex po různé plány do budoucnosti... Rodina je základ státu. To si myslím, aby to fungovalo, že je to to samý jako mít rád. Když máš rodinu, máš někoho rád, to se všechno propojuje, a nebudu mít rodinu s někým, koho nebudu mít rád, to nemusím mít takovou rodinu.

Proč by se podle Tebe měli lidé brát?

Tak já nevím, tak asi zase kvůli těm dětem... nebo nevím proč, ale... Tak ono je to daný i z dřívější doby, kdy se brali... ale tak, ale jo... Nevím. Nevím, nevím prostě ...

Myslíš, že je manželství dobrá věc? Nebo spíše člověku něco bere, než dává?

Tak zase to záleží na těch dvou lidech, jak si určej ne role, ale jak si vyhovují v tom vztahu. Co si dokážou povolit, a co si dokážou jakoby ... zakazovat nezakazovat. Prostě to záleží na těch dvou lidech, jak si nastavěj určitý jakoby pravidla. Jo takže ono, je to individuální hodně asi no...

Ale co si myslíš víc? Víc bere nebo dává?

Kdybych já si měl osobně vybrat, tak bych si přál, aby to dávalo.

Takže to podle Tebe nedává? Co to třeba nedává?

Člověk se už nemůže vybrat, dělat úplně všechno, co by chtěl... Určitě ho tam něco svazuje a určitě se chová úplně jinak, než kdyby byl sám, protože ta rodina nebo manželka má o něj strach v určitých situacích a musí se ohlížet na toho druhého, už to není jenom já, já, já, ale jsme to my!

Žiješ v úplné rodině nebo jsou rodiče rozvedení či nesezdaní?

V úplný rodině.

Jak vnímáš vztah svých rodičů?

A tak komunikují dobře, ale tak je jasný, že po těch... já nevím 35 letech co sou spolu, že tam taky konflikty jsou, že to taky není extra růžový, ale zas na druhou stranu už jsou rozumný a dospělý lidi a dokážou si to vyřešit. Takže nejde žít, já si myslím 30... 40 let v harmonickém vztahu. Neznám nikoho takovýho, aby se nepohádali nebo něco...

Jak si představuješ harmonický vztah?

To snad ani neexistuje. Já jsem to hlavně nezažil. Protože co znám rodiče, strejdové, tak vždycky tam byl nějaký problém, ale vyřešil se.

Musí mít podle Tebe lidé v manželství děti? Může být jedno bez druhého?

Nevím, já osobně bych v manželství bez dětí, žít nechtěl. Jako když to, pokud jsou ten pár a jeden z nich je třeba neplodnej nebo něco a nepodaří se adopce, protože to není asi tak jednoduchý nebo nechtějí mít cizí dítě v rodině, tak to jde i bez toho. Já ale osobně bych nechtěl žít bez dítěte v rodině.

Chtěl bys mít jednou dítě nebo děti?

Určitě!

A kolik?

Nevím... minimálně dvě. Určitě bych nechtěl jedináčka, ale nejvíc tři no. Takže 2-3.

Jaký je Tvůj názor na manželství bez dětí? Když se manželé dobrovolně rozhodnou, že nechtějí mít děti. V početí jim tedy nebrání žádná nemoc, kvůli které by děti mít nemohli.

Když jim to vyhovuje, proč ne. Určitě jsou nějaký páry, který vlastně můžou mít děti a nechtějí mít děti. Je to jejich rozhodnutí dobrovolný a s tím asi nelze nic dělat. Když jim to vyhovuje, tak proč by to měli odsuzovat jiný, že jo...

Jak moc podle Tebe dnešní doba "pomáhá" tomu, aby se lidé brali? Vnímáš dnešní společnost tak, že vytváří dobré podmínky pro manželství nebo spíš naopak?

Já si myslím, že spíš naopak. Hromada lidí se nebere, když mají děti nebo něco. Se nebere i z finančních důvodů. Já si myslím, že ta doba pro manželství není tak extra dobrá. Ale tím to neodsuzuju, jako to je daný všechno ekonomickým hlediskem.

Jak se představuješ typického ženáče a typickou paničku?

Tak to já nevím, to asi myslím, že asi ne, že to není hned poznat, asi, podle mě. Je jasný, že když to bude asi nějaký starší pán, tak na něm asi se to poznat dá nebo se dá uvažovat, že asi bude ženatej nebo asi něco tohleto. Ale u těch mladších si myslím, že se to poznat nedá, pokud nenosej prstýnky a jsou spolu, tak se to poznat nedá. Pokud nosej prstýnky, tak se to poznat dá, že jo, třeba podle prstýnků. Nebo podle oslovení nebo podle něčeho, ale ono to je hodně těžký asi poznat...

Co by Tebe osobně lákalo na tom být v manželství?

Já nevím, teplá večere (smích). Ne tak je to asi, pro chlapa si myslím, že to je takovej ten pocit, že má takovej ten domov, že tam na něj někdo čeká, s kým může sdílet problémy. Může to sdílet, i když spolu nejsou ženatý nebo něco, ale furt je mu ta manželka blíž než... Má takovej podle mě větší pocit jistoty.

Jaké jistoty?

Že už prostě má nějakého člověka, kterej není jako přítelkyně... Kamarád... Že ta manželka, je mu bližší než přítelkyně, jako přítelkyně jako fajn, ale ta manželka je něco víc... Jinak nevím, jak to říct.

Jaké jsou podle Tebe nejčastější příčiny rozvodů?

Podle mě je to nuda ve vztahu. Jo prostě, když se mají rádi, dobře jsou zamilovaný, vezmou se. Můžou potom... Nebo když se vezmou, tak to tak nevnímaj. Nemají společný koníčky, nedokážou se sami spolu bavit, tak když jsou zamilovaný, tak to tak neviděj, že jo, protože támhleto... Ale pak se vezmou, mají děti, ty děti je stmelej, ale pokud potom už ty děti odrostou nebo jsou trošku větší a nemají společný zájmy, tak už to na ně dopadá, už je to nuda ve vztahu, že si nedokážou říct, půjdem támhle, uděláme společně támhle to... Neplánujou si budoucnost. A nebo potom nevěra. Jo to už je asi.. něco jinýho, Ale podle mě je to hodně nuda ve vztahu. Jakmile se začnou nudit, tak to z toho vyplývá už i ta nevěra. Tak hledají zpestření, hledají něco jinýho.

Co si představíš pod pojmem nesezdané soužití?

Nesezdané soužití? To jako když spolu žijou a nejsou spolu vzatý.

Je podle Tebe i v NS doba, kdy se lidé rozhodnou přejít od randění ke společnému soužití? A je tu po dle Tebe i možnost, že bude někdy pak na manželství už pozdě?

Znám takový jedny... Ale je to různý, záleží taky na těch možnostech těch dvou..Ale asi jo, ono potom, když už spolu randěj, že jo, většinou bydlí kluk jinde, holka jinde. A potom si řeknou jo, tak najdeme si společný byt. Podle mě čím dýl to trvá a nemají děti, tak potom už ta šance... Protože potom tomu klukovi to tak nepřijde. Většinou když už spolu takhle bydlej, tak už chce většinou ta holka. Klukovi to podle mě ani tak nepřijde jakoby. Jo, prostě ten přijde domů, vidí tam tu svojí přítelkyni nebo tu družku. Tak, asi jo protože, čím je člověk starší, tak asi už ten kluk nebo tohleto si řekne, že už to nemá cenu, proč bysme to dělali, stojí to peníze, tak si myslím, že asi jo.

Je podle Tebe lepší nesezdané soužití? Proč? Je lepší i když čeká pár dítě?

Já si myslím, že to lepší není, z mého hlediska. Protože to dítě by se mělo narodit do úplný rodiny. Protože potom mu vysvětlovat, měnit mu jméno, není to asi takový. Mě rodiče

učili, že když se čeká dítě, že by se mělo narodit do úplný rodiny. Aby tatínek a maminka se jmenovali alespoň stejně. Já si myslím, že kdo takhle žije, tak že je to asi z ekonomickéjch důvodů.

Má podle Tebe nesezdané soužití nějaké výhody? Jaké?

Tak výhody, výhody to má jednoduše... nebo jednoduše, tam když potom nastane nějaký krize nebo něco, tak když nemají děti, odstěhují se od sebe a je to v klidu. Nemusí to řešit soud, nemusí to řešit nic. Prostě řeknou si hele, prostě nevyhovuje nám to, tak jdou. Když už mají dítě, tak tam to potom i záleží na soudu nebo na něčem, ale výhody... výhody. Když mají třeba dítě, tak můžou mít výhody, když mají třeba trvalý bydliště táhle a druhý takhle, tak třeba na příjem, na přídavkách na penězích nevím, nemám s tím zkušenost...

Má více výhod manželství nebo nesezdané soužití?

Tak výhody, výhody to má jednoduše... nebo jednoduše, tam když potom nastane nějaká krize nebo něco, tak když nemají děti, odstěhují se od sebe a je to v klidu. Nemusí to řešit soud, nemusí to řešit nic. Prostě řeknou si hele, prostě nevyhovuje nám to, tak jdou. Když už mají dítě, tak můžou mít výhody, když mají třeba trvalý bydliště támhle a druhý támhle... Tak třeba na příjem, na přídavkách na penězích... nevím, nemám s tím zkušenost.

Jak si v tomhle směru představuješ svou budoucnost Ty? A za jak dlouho ji plánuješ?

Neplánuju. Nebo neplánuju, když to přijde, tak to přijde. Může to bejt za rok, za dva, za tři.. Nevím.

A plánuješ třeba to manželství nebo ne?

Já bych určitě chtěl bejt manžel nebo bejt v manželství.

Je ještě něco, co bys chtěl dodat? Něco na co jsem se nezeptala nebo něco co tě právě napadá?

Nenapadlo mě nic...(smích)

ROZHOVOR Č.7., Marie, žena, studuje VŠ, zadaná

Co si představíš, co se Ti vybaví pod pojmem manželství?

Rodina, svatba...

Jak si představuješ rodinu?

Rodina... no tak asi, ty manželé, děti, že se tam neřešejí nějaký velký konflikty, nehádají se nějak extrémně. Podnikají spolu různé výlety, mají společný zájmy.. a tak... Já nevím, to mi přijde takový logický, ne? (smích).

Jaká je Tvoje zkušenost s manželstvím? Nejsi vdaná, takže předpokládám, že osobní zkušenost žádná. Ale z okolí třeba. Jestli je hodně lidí vzatý nebo třeba i z rodiny zkušenost. Jestli je kladná nebo záporná?

No z rodiny, když to vezmu, tak sestřenice jsou skoro všechny vdaný. Jinak mám zkušenost kladnou, nikdo se nám zatím nerozvedl. Z kamarádů zatím nikdo ženatý. Bohužel... Ale třeba to přijde časem, dospějou do toho (smích).

Jaké "podmínky" by měl splňovat Tvůj budoucí manžel?

Měl by být hodnej, bohatej, hezkej (smích). Ne, tak měl by bejt hodnej, měl by mě mít rád. A měla by s ním bejt sranda, měli bysme mít společný zájmy a názory.

Jak si představuješ hodného chlapa? Co všechno by musel dělat?

Pff, že mě nebude bít (smích) nebude mě nějak urážet, a... nevím, prostě se bude chovat jako gentleman.

Jaká doba předchází manželství? Jak dlouho se podle tebe musí partneři znát, než se vezmou?

Tak to nevím... Asi delší... Kolem 5, 6 let.

Proč si myslíš, že dnes lidé nejčastěji berou?

To nevím, nikdy jsem nad tím nepřemýšlela, proč se někdo nejčastěji vdává nebo žení (smích).

Zkus zapřemýšlet...

Mají se rádi, kvůli daním, kvůli penězům - znám takovej příběh...

Mají se rádi - co to všechno dle Tebe zahrnuje?

Mít se rád? Prostě se mají rádi... jak to mám popsat...(smích). No nevím pod pojem mít se rád, si představuje že k tomu druhému cítím takovej velkej cit... jinak nevím, jak si to představit...

Proč by se podle Tebe měli lidé brát?

Že se mají rádi prostě, chtějí být spolu.

Co to pro Tebe znamená, být spolu?

Prostě že se mají rádi, chtějí spolu žít a chtějí spolu mít děti. Prostě se milují. Kdo by taky chtěl že když se mají rádi, a by jeden žil v Liberci a druhý v ČB. Takže třeba si přijdou domů z práce nebo odněkud, dají si pusu, dají si čaj, popovídají si, jak se měli, můžou i spolu podniknout něco, jestli mají stejný záliby. A potom si každé třeba může jít dělat co chce, ale pak by se měli sejít třeba u večeře alespoň... Jít spolu spát...

Myslíš, že je manželství dobrá věc? Nebo spíše člověku něco bere, než dává?

Podle mě je to dobrá věc... nebo normální věc. Nic nebere... Podle mě se moc nemění, když už jsou spolu třeba 10 let, tak moc nezměněj tím, že se vemou.

Žiješ v úplně rodině nebo jsou rodiče rozvedení či nesezdání?

V úplně rodině.

Jak vnímáš vztah svých rodičů?

Asi normálně. Přijdou domů a první co udělaj je, že si sednou, dají si kafe a popovídají. To mi přijde hezký.

Chtěla bys to mít někdy taky tak, nebo jinak?

Ne myslím, že takhle by to bylo dobrý.. Přijít z práce a dát si třeba čaj, prostě si popovídat co bylo a prostě strávit tu chvíli po tý práci spolu...

Musí mít podle Tebe lidé v manželství děti? Může být jedno bez druhého?

Asi je to jedno. Ale asi je to lepší, když mají děti. Protože nejsou tak sami. S těma dětma je větší sranda a mají s nima takový lepší zážitky, že mají ten život naplněný. Nelezou si tolik na nervy (smích).

Jak to myslíš? Naplněný život...?

Nevím, že jim to dává prostě nějaký smysl toho život, že ho nějak prožijou .. a ne že budou celej, nevím jak to říct... celej život jako sami a pak třeba když se jednomu něco stane tak ten druhý zůstane sama je to takový vošklivý a má se třeba na koho obrátit nebo tak... Jinak nevím, jak to říct (smích).

Chtěla bys mít jednu dítě nebo děti?

Jednou jo.

A kolik?

Asi 2, aby nebyl jedináček rozmazlenej. Tři už je moc.

Jaký je Tvůj názor na manželství bez dětí? když se manželé dobrovolně rozhodnou.

Mi nevadí... Když se k tomu tak rozhodnou, tak mají asi jiný záliby. Třeba cestování. Když to mají nějak vyplněný, tak proč ne. tak každé nemusí mít rád děti, že jo (smích).

Jak ten vztah podle Tebe musí vyplnit?

No liší se to asi těma starostma, že prostě netráví volný čas s dětma, ale třeba těma koníčkama, tím cestováním. Měli by ho vyplnit společnýma zálibama, protože když by měli jakoby odlišný zájmy, tak by to asi neklapalo to manželství bez dětí si myslím, protože ty děti přeci jenom ten pár dost spojujou.

Jak moc podle Tebe dnešní doba "pomáhá" tomu, aby se lidé brali? Vnímáš dnešní společnost tak, že vytváří dobré podmínky pro manželství nebo spíš naopak?

Spíš naopak.

Proč?

Když jsou spolu svobodný, tak mají lepší... Jak to říct... Lepší možnosti, mají pocit, že jim nic nebrání... Podle mě jsou teď ty lidi, sice dospívají rychle ale mentálně pomalejc, furt si připadají, že jsou mladý, mladý, mladý a najednou bum a jsou starý.

Jak se představuješ typického ženáče a typickou paničku?

Jako paničku jako paničku nebo paničku jako v domácnosti?

Jako paničku, která je v manželství. Prostě v tý domácnosti třeba...

Chodí do práce?

To taky, může. Jak si jí představíš, to je jedno. Jestli si jí představíš, že nechodí do práce, tak třeba i tak.

Panička?... Když se řekne panička, tak si asi představím, že nechodí do práce. Chodí na manikúru, ke kadeřníkovi. A ženáče? Asi normálně. Normální chlap.

Jak se třeba podle Tebe chová.

Asi normálně. Nebo tedy si to myslím. Nemyslím si, že by se nějak chlapi měnili když se ženěj.

Co by Tebe osobně lákalo na tom být v manželství?

Já nevím... co by mě to lákalo jo... nevím no... asi třeba pocit jistoty.

Jistoty?

Jistotu - prostě si nemůže si sbalit kufry a jen tak odejít, jen tam prostě nějaký ten vyšší problém kterej se pak musí řešit... Ale v současný době nevím proč bych chtěla být v manželství... to nevím.

Jaké jsou podle Tebe nejčastější příčiny rozvodů?

Nevěra...

Ještě nějaký?

Asi zjistěj, že si prostě nerozuměj.. Špatnej sexuální život. Nebo třeba že jeden z partnerů nemůže mít děti, kvůli tomu se hádají.

Co si představíš pod pojmem nesezdané soužití?

Život na hromádce.

Je podle Tebe i v NS doba, kdy se lidé rozhodnou přejít od randění ke společnému soužití? A je tu po dle tebe i možnost, že bude někdy pak na manželství už pozdě?

Ještě jednou tu první část...?

Je podle Tebe i v NS doba, kdy se lidé rozhodnou přejít od randění ke společnému soužití? Ještě spolu jako nežijou, jenom spolu randí a potom třeba po nějaké době se rozhodnou přejít k tomu společnému soužití. Tak jak dlouhá, podle Tebe ta doba je?

Tak to je asi u každého jiný... Někdo to zvládne po 2 měsících, někdo dýl, za pár let.

A je podle Tebe i možnost, že bude na manželství už pozdě?

Jo! Asi jo, protože jim to tak začne vyhovovat a řeknou si proč se brát. Si myslím, že když to nezvládnou do určitý doby, tak jsou pak takový pohodlný.

A máš představu jak dlouhá ta doba zhruba je?

Tak do 10 let, pak už si řeknou, jsem spolu 13 let tak to nemá cenu aby sme se brali...

Je podle Tebe lepší nesezdané soužití? Proč? Je lepší i když čeká pár dětí?

Bez dětí, je to asi možná lepší. Protože člověk neví koho potká. Někoho sbalíš v baru a co pak? Rozvod hned (smích). No asi je tam větší prostor proto, že když se jeden z toho páru rozhodne třeba odjet do ciziny, tak nemusí "brát ohled na toho druhýho". Řekne si že je svobodnej a může si dělat co chce. Ale když se rozhodnou mít dítě, nebo nerozhodnou, to je jedno (smích). Tak je asi lepší to manželství, aby to dítě mělo prostě takový to zázemí,

tu rodinu. Aby nemělo bordel v tom, že tatík se jmenuje jinak maminka se jmenuje jinak a proč on se jmenuje zrovna třeba po tatínkovi. A aby vyrůstalo v tom prostředí, aby měl ty vzory, jako tu rodinu.

Má podle Tebe nesezdané soužití nějaké výhody? Jaké?

Ta svoboda...

Jak si představuješ svobodu?

Jak si jí představuju, no že prostě když mě naštve, tak si sbalim kufry a můžu bez problémů odejít, že jo. A nic mě vlastně nemusím nic řešit... Papíry, vyrovnání a já nevím co prostě. Můžu druhý den začít úplně znova, teoreticky.

Má více výhod manželství nebo nesezdané soužití?

To asi nemůžu ještě posoudit, z mojí strany se asi jeví NS ale někdo jiný může říct třeba manželství.

Proč?

Tak teď je mi 20, že jo, takže zatím jako úplně neplánuju a nemůžu to prostě posoudit, jaký má výhody manželství... Nemůžu posoudit třeba ani ze strany rodiny, protože jsem součást té rodiny, jen jedna strana toho páru, to zatím nemůžu posoudit si myslím.

Jak si v tomhle směru představuješ svou budoucnost Ty? A za jak dlouho ji plánuješ?

Jako manželství?

Nebo jestli ho třeba vůbec neplánuješ, jestli jo nebo ne.

Tak každá ženská se chce asi vdávat, ale chtěla bych to stihnout tak třeba do 30, aby byla hezká nevěsta a mladá, tak 27 let. Nevěsta nemá bejt ošklivá, že jo (smích). No a nevím, první dítě kolem 29... 30. A tak za 2 roky druhý, aby nebyly daleko od sebe a abych nebyla moc stará zase.

Je ještě něco, co bys chtěla dodat? Něco na co jsem se nezeptala nebo něco co tě právě napadá?

To nemám... Asi ne.

ROZHOVOR Č.8, Rostislav, muž, 24 let, pracuje i studuje, nezadaný

Co si představíš nebo co se Ti vybaví pod pojmem manželství?

Tak uzákoněný vztah dvou lidí.

Jaká je Tvoje zkušenost s manželstvím?

Měl jsem rodiče, tátu a mámu a byl jsem jednou na svatbě. Když měl kamarád s kamarádkou v kostele, a jak tam najednou Pán Bůh... Teda pan farář povídal "co Pán Bůh spojil, člověk nerozdělí!" toho jsem se úplně děsil.

A ta zkušenost je tedy spíš negativní nebo pozitivní?

Tak nějak... tak naši jsou rozvedení. Takže, to je otázka... nevím, pořádně.

Jak Tě tohle všechno ovlivnilo?

Jak to myslíš? Jakoby co z toho by mě mělo ovlivnit?

Jak tyhle zkušenosti co máš, jaký měly vliv na to, co si myslíš?

Stále mám k tomu pozitivní vztah. Když potkám ženu, kterou si budu chtít vzít za manželku, tak si jí vezmu a nebudu říkat, že nechci. Je to takový vyústění toho vztahu.

Jaké "podmínky" by měl splňovat Tvoje budoucí manželka?

Jsou vlastně jenom dvě - musí mě přitahovat a nesmí to bejt kráva (smích). Tak jako to těžko říct, že jo.

Takže tyhle ty dvě podmínky máš teda, jo? Dobře.

To je jako hodně široký, protože ... prostě...

Co všechno obsahuje to, že ta holka není kráva? Jaká musí být aby podle Tebe nebyla kráva?

Nesmí bejt hloupá, alespoň ne tak hloupá jako já. Musíme mít v některých věcech, hodně věcech... Takovej... podobnej názor. Podobnej pohled na řešení společných problémů. Takový věci prostě...

Mohl bys třeba popsát nějakou situaci?

Že si musí stát za svým názorem, aby měla nějaký morální zásady. Například aby tam nebyla hoňba jen za těma prachama, a aby tam měli prostor i děti, volnej čas, koníčky a tady ty věci.

Jaká doba předchází manželství? Jak dlouho se podle Tebe musí partneři znát, než se vezmou?

dokážu si představit rok, dva a pak do toho klidně prásknout (smích). Nevim, když jsou pro ty 2 lidi, tak že jo...

Proč si myslíš, že dnes lidé nejčastěji berou?

Takový vyvrcholení vztahu, jako? když se dva prostě seznámí, dokážou si představit, že by spolu mohli strávit i zbytek života, žít spolu dál...

A je to teda jediný důvod proč si myslíš, že se ty lidi nejčastěji dneska berou?

Tak já to tak nějak vidim vždycky hrozně ideálně.

A co to podle Tebe znamená být spolu? Jak si to představuješ?

Tak... no... že... že spolu žijí, sdílejí záliby, svoje starosti i jiný starosti... i nestarosti. Jako v tom dobrým i špatným. Nejenom, že spolu žijí... Že spolu tráví.. že spolu žijí i intimně.

Proč by se podle Tebe měli lidé brát?

Protože si spolu dokážou představit zbytek života.

Co tím myslíš?

Tak už nějaký čas s tím chlapem nebo ženskou strávíš a máš pocit, že si ho dokážeš představit, jako otce nebo matku svých dětí. Bereš ho i s tím dobrým a špatným, že po tom roce tě nesere, že jí nebo ho bereš tak, jakoby, takovýho jakej je, důvěřuješ mu... To je důležitý... Ta důvěra.

Myslíš, že je manželství dobrá věc? Nebo spíše člověk něco bere, než dává?

Já věřim tomu, že to je dobrá věc.

Proč?

Protože to je takový jakoby už... Máš tam jakoby oporu toho druhýho člověka. A považuju to, jakoby když je to manžel/manželka, že je to prostě víc než jenom přítelkyně. Opravdu jak se říká v tom dobrým, i ve špatným.

Jak si představuješ oporu?

To je takový to, že když mě někdo nesere, tak jí můžu říct, co mě štve a ona k tomu přihlédne a ona se mi pokusí pomoci, například vyloženě vim, že jí můžu důvěřovat, že když jí něco řeknu, vim, že to zůstane mezi náma. Pak když onemocníš něco se ti děje, víš, že ti bude oporou. Například já pojedou na závod a to přijedu vyšitej, dej si do závorcky vyřízenej (smích). Tak, že bude ten přístup: ty můj hrdino! Ale i naopak. Když ona bude nemocná, tak veškerá péče all inclusive.

Žiješ v úplné rodině nebo jsou rodiče rozvedení či nesezdaní?

Tak teďka žiju v neúplné, i když vlastně skoro už můžu říct, že žiju sám, protože když jedu domů, tak když sem tam byl naposled, tak sem se tam cítil jako na návštěvě skoro. Se tam objevim jenom jednou za měsíc na 1 den, tak to v podstatě...

Jak vnímáš vztah svých rodičů? I když jsou tedy rozvedení Jak spolu komunikují, jak se k sobě chovají?

To se rozvedli 2 roky zpátky, když už jsem byl na škole.

A komunikou spolu normálně? dobře?

Tak občas jo.

Takže ho vnímáš spíš pozitivně nebo negativně?

Tak to vnímám tak, že to tak prostě je. Jsou to dva lidi, co spolu něco zažili a už mezi nima nic není. Já jsem měl spíš problémy s tátou, takže jediný co vnímám je, že ta komunikace je omezená. Poslední 4 roky, co sem na škole sem se s nima viděl poměrně málo, teď se s nima vidím ještě míň. S tátou jedenkrát za týden a se zbytkem, jednou až dvakrát do měsíce. Protože táta bydlí v tady. Já to nijak neprožívám, je to jako bych byl pryč z tý rodiny. Jako... že sem se osamostatnil, tak.

Musí mít podle Tebe lidé v manželství děti? Může být jedno bez druhého?

Tak může být jedno bez druhého, protože mnozí třeba ty děti mít nemůžou.

Chtěl bys mít jednou dítě nebo děti?

Určitě! dvě, tři?

Jaký je Tvůj názor na manželství bez dětí? Když se manželé dobrovolně rozhodnou, že nechtějí mít děti. V početí jim tedy nebrání žádná nemoc, kvůli které by děti mít nemohli.

Pokud to tak vezmou oba dva, pokud se na tom dohodnou oba dva, tak je to jejich volba.

A jak podle Tebe vypadá ten jejich vztah pak? Liší se nějak od toho manželství, kde ty děti jsou?

Já tady to radši moc neřeším. Já bych děti rád měl, ať jsou třeba adoptovaný, kdyby se vyskytnul nějaký problém. Nechci řešit jak by to vypadalo bez dětí, ale jak by to vypadalo s dětma.

A jak si to představuješ s dětma? Jaká je Tvoje představa?

Tak... máma, táta, dvě až tři děti. S dětma se lítá všude možně venku, občas je vedou rodiče ke sportu, ale ne jen k němu. Protože sport není úplně všechno, jak všichni víme... A jestli neumřeli... tak tam žijou dodnes (smích). Občas se i pohádat, ale moc to neumím. Hádat se se ženskou. Naučili bysme je na kolech, na lyžích... a co by ještě sami chtěly. Ale každé máme i svoje záliby, ve kterých bysme si vyšli vstříc. Když ona by chtěla někam s kamarádkama ven... Prostě, jestli neumřeli, tak tam žijou dodnes (smích).

Jak moc podle Tebe dnešní doba "pomáhá" tomu, aby se lidé brali? Vnímáš dnešní společnost tak, že vytváří dobré podmínky pro manželství nebo spíš naopak?

Tak pokud se bavíme o společnosti jako o lidech, tak to je vždycky jenom na těch lidech. A jaká je společnost, společnost, která se žene za penězma za bohatstvím, tak tam asi horko-těžko, ale tady nad tím jsem nikdy nějak pořádně nepřemejšlejš, tak nedokážu nějak pořádně říct.

Jak se představuješ typického ženáče a typickou paničku?

Počkej, myslíš ženáč? To je jakoby... to mi zní...

Právě, no, co se ti vybaví, když jsem to řekla.

Když ženáč, tak si představím nějakýho podpantofláka. A když řekneš paničku, tak si představím vyloženě paničku, takovou nějakou fíflenu.

Jako v tom manželství myslím tu paničku, takovou typickou manželku.

Tak tu... si jí představuju úplně jako normální ženskou. Tak v podstatě i ty by si mohla bejt panička a já manžilek. Nevidím to jako nějakou nemoc nebo diagnózu. Myslím si, že je to úplně normální...

A jak teda vypadá podle Tebe normální ženská?

Jak... No taková, kterou potkáš v davu - zadek, prsa, oči... Každá ženská je trochu jiná. Jako normální ženskou jak si představuju... Ženskou poznám tak, že má ženský proporce. Neexistuje návod nebo popis univerzální ženský, naštěstí!

Co by Tebe osobně lákalo na tom být v manželství?

Když bych věděl, že je to opravdu ona ta holka, tak ta představa, že prostě bych s ní mohl bejt zbytek života, tak jo...

Jak poznáš tu pravou?

dokážu si představit, že s ní budu za 10... 20 let. dokážu si to představit, klidně za x let, prostě. dokážu si představit jak spolu sdílíme slasti ale i strasti, dokážeme si vyjít vstříc a vychováváme spolu děti. Tak... třeba tak...

Jaké jsou podle Tebe nejčastější příčiny rozvodů?

Že ten jeden tomu... Vezmu to třeba, tenhle chlap, plácnu, ženská, a začne třeba vydělávat velký peníze a chlap, je zraněný jeho ego. A jakoby těžko to začne snášet. Nebo jeden z toho páru si najde někoho jiného. Těch důvodů je spousta.

Tak tyhle dva Ti tedy přijdou jako zásadní?

To je jako vyloženě... Setkal sem se v okolí s tady těma dvěma případama. Ale těch důvodů může být mnohem víc, takže .

A nějaký další například?

Odcizení se sobě navzájem, pak tam může být problém s chováním - co se jednomu z toho páru nezdá na tom druhým... No... hm... prostě se odcizí. A nebo ženská nebo chlap přijdou na to, že sou lesbička nebo gay (smích).

Co si představíš pod pojmem nesezdané soužití?

Když dva spolu žijou, mají třeba i děti, ale nejsou to manželé.

Je podle Tebe i v NS doba, kdy se lidé rozhodnou přejít od randění ke společnému soužití? A je tu po dle Tebe i možnost, že bude někdy pak na manželství už pozdě?

Podle mě už to potom prostě... Podle mě na to není nikdy pozdě, ale už to nebude takový. Už to bude jediná změna jenom, která proběhne v podstatě . Pokud spolu třeba 2, 3 roky žijou, tak je pak drobná změna, že nebudou mít na dveřích napsáno Hauptvogel a Hanakrová, ale jenom Hauptvogelovi.

A jaká je teda podle Tebe ta doba, než se rozhodnou přejít od toho randění k tomu soužití? Zhruba.

Já nevím.

Tak když bys to vzal třeba jako u sebe. Když si představíš sám sebe s nějakou holkou, tak kdy už si myslíš, že bys o tom začal uvažovat?

Hele, co tak jakoby vezmu, jediná holka, na kterou jsem v poslední době tak nějak myslel, jediná holka se kterou sem se tak nějak... Když to řeknu takhle, se kterou sem se naposledy i vyspal, tak sme spolu nejdřív začali bydlet jako spolubydlící. A až jako potom... My jsme na sebe pořád jako takhle koukali, a až jako potom, z toho něco vzniklo. Takže tady to prostě nedokážu říct, to má každé jinak.

A jak si myslíš, že to je nejčastěji?

Tak nejčastějc... Začnou spolu chodit měsíc... dva, pak spolu zkusí bydlet, pak buď půjdou dál nebo se rozejdou.. Vyjde nebo nevyjde. Zase dlouho spolu chodit, několik let, ne spolu bydlet... A pak to zkusí, tak pak vlastně zjistí, že toho druhého znají úplně jinak a že spolu vlastně nemůžou bejt. Taková jedna z mých úžasných teorií je: Nejdřív tu holku pořádně vyděsit, a když se nelekne, tak je to v suchu (smích). Když člověka poznáš z tý horší stránky a nevyděsíš se hned, tak je to lepší, než zjistit to za... dejme tomu za pět let.

Takže si myslíš, že je lepší ukazovat nejdřív špatný vlastnosti?

Já si myslím, že je nejlepší být sám sebou, nebo se o to alespoň snažit... A nepřetvařovat se kvůli někomu, protože když tomu druhému na tobě záleží, tak tě bere takovou jaká seš. Alespoň já si to teda myslím...

Je podle Tebe lepší nesezdané soužití? Proč? Je lepší i když čeká pár dětí?

Kdyby ten pár čekal dítě... Kdybych čekal dítě s nějakou holkou, tak bych uvažoval o svatbě.

Takže není lepší...

Ale proč? Já to nedokážu pořádně říct, ale prostě... Považuju to spíš za takový jakoby, když se řekne rodina, tak si představuju manželé, děti, nějaký další příbuzný a tak, ale ...

Takže to nesezdané soužití podle Tebe není lepší, jestli jsem to správně pochopila?

Tak určitě to má svoje výhody... Ale já nevím jak prostě, z mého pohledu (odmlka).

No právě, z tvého pohledu je to jak?

Tak nějak prostě cítím, že prostě ta... když jsou ty manželé, tak jakoby je to lepší. Nevím...

Co tedy cítíš, když řekne manželství? Jaký pocit to v Tobě vyvolává? A jaký pocit v Tobě vyvolává nesezdané soužití?

Nesezdaný soužití ve mě vyvolává jen takový jakoby přítel - přítelkyně. když spolu jakoby jenom chodí a není to ještě nějak extra "závazný". Manželé, tam už je to prostě v tom dobrým i špatným a je to navážno, rodina. A navíc, když potom přijdeš do školy pro děti a maminka se jmenuje jinak a tatínek jinak a pak to otázka: Kdo vy ste?... To ne (smích).

Má podle Tebe nesezdané soužití nějaké výhody? - Jaké?

Tak oba dva budou mít určitě jako takový větší pocit svobody v tom vztahu. Nevím, to je možná blbost. To je ale asi tak jediný co mě napadá."

Jak si představuješ svobodu?

Svoboda?... Že člověk ví, že si může sbalit svoje saky paky a odejít. Za dne na den, když to tak přeženu. Je to hnusný, ale je to tak...

Má více výhod manželství nebo nesezdané soužití?

Když to vezmu z právní stránky, tak má větší výhody manželství.

Tak alespoň nějaké vyjmenuj.

Tak... zdanění. Už jenom taková ta pakárna s těma příjmeníma. Jako pak vemeš dítě do školky. dítě se jmenuje Novák, tatínek je Hauptvogel (to je moje oblíbený jméno mimochodem), maminka je Nováková a budou prostě se dohadovat jestli patří k tomu dítěti a tak...

Jak si v tomhle směru představuješ svou budoucnost Ty? A za jak dlouho ji plánuješ?

Jinak jsem si to představoval před 10ti lety, jinak před 5ti lety. A teďka už si říkám, že bych si dokázal představit, že za 10 let budu mít nějakou práci, ženu, 2 - 3 děti a tak nějak se budu mít fajn. K tomu dělat třeba jakoby něco navíc, třeba plácnu: trénovat děti na kolech nebo něco takovýho...

Je ještě něco, co bys chtěl dodat? Něco na co jsem se nezeptala nebo něco co Tě právě napadá?

Nemám slov...(smích)

ROZHOVOR Č.9., Andrea, žena, 22 let, studuje, zadaná

Co si představíš, co se Ti vybaví pod pojmem manželství?

Co si představím? Nějaký svazek, jako trvalost...

Jak to myslíš - trvalost?

Trvalost je pro mě něco napořád, jakože když se ty 2 lidi vezmou, tak spolu prostě už budou napořád, prostě do konce života...

Jaká je Tvoje zkušenost s manželstvím?

Moje zkušenost?... Jako žádný jsem nezažila, ale jako z okolí, co se týče mojí rodiny, tak i v tom širokém kruhu je to... Je to na celý život, nemáme tam žádný rozvody a všichni jsou takový dá se říct, jako harmonický.

Jak si představuješ harmonický vztah?

No.. ty dva jsou spolu spokojený, jsou jeden druhému oporou, vědí o sobě všechno.. Jsou takový.. jsou to dobří přátelé, ale samozřejmě je tam i ten mileneckej vztah...

Co pro Tebe znamená být oporou?

Když jeden z partnerů zažívá těžkou situaci a potřebuje s čímkoli pomoci, potřebujem pomoc... tak ten druhý stojí při něm a pomůže mu...

Jaké "podmínky" by měl splňovat Tvůj budoucí manžel?

No... Tak měl by bejt taková ta opora, jakože vim, že mě nezklame, že mě podpoří a že mě bude mít rád. Věrnost je ale podle mě jedna z nejdůležitějších věcí ve vztahu. Rozhodně bych chtěla a vlastně to i čekám, že mi partner je a bude věrnej!

Jaká doba předchází manželství? Jak dlouho se podle Tebe musí partneři znát, než se vezmou?

No tak když to vezmu časově tak řeknu tak ty 3-5 let.

Proč zrovna takhle dlouho?

No kolem 3 let, myslim nejpozdějc vyprchá taková ta chemická zamilovanost.. pak až se ukáže jestli se ty partneři k sobě hoděj psychicky a stojí o to delší partnerství.. že už to není jen o tý chemii ale o tý sounáležitosti?

Sounáležitosti?

To je jakoby ta podpora... o je právě ta podpora, to, že se mají opravdu rádi...

Proč si myslíš, že dnes lidé nejčastěji berou?

V dnešní době, v dnešní době by to asi mělo být z lásky. dřív určitě to bylo kvůli dětem, protože přeci jen tu antikoncepci nevyužívali tolik jako dneska i interrupce je dostupnější si myslim. Takže dneska už to bude spíš kvůli lásce.

A jak podle Tebe vypadá láska? Co si pod tím slovem představíš?

Ty2 lidi se podporují, pomáhají si, jsou si věrný a prostě tak, se mají rádi. Hodně důležitá je ta podpora, stojí za sebou.

Proč by se podle Tebe měli lidé brát?

No, kvůli lásce (smích).

Myslíš, že je manželství dobrá věc? Nebo spíše člověk něco bere, než dává?

Asi dobrá, mě to přijde jako takový stvrzení toho, že jsou spolu.

Jak to myslíš, mohla bys mi to nějak přiblížit?

(odmlka)... Jak to myslim, že to je stvrzení toho že jsou spolu?

Můžeš popsat situaci...

Třeba když mi někdo řekne že jsou manželé, tak mi to přijde jako něco, co nikdo jinej nemůže změnit.. přijde mi to, jakože... do tý doby, co ty lidi spolu jenom choděj, tak je to takový jako přelétavý ale co se stanou těmi manželi, tak si to vyjasnili a chtějí bejt jenom spolu, jako napořád.

Žiješ v úplné rodině nebo jsou rodiče rozvedení či nesezdaní?

V úplné rodině.

Jak vnímáš vztah svých rodičů?

No, je tam jasná ta dominance mýho tatky (smích). Tatka je ten, kdo má poslední slovo, a mamka je taková že se mu většinou podřídí, ale taky tam vznikne hádka, když opravdu nesouhlasí. Ale ve většině takovejch těch důležitějších věcí, má hlavní slovo tatka.

Jak vnímáš ten stav, tuhle situaci, jak to na Tebe působí?

Sama bych to ve svém vztahu takhle nechtěla, mám radši když tam je vyrovnanost váhy slova těch partnerů a působí to na mě tak jako že... bych přála mamce aby se to změnilo (smích) .. prostě aby se to vyrovnalo...

Musí mít podle Tebe lidé v manželství děti? Může být jedno bez druhého?

Jedno bez druhého, jakože nemusí mít děti? já myslim, že i bezdětný můžou bejt.

Chtěla bys mít jednou dítě nebo děti?

Asi jo, asi jo... Ale málo, 1-2 (smích).

Jaký je tvůj názor na manželství bez dětí? (když se manželé dobrovolně rozhodnou

Že se sami dobrovolně rozhodnou. No tak je to jejich volba. Myslim si, že jen tak nevyměřeme vzhledem k tomu, že nás je teď 7 miliard.

Jak moc podle Tebe dnešní doba "pomáhá" tomu, aby se lidé brali? Vnímáš dnešní společnost tak, že vytváří dobré podmínky pro manželství nebo spíš naopak?

Myslím, že je tomu... Spíš naopak. Že není moc dobrá pro manželství, už jenom kvůli tomu, jak jakoby... Jak jsou nám předkládaný ty manželství. Že je už v podstatě normálně brány, že je samozřejmá věc, že ty lidi se rozvádějí a že ty manželé mají milenky a milence a že je to normálně tolerovaný. Tak si myslím, jakoby že hodně klesá ta hodnota toho manželství, že ty lidi hodně často utíkají z toho manželství v podstatě bez závažného důvodu.

Jakou hodnotu má pro Tebe manželství?

Tak třeba, že je to nejlepší možnej způsob jak ukázat že ty lidi myslej ten svůj vztah vážně, že se mají rádi... má to pro velkou hodnotu, že bych se sama ráda někdy vdala...

Jak se představuješ typického ženáče a typickou paničku?

Typický? To nevím... typický. Když si představím typickej pár, tak oběma kolem 30 let. On zaměstnanej jako, nevím, nějaký ekonom a ona, taky, taky něco takový, já si představím takový ty, takový ty městský typy. Takový ty sáčka a tak...

Co by tebe osobně lákalo na tom být v manželství?

Taková ta jistota. Jakože by všichni věděli že jsme spolu, taková ta jistota, že už by to bylo napořád.

Jaké jsou podle Tebe nejčastější příčiny rozvodů?

No asi ta nevěra, nebo že ten člověk, ve 40 mu rupne a řekne si že toho málo zažil a nabrkne si o 20 let mladší milence nebo milenku.

O nevěře si se zmínila už několikrát, co to pro Tebe znamená, když je někdo nevěrný, jak to vnímáš?

Že... když je někomu nevěrně, je tam ta fyzická stránka, jde o tom, že měl s někým poměr sexuální.. a pak no samozřejmě když se zamiluje do někoho jinýho, tak to pak asi ani není nevěra ale jakože snad pak odejde z toho vztahu když miluje toho jinýho..ale ta sexuální nevěra mi připadá strašně zbytečná..

Takže vnímáš že je víc druhů nevěry?

Asi spíšno ona ta psychická nevěra, nebo ta zamilovanost, ta je spíš u žen, že ty hned.. časjtějc to berou citově.. ale muži se čajtějc dopouštějí tý sexuální nevěry... bych řekla... A myslím že ta nevěra je věc, která ten vťah zničí už napořád, že jakmile se to už 1 stane, tak už si k sobě nemůžou najít stejnou cestu jako předtim..

Co si představíš pod pojmem nesezdané soužití?

No většinou si představím většinou mladý lidi no. Přeci jenom mám pořád spojený jakoby ty starší lidi v páru s tím manželstvím. A v nesezdaným soužití si představuju lidi tak do těch 25 let, jak žijou spolu jako studenti, nebo něco takovýho.

Je podle Tebe i v NS doba, kdy se lidé rozhodnou přejít od randění ke společnému soužití? A je tu po dle tebe i možnost, že bude někdy pak na manželství už pozdě?

Na manželství pozdě? No, možná když zjistěj, že jim to takhle opravdu vyhovuje, tak se k tomu asi nikdy neodhodlaj. Ale v mém okolí je docela dost párů, který se berou až třeba po 7 letech společnýho žití bez manželství před tim.

A jaká je teda podle Tebe ta doba, než se rozhodnou přejít od toho randění k tomu společnému soužití?

Tak rok, rok a půl, 2.

Je podle tebe lepší nesezdané soužití? Proč? Je lepší i když čeká pár dítě?

No takže NS, to je myšlený v tom smyslu jako napořád...

Jako jo, že by spolu jen byli a nesezdali se oproti manželství.

No tak to se mi nelíbí, mám radši to manželství. A v případě, že nejsou sezdaný, tak ty děti ... Jako jo, jako klidně aby měli ty děti, ale zase je to tam takový. Přijde mi to hrozně

jakoby jednoduchý. Nebo jednoduchý v tom smyslu že... Jo i ten rozvod je jednoduše, ale přece jenom už tam jsou takové ty záležitosti jiný kolem toho a když nejsou sezdáný, tak si ráno sbalím tašky a odejdu a nikdo už po mě nemůže nic chtít.

Má podle tebe nesezdané soužití nějaké výhody? Jaké?

No právě, že se můžu sbalit a jít (smích)

Má více výhod manželství nebo nesezdané soužití?

Asi manželství, celkově i ve společnosti si myslím, že sezdanej pár má takovou vyšší prestiž než ten nesezdanej. Ta vyšší prestiž jako že, ty lidi si jich víc vážej, jakože když přijdou pan a paní Novákoví, tak je to lepší.

A ještě nějaký výhody by tě napadly?

Ještě další... No co se týče těch dětí, že mají prostě opravdu tu maminku, tatínka, dostanou to jejich jméno a mají tam to zázemí. A i potom co se týče třeba, když ty lidi spolu bydlej, stavějí dům, mají jakoby velký výdaje tyhle finanční, tak myslím si že tam je to taky výhodný.

Jak si v tomhle směru představuješ svou budoucnost Ty? A za jak dlouho ji plánuješ?

Za jak dlouho to plánuju? Tak za 4 roky?

A manželství nebo nesezdaný soužití?

Manželství. Třeba tak za ty 4 roky, v případě, že budu s mým současným partnerem. Kdyby sem si našla jinýho partnera, tak se to zase posune. Jo to jako si myslím, že to chce čas než si jeden toho druhýho vezme, si musí rozmyslet opravdu.

Proč rozmyslet?

Jestli to myslej vážně...že dají tenhle slib, že dají tenhle slib a že ho chtějí dodržet.. ten slib, jakoby tý věrnosti a toho že s nim budou napořád...

Je ještě něco, co bys chtěla dodat? Něco na co jsem se nezeptala nebo něco co Tě právě napadá?

Ne, všechno.

ROZHOVOR Č.10., Natálie, žena, 23 let, studuje a má brigádu, zadaná

Co si představíš, co se ti vybaví pod pojmem manželství?

Šťastná rodina.

Co je podle Tebe šťastná rodina, nebo rodina vůbec?

Rodina je soužití manželů a jejich dětí. Vytvářejí společně domov, mají společné zážitky, chovají se k sobě tak, aby to každému členovi dělalo dobře, aby mu to vyhovovalo. Jejich pomoc a všechno co pro sebe dělají je nezištné, dělají to prostě pro toho druhého. A šťastná je rodina, když tohle všechno funguje, nejdůležitější je podle mě zájem o sebe a blízkost, vědomí, že máš podporu a můžeš se kdykoli na jakéhokoli člena obrátit.

Takže aby to byla rodina, musí být ti dva manželé?

Asi nemusí, ale já si to tak představuju, přijde mi to jako celek.

Jaká je Tvoje zkušenost s manželstvím?

Osobní ne, jakoby zprostředkovaná od rodičů a tak. Jako dobrá, ale myslím si, že to není tolik o manželství, ale o těch dvou. I kdyby třeba nebyli sezdáný, tak si myslím, že se k sobě třeba chovají stejně, jako kdyby byli v manželství.

Odražuje tě Tvoje zkušenost?

V žádném případě mě to neodrazuje. Sice se mi nelíbí způsob, jakým rodiče mezi sebou komunikují a řeší, tedy v uvozovkách řeší, problémy, ale těším se na to, že až budu vdaná já, budu to mít jinak, po svém, jak to vyhovuje mě. Zním ale spoustu mladých manželských párů a s nimi je to jiné, možná tím, že mají ještě svá očekávání vůči druhému a jsou optimističtí v tom, že to jejich manželství bude procházka růžovým sadem.

Myslíš si tedy, že manželství není procházka růžovým sadem?

Myslím, si, že nic co člověk prožívá, není procházka růžovým sadem, protože ve všem se vyskytne nějaký problém. My máme bohužel takovou vlastnost, myslíme, si, že se druhý bude chovat podle toho, jak chceme my a jsme pak zklamaní, že tomu tak není.

A mělo by být?

Určitě ne. Přeci si vážíme toho druhého pro to, jaký je. A sami bysme nechtěli, aby si nás někdo předělával ke svému obrazu.

Jaké "podmínky" by měl splňovat Tvůj budoucí manžel?

No, jako určitě bysme si měli rozumět hodně a důležitý je respektovat jeden druhého, nějak se nepodceňovat nebo neponižovat a spíš vyzdvihovat jeden druhého, Mít se rádi. Měl by být tolerantní ke všemu co dělám, a ke mně, ale i stát si jako za svým, aby věděl co chce, aby se neomezoval, kvůli mě třeba.

Říkáš respektovat jeden druhého, jak se to projevuje?

Třeba tím, že když dělám něco, co si nepřeje, tak mi to může říct, ale když ví, že mě to baví nebo naplňuje, nechat mě to dělat a nerejpat do mě. Asi to souvisí s osobní svobodou. Každý si dělá to, co ho baví, možná i přesto, že se partnerovi ta činnost nelíbí. Samozřejmě když to druhého neomezuje nebo neohrožuje jejich vztah.

Takže je podle Tebe v pořádku, když si v tom vztahu dělá každý, co chce?

Ne, takhle jsem to zase nemyslela. Do vztahu vstupujeme se svými hodnotami a jistými způsoby chování, s určitou představou o svém životě. A té představy si myslím, že bychom se neměli vzdávat jenom kvůli tomu druhému, pokud nám na tom záleží, pokud je to něco, co jsme si vysnili a celý život si za tím jdeme. Podle mě jsou svět manželství a profesní svět odděleny, nebo měly by být. Nemůžeme si přeci říct, že chceme za manžela doktora, a když si najdeme malíře, přesvědčovat ho, aby šel zkusit tu medicínu. Prostě respektovat partnerovo sny a snažit se ho podporovat, i když se nám zrovna moc nelíbí, co dělá.

Jaká doba předchází manželství? Jak dlouho se podle Tebe musí partneři znát, než se vezmou?

To asi si myslím, že to není tak důležitý, jak dlouho se znají, když to prostě třeba cítí nebo když .. Mě přijde třeba hezký, když čekají rodinu, že se vezmou. Někdo to bere jako přežitek, ale mě to přijde hezký. Takže nezáleží na té době.

Ale když by sis měla představit třeba sebe, jakoby za jak dlouho, když toho partnera znáš, třeba teď kdyby si někoho poznala, tak jako za jak dlouho, když by to teda všechno bylo nějak dobrý, tak za jak dlouho bys o tom začala přemýšlet.

Tak asi tak nějaký ty 3 roky. Protože už to není takový ten stav zamilovanosti a už jako přemýšlíš, jestli s tím člověkem seš jenom proto, že si poblázněná nebo jestli ho máš fakt ráda a jestli má ty kvality, který chceš.

Jak poznáš, že máš toho partnera opravdu ráda a není to jenom zvyk, nebo něco jiného, třeba lítost a podobně?

Uf, to je těžká otázka. Zvyk je to asi v případě těch nehezkých vlastností, se kterými bojuješ, protože tě štvou. Ale když si zvykneš, že partner je nastavený takhle a jinak to nebude, tak se můžeš přestat rozčilovat pořád nad tou samou věcí. A s tou láskou je to tak, že když ho vidíš přicházet nebo když ti volá, když ti napíše, máš radost. Neříkáš si, zase mi píše starej, ale jsi ráda, že se o tebe zajímá. Od zvyku to jde rozeznat tím, že když si na nějakou věc zvykneš, tvoje reakce na ní je taková nijaká. Třeba když partner všude chodí pozdě a přijde pozdě i na nějakou důležitou schůzku, nepřekvapí tě to, vlastně už počítáš s tím, že to tak bude a nerozhodí tě to.

Proč si myslíš, že dnes lidé nejčastěji berou?

Protože... Myslim jako, že by to mohlo bejt tak, že cítí nějakou takovou tu... Že si budou ne jistější, ale že budou vytvářet tu pravou rodinu. Že mi nepřijde, jakoby jenom to soužití i s

dětma, že mi nepřijde, jako pravá rodina. Tak asi proto, aby byli prostě i tou institucí a fungovali jako pravá rodina.

Říkáš, že si jsou spolu jistější, to v partnerství neplatí?

No, asi záleží na těch dvou, nedá se to zobecňovat. Záleží, jaký mají vztah, jestli se vzájemně ujišťují o tom, že spolu chtějí být. Ten sňatek někdy může být závažnější pravidlo, které jen tak neopustí, už to nefunguje tak, že zavřou dveře a řeknou si, že se rozejdou, už jsou tam jiné náležitosti, které se musí předtím vyřešit.

Proč by se podle Tebe měli lidé brát?

No, prohodíme otázky (smích). Proč by se měli brát, asi viz. otázka předtím (smích). "

Dobře, tak proč se tedy berou?

Je možné, že chtějí mít něco, co vidí u druhých. když vidí šťastné mladé manžele, myslí si, že budou spolu taky šťastnější, když se vezmou. Podle mě jim ale nedojde, že manželství jako takové štěstí nepřinese, už nevidí, že se musí snažit oni sami a je jenom na nich, jaké to manželství bude. Taky se možná berou kvůli majetku, kvůli okolí...

Myslíš, že je manželství dobrá věc? Nebo spíše člověku něco bere, než dává?

Asi jak kterému člověku, ale myslím si, že spíš dává, teda z mého pohledu. Ale může některým lidem brát, v tom, že se cítí třeba svázaný, nebo takovej ten závazek, že je pevněj a některý to nemají rádi. Ale spíš si myslím, že je to dobrý.

A v čem je to tedy podle Tebe dobré?

Hlavně v pocitu sounáležitosti, že někam patříš, i vůči okolí je to fajn, už jsi paní, nejsi jen přítelkyně. myslím si, že okolí bere manžele definitivněji než jenom partnery. Já to asi taky tak mám. Možná je to proto, že podle mě musí člověk k manželství dospět, psychicky myslím. A když vidím někoho, kdo je vdanej/ženatej, tak to ve mě vzbuzuje pocit rozumných lidí, kteří už vědí, co chtějí, rozhodli se pro to a plní si svůj sen. I když vím, že to tak mnohdy není, ale představa je to hezká.

Proč myslíš, že to tak mnohdy není, jak to tedy podle Tebe je?

Mám v okolí slečny, vlastně už paní, které jsou stejně staré jako já, jsou vdané a mají děti. Ale jsou nešťastné, protože do manželství vkládaly hrozně moc očekávání, že manžel s nimi bude doma, bude se starat o ně i o děti, vysněný chlap, který neexistuje. A teď jsou zklamané z reality a chtějí se rozvádět.

Jestli to dobře tedy chápu, brát by se podle Tebe měli starší lidi?

Asi nemusí být starší, ale mentálně vyspělejší, nebo možná emocionálně. Kamarádka měla ve svých 19 letech prvního potomka a ve 20 letech se vdávala. Dnešní doba je jiná nejenom tím, že není zvykem vdávat se takhle moc mladá ale i tím, že na to ty ženy nejsou připravené. Dřívější doba zase tolik neumožňovala sňatek až někdy ve 30 letech, až se žena rozmyslí co se životem. Dneska je bohužel na prvním místě se rozhodnout co se sebou a potom zakládat rodinu. Bála bych se totiž toho, že žena bude manželovi vyčítat, že nemohla studovat a proto je tam kde je, přitom by chtěla být na nějaké vyšší pozici. Nedej bože aby tohle vyčítala dětem.

Žiješ v úplné rodině nebo jsou rodiče rozvedení či nesezdaní?

V úplné rodině.

Jak vnímáš vztah svých rodičů?

Takže, spíš jako, taťka je takovej nepřístupnej, k mamčinyým nějakým novotám, mamka si zase idealizuje to, co řekne, myslí si, prostě, že to bude bezvadný. Ale taťka to vlastně stopne, takže tam vzniká hodně konfliktů. Ale ten vztah se odvíjí jakoby od mamky nálady, kdy teda, když má mamka dobrou náladu, tak je taťka dobře naladěný, když teda má špatnou, tak taťka neví, co se svýma emocema. Takže pak je takovej zmatenej, pak se chová nepředvídatelně. takže asi tak.

Říkala jsi, že tam probíhá hodně konfliktů, jaké jsou?

Jsou pro mě divné, protože já se hádám jinak (smích). Mamka nepřijímá kritiku vůbec dobře a bere ji na celou svoji osobnost. Když jí tatka něco vytkne, urazí se a nemluví. Pokud mluví, tak si povídá pro sebe, za všechno můžu já, já jsem ta špatná..Pak vlastně chudák tatka lituje, že něco říkal. Podle mě to ale takhle nejde dělat, protože vyřikávat si co, se druhému nelíbí je důležité.

A jakou roli máš v jejich hádkách ty? zasahuješ, nebo jsi jenom tichý pozorovatel?

Já bych radši u hádek nebyla. To už je úděl dětí, že ty hádky slyší. U nás je to tak, že když už mamka neví, kam dál, obrátí se na mě, ať jí potvrdím, co říkala a přidám se na její stranu. Mně je to nepříjemné, protože se snažím je neposlouchat, je to totiž pořád dokola o tom samém. Takže nevím, přesně, o čem ta hádka byla a nechci se přidávat nikam. Teď už to řeším tím, že jim řeknu, že nevím, že je to jejich věc, t' si jí vyřeší sami. Mamka se sice urazí, ale urazila by se i tak.

Musí mít podle Tebe lidé v manželství děti? Může být jedno bez druhého?

Může být jedno bez druhého. Ale spíš si myslím, že když třeba je situace, že nemůžou otěhotnět, že je lepší si nějakým jiným způsobem pořídit dítě, třeba ho adoptovat nebo nějakýma moderníma technikama. Protože mi přijde, že ty lidi se o něco ochuzují a furt závidí těm ostatním rodinám, protože přece jenom člověk furt chce ty děti a chce sdílet a předávat něco dál, takže si myslím, že pak to vzniká... že pak vznikají nějaké jiné problémy."

Ty bys byla schopná adoptovat dítě? Nevadil by Ti pocit, že není tvoje?

Upřímně, radši bych svoje. To adoptované si pak taky samozřejmě zamiluješ a bereš ho jako svoje, máš ho ráda, ale vlastní dítě, nad něj není. Pokud by ale nastala situace, která by mi nedávala jinou možnost, tak asi i jo.

Chtěla bys mít jednou dítě nebo děti?

děti.

Kolik?

Já bych chtěla tak 3 - 4.

A pohlaví je ti jedno?

Noo, chtěla bych minimálně dva kluky a aspoň jednu holčičku.

A přítel to vidí stejně?

Ten by chtěl děti jenom dvě.

A jak to budete řešit, dohodnete, uděláte kompromis, nebo rozhodne jeden z vás?

On by chtěl dva kluky a já se spoléhám na to, že když se narodí holčička, tak ty dva kluky bude chtít stejně (smích). Nechávám to volný, zatím je to bavení formou hry, srandy, jen takové plánování si..

Jaký je Tvůj názor na manželství bez dětí? Když se manželé dobrovolně rozhodnou.

Tak je to asi jejich styl života, když jim vyhovuje, tak jako nic proti tomu nemám. Ale zase se už nemůžou označovat za rodinu, no.

A když by se mezi tvými přáteli někdo takový objevil, jak bys reagovala, bavila by si se s ním o tom, odsoudila bys ho, nebo jak by ses k němu stavěla?

Pokud bych už měla děti já, třeba by se sami přesvědčili. Ale určitě bych se jich ptala na důvody, které je k rozhodnutí vedly. Zajímalo by mě, jestli jim nevadí, že rodiny kolem mají děti. Asi bych je nechápala, protože lidé nechápou něco, co mají sami úplně jinak, ale neodsoudila bych je. Každý má své sny a je to jako kdyby se někdo rozhodl jít na kněze a vzdát se tak svého osobního (rodinného) života. Pokud to tak chtějí oba, tak je to asi v pořádku. Hlavně mám známou, které je 25 let a svěřila se jí, že nechce žádného partnera, že ať už by byl jakkoli dokonalý, tak ho prostě nechce. Říkala jsem si, že je třeba zklamaná z nějakého vztahu, ale ona vlastně nikdy nikoho neměla a ani nechce. A to je její

přesvědčení na celý život, nemyslí to jenom na přechodnou dobu..Takže to je asi něco podobného, nechápu to, protože to mám zcela jinak, ale neodsuzuju.

Jak moc podle Tebe dnešní doba "pomáhá" tomu, aby se lidé brali? Vnímáš dnešní společnost tak, že vytváří dobré podmínky pro manželství nebo spíš naopak?

Myslím si, že jako společnost nevytváří dobré podmínky pro manželství. Spíš je v kurzu takové to soužití vedle sebe, střídání partnerů, volné vztahy, kdy teda ty dva spolu třeba žijou, mají spolu nějaký závazek, vůči veřejnosti třeba, že se projevují, jakože spolu chodí, nebo můžou bejt nějak třeba jinak. Já nevím, jak se to říká, třeba na hromádce a tak. Ale, že třeba mají paralelně i více partnerů a jinak... co byla ta druhá podotázka, nebo první?

Jak moc podle Tebe dnešní doba "pomáhá" tomu, aby se lidé brali? Vnímáš dnešní společnost tak, že vytváří dobré podmínky pro manželství nebo spíš naopak? To si obsáhla.

Nevytváří no.

Jak se představuješ typického ženáče a typickou paničku?

Tak typická manželka, že prostě vaří tu večeri partnerovi a všechno co dělá v domácnosti, tak dělá pro toho manžela, aby až přijde, byl spokojenej. A zároveň manžel přijde domů, dá si tu večeri, dá si pivo. A, ne že by si třeba sednul k hokeji nebo fotbalu, ale že třeba budou dělat něco spolu. Takže někam vyrazí třeba, a nebo budou koukat na něco, co mají rádi oba.

Co by Tebe osobně lákalo na tom být v manželství?

Takovej ten pocit, jakože už seš opravdu na vlastních nohách, protože už ... Myslím si, že třeba když už si pak budeš chtít postavit baráček, že už se ti nevyplatí, jako když jenom vedle sebe žijou, protože musí mít nějakou třeba smlouvu, protože když se budou chtít rozejít, tak aby věděli, komu co připadne. Že je to takovýto postavení se na vlastní nohy a takovej ten pocit, že máš něco svýho, něco buduješ. Je to něco takovýho hezkýho.

Jaké jsou po dle Tebe nejčastější příčiny rozvodů?

Třeba nedostatečná komunikace a nebo třeba neschopnost, nebo spíš nechtění toho druhýho poslouchat. Jakože, něco si vysvětlit a třeba špatný projevování emocí, nebo špatný pojmenování emocí. Třeba každé si to vyloží po svém a urazí se a přitom to ten druhý myslel úplně jinak.

Co si představíš pod pojmem nesezdané soužití?

Někdy je to třeba plnohodnotnější a lepší vztah než to manželství . A v dnešní době to není nějaká výjimka nebo překážka. Prostě, asi je to stejný, akorát nemají papíry na sebe (smích).

Je podle Tebe i v nesezdaném soužití doba, kdy se lidé rozhodnou přejít od randění ke společnému soužití? A je tu po dle tebe i možnost, že bude někdy pak na manželství už pozdě?

Já si myslím, že asi že ne. Spíš je to podle nastavení toho člověka, že někdo vnímá vdát se třeba ve 22 a v 25 by bylo pro něj pozdě. Někdo si zase chce užívat třeba života do 40 a teprve potom začít s nějakýma závazkama. Takže asi je to individuální.

A jaká je podle Tebe ta doba než přejdou od toho randění k tomu soužití?

Jako soužití myslíš že spolu bydlí? jo takhle... No, tak já nevím. Zase různě jo, třeba rok. Záleží třeba na okolnostech nebo na situacích. Třeba když mají problémy doma, nebo když jdou studovat spolu, tak třeba místo toho aby bydleli každý zvlášť na koleji, tak bydlí na bytě. Asi různě. Asi možná se to zkracuje, že je to dřívější.

A může to tedy přejít do manželství?

Někdy vlastně manželství předchází doba, kdy spolu ti dva bydlí. Je to dobré, zkusí si aspoň, jestli spolu umí vyjít nebo jestli se neshodnou. Takže myslím, že může.

Je podle Tebe lepší nesezdané soužití? Proč? Je lepší i když čeká pár dětí?

Si myslím, že ne. Mě prostě to manželství přijde hrozně hezký. A i kdyby si kolem mě 100 lidí říkalo, že je to přežitek, tak prostě do toho pudu. Teda když budu mít s kým (smích). Ale... teď nevím tu otázku...?

Jestli je podle Tebe NS lepší a proč?

Myslím si, že právě není protože, si myslím, že v tom manželství je plno výhod a je i to okolí bere jako pevněj, prostě pár. Že třeba když řekneš, že si zadaná, máš přítele, tak plno lidí řekne, že to není žádná překážka a prostě v ničem a neberou to tak vážně a říkaj si: ty jo, ty se můžou rozejít. Ale ta svatba je prostě takový to pouto a není tak snadný se třeba rozvést. dneska jo, ale je to prostě něco jinýho, je to takový... pevnější.

A je podle Tebe lepší... Teda asi není vůbec lepší, ale kdyby ten pár teda čekal dítě, tak preferuješ taky to manželství?

Jo to určitě."

Má podle Tebe nesezdané soužití nějaké výhody? - Jaké?

Tak třeba, nemusí svazovat oba dva partnery, že se můžou cítit volnějš. Jinak nevím. Někomu to může přinést výhody, někomu ne. Nevím. Jako pro mě asi ne.

Má více výhod manželství nebo nesezdané soužití?

Manželství.

A případně jaký?

tak třeba s tím majetkem, děti, kde vlastně nemusí se handrkovat, jaký bude mít příjmení, s kým bude, nebo cokoli jinýho. Teď nevím jaký jiný...

Jak si v tomhle směru představuješ svou budoucnost Ty? A za jak dlouho ji plánuješ?

Tak já bych chtěla určitě do manželství a plánuju jí tak třeba tak nějakých... do 5 let možná, doufám (smích).

Je ještě něco, co bys chtěla dodat? Něco na co jsem se nezeptala nebo něco co Tě právě napadá?

Ještě mě napadá k tomu rozvodu, že se lidé rozvádí možná i proto, že pořád čekají, až něco přijde, něco je spasí. Když spolu nevychází, hádají se, řeknou si, že je to proto, že na sebe mají málo času, nebo že nemají podmínky pro klidné bydlení, vždycky jsou to vnější faktory, kvůli kterým se hádají. a potom, když přijdou na to, že už nemají na co čekat, protože všechno mají, tak neví, proč spolu jsou..